

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2017

Lapinlahden kunnanvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Lapinlahden kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Lapinlahdella 1.6.2018

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskelo
JHT, HT

LAPINLAHDEN KUNTA

TOIMINTAKERTOMUS JA TASEKIRJA

VUODELTA 2017

Kunnanhallitus 3.4.2018
Valtuusto 19.6.2018

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.2.1	Kunnanvaltuusto	4
1.2.2	Kunnanhallitus	4
1.2.3	Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot	4
1.2.4	Kunnan tilivelvolliset	5
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
1.3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	7
1.3.2	Oman talousalueen kehitys	7
1.4	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	9
1.4.1	Olellaiset muutokset kunnan taloudessa	9
1.4.2	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	10
1.4.3	Kunnan henkilöstö	12
1.4.4	Ympäristöasiat	15
1.4.5	Muut ei-taloudelliset asiat	15
1.4.6	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	16
1.5	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	17
1.6	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	19
1.6.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	19
1.6.2	Toiminnan rahoitus	23
1.6.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	24
1.6.4	Kokonaistulot ja menot	26
1.7	Kuntakonsernin toiminta ja talous	27
1.7.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä	27
1.7.2	Konsernin toiminnan ohjaus	27
1.7.3	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat	27
1.7.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	28
1.7.5	Selonteko konserni- ja osasto- ja sen tunnusluvut	29
1.7.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	31
1.8	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	34
1.8.1	Asiaa koskeva sääntely	34
1.8.2	Tilikauden tuloksen käsittely	34
1.8.3	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	34
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	35
2.1	Seurantaan koskeva sääntely	35
2.2	Käyttötalouden toteutuminen	35
2.3	Keskusvaalilautakunta	35
2.3.1	Vaalit (tulosalue)	35
2.4	Tarkastuslautakunta	37
2.4.1	Tarkastustoimi (tulosalue)	37
2.5	Kunnanhallitus	39
2.5.1	Hallintokeskus	39
2.5.2	Yleishallinto (tulosalue)	39
2.5.3	Kehittämispalvelut (tulosalue)	42
2.5.4	Työllistäminen (tulosalue)	44

2.5.5	Projektit (tulosalue)	46
2.5.6	Liikuntapalvelut (tulosalue)	47
2.6	PALVELULAUTAKUNTA	50
2.6.1	Sosiaali- ja terveysosasto	50
2.6.2	Sosiaalityö (tulosalue)	50
2.6.3	Vammais- ja kehitysvammapalvelut (tulosalue)	50
2.6.4	Perusterveydenhuolto (tulosalue)	50
2.6.5	Erikoissairaanhoido (tulosalue)	74
2.6.6	Vanhuspalvelut (tulosalue)	75
2.6.7	Ruokapalvelu (tulosalue)	76
2.6.8	Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)	76
2.6.9	Terveysosaston tilasto-osuus 1.1. – 31.12.2017	78
2.6.10	Perusopetus (tulosalue)	85
2.6.11	Lukio (tulosalue)	88
2.6.12	Kulttuuri- ja nuorisopalvelut (tulosalue)	89
2.6.13	Varhaiskasvatus (tulosalue)	97
2.6.14	Tukipalvelut (tulosalue)	98
2.7	Tekninen lautakunta	100
2.7.1	Tekninen osasto	100
2.7.2	Tekniset palvelut (tulosalue)	100
2.8	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	106
2.8.1	Ympäristöpalvelut (tulosalue)	106
2.9	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	109
2.9.1	Investoinnit	109
	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	112
	Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen	114
	Investointien toteutuminen	115
	Rahoitusosan toteutuminen	118
	Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	119
	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	121
	Tuloslaskelma	122
	Rahoituslaskelma	123
	Tase	124
	Konsernituloslaskelma	126
	Konsernin rahoituslaskelma	127
	Konsernitase	128
	LIITETIEDOT	130
	LUETTELOT JA SELVITYKSET	154
	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	155
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	157
	TILINPÄÄTÖKSEN TARKISTUSASIAKIRJAT	158

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Myötätuulta kunnan taloudessa

Vuoden 2017 aikana Suomen talous kääntyi selkeään kasvuun pitkän taantumakauden jälkeen. Valtakunnallisesti myönteinen talouden kehitys näkyi myös Pohjois-Savossa mm. alueen työllisyystilanteen kohentumisena. Lapinlahdella työttömyysaste oli vuoden -17 lopussa sama, kuin Pohjois-Savossa keskimäärin eli 11,9 %. Työttömiä oli lukumäärällisesti 107 kpl:tta vähemmän kuin vuoden -16 lopussa. Myös kunnan asukasluku seurasi koko maakunnan negatiivista asukasluvun kehitystä ja vuoden -17 lopussa Lapinlahdella oli noin 9694 asukasta.

Lapinlahden kunnan taloudessa toteutui vuoden -17 aikana myönteinen käänne positiivisen tuloskehityksen tielle. Kunnan tilinpäätös muodostui noin 1,3 M€ ylijäämäiseksi. Ylijäämällä pystytään kattamaan kunnan taseessa ollut noin 0,3 M€ alijäämä ja tämän lisäksi taseeseen jää 1,0 M€ kumulatiivista ylijäämää. Taloudellinen lähtökohta vuoteen -18 onkin merkittävästi parempi, kuin se oli vuotta 2017 aloitettaessa.

Alkuperäinen talousarvio vuodelle -17 oli tehty hienoisesti positiiviselle tulokselle. Vielä syksyllä -17 tulos näytti painuvan 0,4 M€ miinukselle, mutta mm. positiivisen verotulokehityksen, erikoissairaanhoidon kulujen merkittävän alittumisen ja organisaatioissa tehtyjen säästötoimenpiteiden myötä tuloksesta muodostui erittäin hyvä. Voi sanoa, että lähes kaikki tulokseen vaikuttavat asiat menivät loppuvuoden aikana oikeaan suuntaan. Osa merkittävistä tulovirroista oli kuitenkin ns. kertaluonteisia, eivätkä ne toistu vuoden 2018 aikana.

Investointien kokonaismäärä vuonna -17 oli maltillinen 1,33 M€. Suurimmat yksittäiset investointikohteet olivat Peltoniemen ja Tunnelitien peruskorjaus (557.592 €), Teletalon vesikaton korjaus (114.147 €) ja uuden traktorin hankkiminen (79.035 €).

Lapinlahden kunta saavutti talousarviossa määritellyt toiminnalliset tavoitteet. Kuluvan vuoden talousarviota valmisteltaessa tehtiin merkittäviä päätöksiä mm. sote-palvelujen uudelleenjärjestelyjen osalta. Kyseisillä järjestelyillä varaudutaan jo tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Loppuvuonna myös uudistettiin Lapinlahden kunnan strategia. Uusi strategia ohjaa kunnan toimintaa erillisten toimenpiteiden kautta kohden kahta kärkitavoitetta: 1. Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää, 2. Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla.

Kaiken kaikkiaan vuosi 2017 oli koko organisaation osalta työntäyteinen, mutta myös tuloksekas. Hyvästä lopputuloksesta haluan kiittää koko kunnan henkilöstöä ja päättäjiämme. Pidetään tämä tahti yllä myös kuluvana vuotena.

Lapinlahdella 19.3.2018

Janne Airaksinen
Kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Kunnanvaltuusto

Uuden kuntalain mukaisesti (410/2015 § 15) kuntavaalit järjestettiin huhtikuussa 2017. Uuden valtuuston toimikausi alkoi 1.6.2017 ja se on neljä vuotta.

Ajalla 1.1. - 31.5.2017 kunnanvaltuustossa oli 35 valtuutettua ja 1.6.2017 lukien 31 valtuutettua. Valtuuston paikkajakauma on seuraava (suluisissa 31.5.2017 saakka ollut paikkajakauma):

Kesk. 13 (15)
 PS 5 (7)
 SDP 3 (4)
 Kok 2 (3)
 Vas 3 (3)
 KD 4 (1)
 Vihr.1 (1)
 Lapinlahti 2013 yl. 0 (1)

Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuoden aikana 7 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 78 asiaa.

Ajalla 1.1. - 31.5.2017 valtuuston puheenjohtaja toimi Juha-Pekka Rusanen (Keskusta) ja 1.6.2017 lukien puheenjohtajaksi valittiin Tarmo Heiskanen (Keskusta), ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimi Harri Väänänen (PS) 31.5.2017 saakka ja 1.6.2017 lukien Aaro Kubin (Keskusta), toisena varapuheenjohtajana toimi Aaro Kubin (Lapinlahti 2013 yl. 31.5.2017 saakka ja 1.6.2017 lukien Harri Väänänen (PS).

1.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen jäsenmäärä on 9, minkä lisäksi kokouksiin osallistuu valtuuston puheenjohtajisto. Kunnanhallitus kokoontui 16 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 250 asiaa.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Ossi Martikainen (Keskusta) ja varapuheenjohtajana 31.5.2017 saakka Seppo Jääskeläinen (PS). 1.6.2017 lukien Olavi Nissinen (KD).

Kunnanhallitus huolehtii valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Päätöksillään ja valtuutuksillaan kunnanhallitus johtaa, ohjaa ja kehittää kunnanhallintoa ja palvelutoimintoja sekä kuntakonsernin toimintaa ja kehittämistä. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsevat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämispalvelujen, työllistämisen, projektien ja liikuntapalvelujen tulosalueista.

1.2.3 Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot

Lapinlahden kunnassa toimi kuusi lautakuntaa ja kolme jaostoa 31.5.2017 saakka. 1.6.2017 lukien kunnassa toimii viisi lautakuntaa ja kolme jaostoa.

Lautakunnat, jaostot ja johtokunnat

Lautakunnat olivat 31.5.2017 saakka: tarkastus-, keskusvaali-, peruspalvelu-, sivistys-, tekninen ja ympäristölautakunnat. 1.6.2017 lukien lautakunnat olivat : tarkastus-, keskusvaali-, palvelu-, tekninen ja ympäristölautakunnat. Jaostoja oli kolme, henkilöstö-, palvelulautakunnan yksilöjaosto ja tiejaosto.

1.2.4 Kunnan tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat:

- kunnan toimielinten jäsenet
- asianomaisen toimielimen tehtäväalueen ja tulosalueen johtavat viranhaltijat

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Tilivelvollisia ovat kaikkien kuntalain 30 §:n mukaisten toimielinten jäsenet – lukuun ottamatta valtuutetut (toimissaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen)

Vuonna 2017 tilivelvollisia viranhaltijoita ovat olleet:

Kunnanjohtaja Janne Airaksinen

Keskushallinto: hallintojohtaja, sivistysosaston osastopäällikkö Antti Jokikokko

Sosiaali- ja terveysosasto: vastaava lääkäri Aino Huovinen

Sivistysosasto: sivistysosaston osastopäällikkö hallintojohtaja Antti Jokikokko

Tekninen osasto: tekninen johtaja Eero Mykkänen

Esittelijät - tässä lueteltuina muut kuin esittelijänä toimivat keskushallinnon johtavat viranhaltijat tai osastopäälliköt

- Rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri / ympäristölautakunta
- Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikön päällikkö / teknisen lautakunnan tiejaosto
- Asianhallintasihteeri / keskusvaalilautakunta

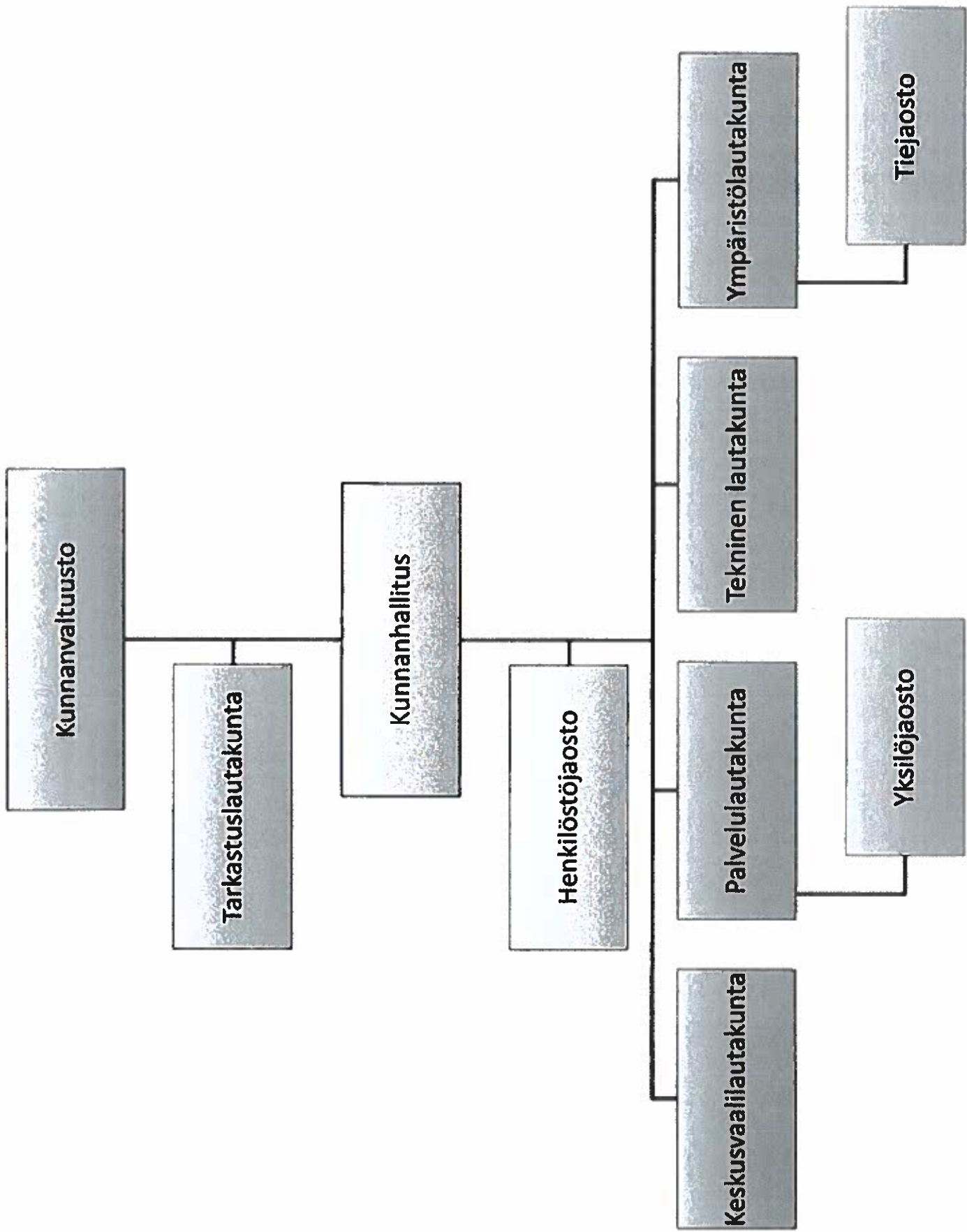
Muut johtavat viranhaltijat

Taloussihteeri

Kunkin tehtäväalueen kunnanjohtajan nimeämät tulosalueen päälliköt

Kunkin tehtäväalueen osastopäällikön nimeämät tulosyksikön päälliköt

Kunnan tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat vuoden 2017 alusta lukien on määritelty valtuuston päätöksessä 14.11.2017 § 69

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan (Talvi 2017 julkaistu 27.12.2017) vauhdikkaan vuoden jälkeen Suomen talouden kasvu hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Lähivuosina taloutta tukevat sekä ulkomaankauppa että kotimainen kysyntä. Viennin kasvu tasoittuu maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee. Kotitalouksien kulutuskysyntää rajoittaa reaalisten käytettävissä olevien tulojen hidastuva kasvu. Myös yksityisten investointien kasvu hidastuu, mutta investoinnit nousevat pitkästä aikaa yli 19 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Vuosina 2018 ja 2019 palkkojen nousu kiihtyy. Yksikkötyökustannukset nousevat, mutta kilpailijoita maltillisemmin, ja suomalaisen tuotannon kilpailukyky kohenee edelleen. Työn tuottavuus kasvaa nopeammin kuin vuosiin. Suotuisa suhdanne lisää työllisyyttä ja työttömyys alenee. Työllisyysaste lähentelee 71 prosenttia v. 2019.

Suotuisa suhdanne kohentaa julkista taloutta. Noususuhdanne lisää verotuloja, mikä vahvistaa sekä valtiontaloutta että kuntataloutta. Nousukausi ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa. Nopeasta talouskasvusta huolimatta julkisen talouden tulot eivät riitä kattamaan menoja.

Kuntatalouden kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen viime vuonna, mutta ennako-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet. Analyysi perustuu Tilastokeskuksen julkaisemiin tilastotietoihin.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykykysymykseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi.

Kuntien verotulot 2017 kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia. Kaikkiaan kuntia on Manner-Suomessa tällä hetkellä 295.

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle 250 miljoonaan euroon. Tämä merkitsee, että kuntatalouden rahoitusasema on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tasapainossa. Muutoksen taustalla on kuntien tiukka taloudenpito, harkitut investoinnit sekä koko julkisen sektorin yhteinen tasapainottamispolitiikka.

Kuntien lainakanta laski yli 100 000 ja alle 2000 asukkaan kunnissa. Muissa kuntakokoluokissa velkaantuminen jatkui. Tällä hetkellä kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on 18,3 miljardia euroa. Korjausvelka on edelleen kasvamassa. Jotta investoinnit voidaan rahoittaa, on kuntien tulokehityksen jatkossakin oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa. Kuntien tulopohjaa ei pitäisi enää heikentää valtion toimenpitein, koska myös maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa suurta epävarmuutta kuntien talouteen lähivuosina.

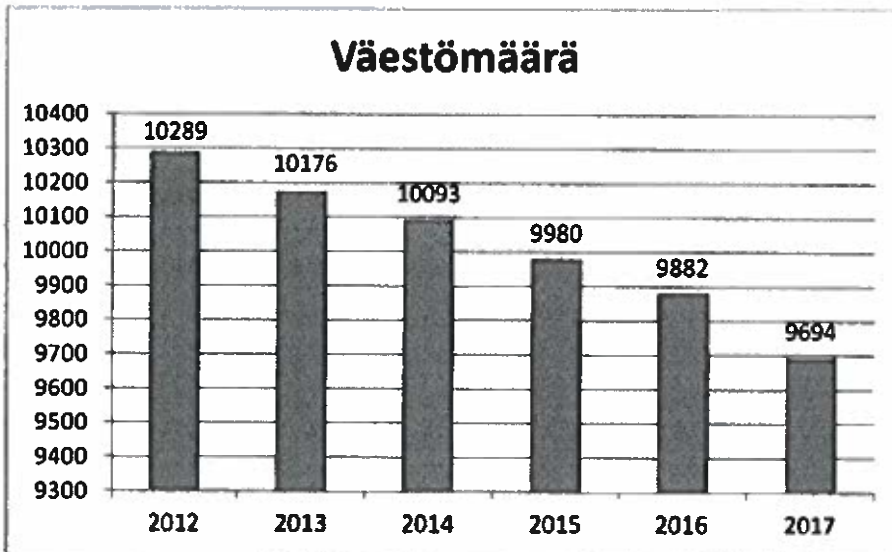
1.3.2 Oman talousalueen kehitys

Lapinlahden kunnan perustiedot

Lapinlahti on yläsavolainen vuonna 1874 perustettu kunta, joka sijaitsee Itä-Suomessa, Pohjois-Savon maakunnassa 5-tien ja Savon radan varrella. Vuoden 2011 alussa toteutui kuntaliitos, jossa Varpaisjärven kunta liitettiin Lapinlahden kuntaan. Kunnan pinta-ala on 1245,2 km², josta vesistöä on 148,5 km² ja maata 1096,7 km².

Lapinlahden kunnan väestömäärä väheni ennakkotiedon mukaan 188 henkilöllä vuonna 2017 ja väestömäärä oli vuoden lopussa 9694 (ennakkotietoa). Edellisenä vuonna vähennys oli 98 henkilöä.

Ennakkotiedon mukaan kuntaan muutti 372 henkilöä ja kunnasta muutti 488 henkilöä, joten kuntien välinen nettomuutto oli -116 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli 3 henkilöä. Syntyneitä oli 68 ja kuolleita 151, siten kuolleiden enemmisyys oli 83.

Lopullisten väestötietojen mukaan vuoden 2017 lopussa Lapinlahden kunnan väestöstä 15,5 % kuului ikäryhmään 0 – 14 vuotiaat Pohjois-Savossa siihen kuului 14,9 %. Ikäryhmään 15 – 64 vuotiaat kuului Lapinlahdella 58,3 %, Pohjois-Savossa siihen kuului 61,2 %. Vastaavasti yli 65-vuotiaiden osuus oli 26,2 %, kun se Pohjois-Savossa oli 23,9 %. Siten Lapinlahden väestöstä 0-14 vuotiaita ja yli 65-vuotiaita on enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin, mutta 15 – 64 vuotiaita on vähemmän kuin Pohjois-Savossa.

Elinkeinorakenne ja työllisyys

Lapinlahdella oli vuoden 2015 lopussa 3.015 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta 109 työpaikalla.

Työpaikat toimialoittain ja alueella asuva työllinen työvoima

Toimiala	2015	2014
Maa- ja metsätalous	559	596
Teollisuus	596	618
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	5	3
Vesihuolto	22	12
Rakentaminen	136	134
Tukku- ja vähittäiskauppa	209	228
Kuljetus ja varastointi	116	115
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	74	76
Informaatio ja viestintä	7	16
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	35	45
Kiinteistöalan toiminta	14	12
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	83	86
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	125	110
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	88	95
Koulutus	178	184
Terveys- ja sosiaalipalvelut	555	598
Taiteet, viihde ja virkistys	27	25
Muu palvelutoiminta	103	99

Kotitalouksien toim. työnantajina	30	30
Toimiala tuntematon	37	42
Kaikki toimialat yhteensä	3015	3124
Alueella asuvat työllinen työvoima	3635	3713

Lapinlahden elinkeinorakenne on palveluvaltainen, sillä työpaikoista palvelualoilla oli 56 %, teollisuudessa ja rakentamisessa 26 % sekä maa- ja metsätaloudessa 19 %.

Työttömyysaste keskimääräinen vuonna 2017

Lapinlahden keskimääräinen työttömyysaste kuukaudessa pieneni vuonna 2017 edellisen vuoden tasosta. Keskimääräinen työttömyysaste oli 12,2 %, kun se edellisenä vuonna oli 14,0 %. Pohjois-Savon työttömyysaste oli 12,0 % ja edellisenä vuonna 13,4 %. Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta oli joulukuussa 11,9 ja työttömiä oli yhteensä 516 henkilöä. Työttömien määrä vaihteli vuoden aikana. Alimmillaan työttömyys oli syyskuussa (10,6 % ja 458 hlöä).

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.4.1 Olennaiset muutokset kunnan taloudessa

Toimintatuotot ja toimintakulut

Toimintatuottojen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 14,7 milj. euroa eli 101,4 % (ulkoisten 100,5 % ja sisäisten 102,5 %). Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät 205.060 eurolla. Suurimmat toimintatuottojen euromääräiset ylitykset olivat työllistämisessä (240.118 €), ruokapalveluissa (87.015 €) ja perusopetuksessa (26.197 €). Sisäiset toimintatuotot kirjataan tilinpäätökseen pääsääntöisesti toteutuneiden myyntien mukaisesti ja talousarviossa ne perustuvat arvioon. Sisäiset vuokrat kirjataan talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoihin valtuusto teki seuraavat muutokset käyttötalousosaan -15.000 € kehittämisspalveluihin, 15.000 € liikuntapalveluihin, 16.800 € vammais- ja kehitysvammapalveluihin, -100.000 € perusterveydenhuoltoon, -50.000 € vanhuspalveluihin, 6.000 € ruokapalveluihin, 69.000 € perusopetukseen, 32.940 € kulttuuri- ja nuorisopalveluihin, 36.120 € varhaiskasvatukseen, 58.000 € tukipalveluihin ja 415.000 € teknisiin palveluihin. Tuloslaskelmaosan valtionosuuksia vähennettiin 294.490 €, korkotuottoja lisättiin 37.180 € ja muita rahoitustuottoja lisättiin 158.020 €.

Toimintakulujen määrärahoihin valtuusto hyväksyi tilikauden aikana muutoksia yhteensä 1.223.550 euroa. Lisäyksistä kohdistui työllistämiseen 50.000 €, sosiaalityöhön 461.300 €, vammais- ja kehitysvammapalveluihin 340.000 €, perusterveydenhuoltoon 160.000 €, erikoissairaanhoidon 310.000 €, vanhuspalveluihin 55.000 €, lukioon 10.000 €, kulttuuri- ja nuorisopalveluihin 23.000 € sekä tukipalveluihin 118.750 €. Vähennyksiä määrärahoihin hyväksyttiin yleishallintoon 138.000 €, kehittämisspalveluihin 40.000 €, ruokapalveluun 61.500 €, ympäristöterveydenhuoltoon 5.000 €, perusopetukseen 30.000 €, varhaiskasvatukseen 30.000 €. Tuloslaskelmaosan suunnitelman mukaisia poistoja pienennettiin 50.000 €. Arvon alentumisiin oli varauduttu talousarviossa 350.000 eurolla, mutta se varaus poistettiin.

Toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 72,3 milj. euroa eli 98,7 % (ulkoisten toteutuma 98,4 % ja sisäisten 102,5 %). Suurimmat euromääräiset toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) ylitykset olivat perusopetuksessa (186.056 €), vammais- ja kehitysvammapalveluissa (142.645 €), liikuntapalveluissa 95.397 € ja teknisissä palveluissa (73.634 €).

Kun tarkastellaan ulkoisia tuottoja ja kuluja sekä nettoa lautakuntatasolla, niin keskusvaalilautakunnan säästö eli talousarvion nettoalitus on 1.707 €, tarkastuslautakunnan on 3.090 €, kunnanhallituksen 363.521 €, palvelulautakunnan 768.829 € ja ympäristölautakunnan 59.485 €. Teknisen lautakunnan osalta talousarvio ylittyi nettona 58.146 eurolla.

Verotulot

Verotuloja kertyi yhteensä 29,4 miljoonaa euroa, joka on 0,4 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kokonaisverokertymä kasvoi 0,2 milj. euroa edellisvuodesta (0,57 %). Verolajeittain tarkasteltuna tuloveroja kertyi 111.813 euroa enemmän (0,44 %) ja yhteisöveroja 59.589 euroa enemmän (3,49 %) kuin edellisvuonna. Kiinteistöveroja kertyi lähes saman verran kuin vuonna 2016. Tuloveroprosentti oli 20,25.

Verotulot vv. 2014 – 2017 (1 000 €)

	2014 €	2015 €	2016 €	2017 €	muutos % 2016/2017
Kunnan tulovero	25 213	25 822	25 300	25 412	0,44
Yhteisövero	1 800	2 008	1 707	1 767	3,49
Kiinteistövero	2 129	2 228	2 223	2 219	-0,16
Yhteensä	29 142	30 058	29 230	29 398	0,57

Valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 31,1 milj. euroa muutelussa talousarviossa. Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2017 yhteensä 31,2 miljoonaa euroa eli 79.863 euroa ennakoitua enemmän.

	2014 €	2015 €	2016 €	2017 €	muutos % 2015/2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	30 244	29 995	31 242	31 179	-0,2

Korkotulojen ja muiden rahoitustulojen toteutuma on 1,3 milj. euroa ja ne toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Korkokulujen ja muiden rahoituskulujen toteutuma on 0,2 milj. euroa eli se alitti 29.417 eurolla muutettuun talousarvioon nähden.

Investoinnit

Toteutuneet investointitulot ovat 0,4 milj. euroa ja investointimenot 1,3 milj. euroa, joten nettoinvestoinneiksi jää 0,9 milj. euroa. Valtuusto hyväksyi muutoksia investointiosan tuloarvioihin 0,4 milj. euroa ja määrärahoihin 20.000 euroa. Investointien toteutumaa on tarkasteltu hankekohtaisesti investointien toteutumavertailussa.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaista lainaa oli kertomusvuoden alussa 30,5 milj. euroa (3087 euroa/asukas) ja sitä lyhennettiin 2,6 milj. eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 1,3 milj. euroa, joten kertomusvuoden lopussa pitkäaikaista lainaa oli 29,2 milj. euroa (3015 euroa/asukas). Pohjois-Savon kuntien lainamäärä on keskimääräin 2 985 €/asukas (talousarvion 2017 tiedot).

1.4.2 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

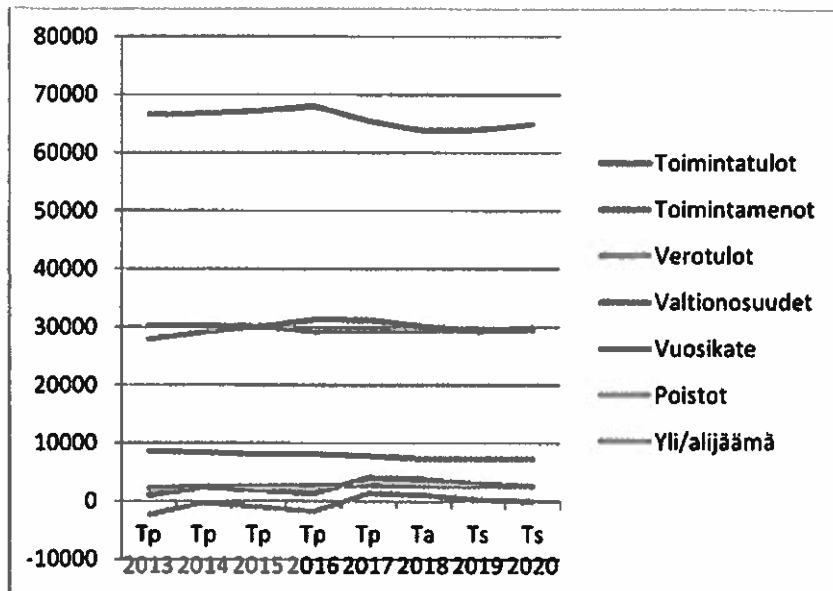
Vuoden 2017 tilinpäätös toteutui parempana kuin mitä vuoden aikana ennakoitiin. Tilinpäätös on 1,3 milj. euroa ylijäämäinen. Joulukuun arvioitua parempi verotilitys, myyntivoitto tontin myynnistä ja erikoissairaanhoidon menojen alittuminen paransivat tulosta vuoden aikana ennustetusta. Vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen taseessa on kattamatonta alijäämää 308.025 euroa. Näin ollen taseessa oleva alijäämä saadaan katetuksi vuoden 2017 ylijäämällä, jonka jälkeen jää taseeseen ylijäämää 1,0 milj. euroa.

Vuoden 2018 talousarvio on laadittu 1,0 milj. euroa ylijäämäiseksi. Talouden sopeuttamista jatketaan ja kunnan palvelurakennetta uudistetaan. Vuonna 2018 tavoitteena on vähentää toimintamenoja 1,5 milj. € vuoden 2017 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Taloussuunnitelmat vuosille 2019 – 2020 ovat ylijäämäisiä.

Vuonna 2017 investoinnit olivat huomattavasti pienemmät kuin edellisten vuosien investoinnit. Tästä syystä poistojen määrä pieneni ja myös lainamäärä väheni. Tämä kehitys jatkuu myös vuonna 2018. Matin ja Litsan koulun peruskorjaus on investointisuunnitelmassa ajoitettu vuosille 2019 – 2020 ja sen kokonaiskustannukseksi on arvioitu 8,5 milj. euroa. Koulun peruskorjaus aiheuttaa lisäkuluja myös käyttötalouteen ja poistojen määrä kasvaa. Peruskorjausta joudutaan rahoittamaan lainarahalla.

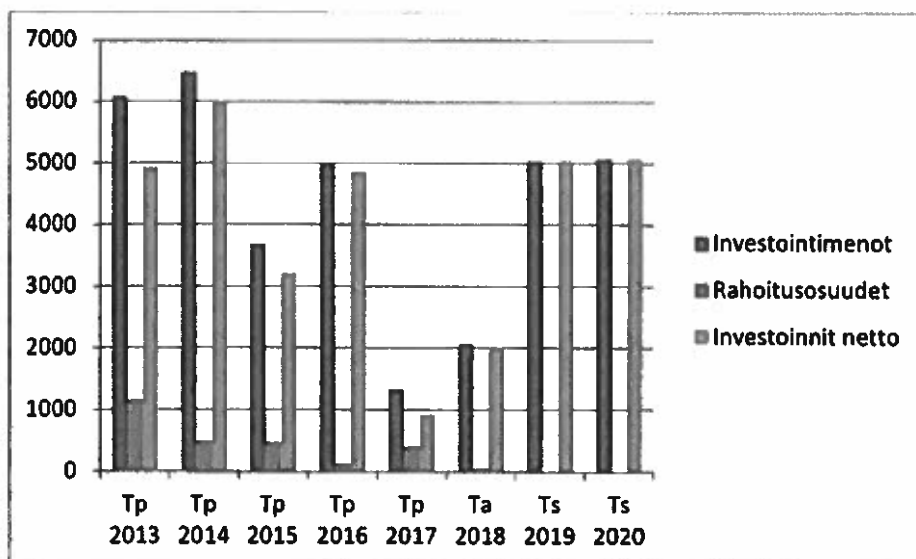
Suunnitteluvuosille ajoittuva sote- ja maakuntauudistuksella on kunnan käyttötalouden ennustettavuuden kannalta erittäin suuri merkitys. Käyttötalouden tulot, verotulot ja valtionosuudet vähenevät huomattavasti. Menot lähes puolittuvat, mutta poistot, velat sekä taseessa olevat ali/ylijäämät jäävät täysimääräisinä kunnan vastuulle.

Keskeiset muuttujat 2013 – 2020

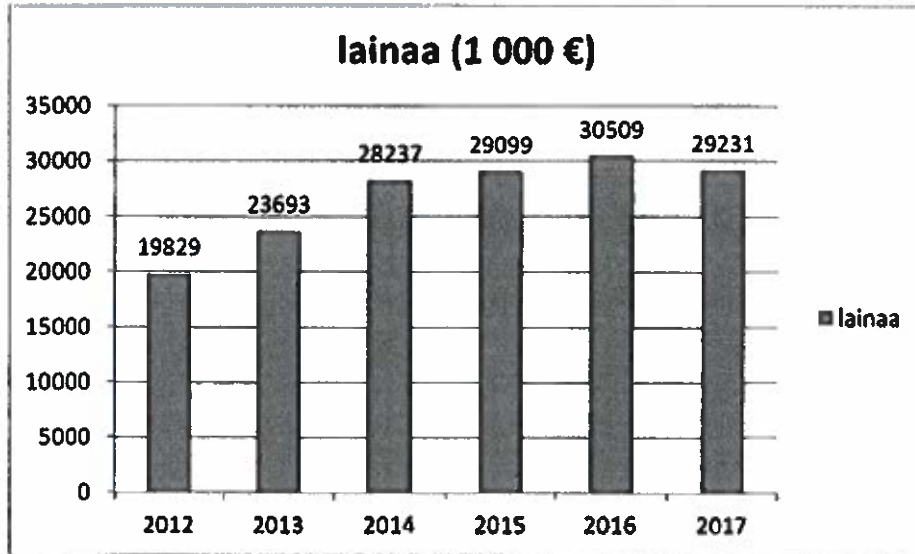
Investoinnit (1.000 €)

Vuosina 2011 – 2016 investointien määrä on ollut keskimäärin 5,7 milj. €/vuosi. Vuosina 2017-2018 investoinnit ovat huomattavasti pienemmät (1,3 milj. €/v).

Velkaantuminen (1.000 €)

Pitkäaikaista talousarviolainaa on nostettu investointien rahoittamiseksi.

1.4.3 Kunnan henkilöstö

Vuoden 2017 lopussa vakinaista henkilökuntaa Lapinlahden kunnan palveluksessa oli 586 henkilöä (edellisenä vuonna 598). Määräaikaista palvelussuhteita oli 24 (27) eli henkilöstöä yhteensä 610 (625). Työllistämisarvoin oli palkattuna kaikkiaan 82 työntekijää (edellisenä vuonna 70) eripituisissa työsuhteissa.

Palvelussuhde 31.12.	Miehet	Naiset	Yhteensä	Muutos % ed. vuodesta
Vakinaiset	59	427	586	-2
Määräaikaiset	5	19	24	-11

Talousarvioon ei sisällynyt uusien virkojen/toimien perustamisia. Vakinaisten määrä vähentyi 12 henkilöllä ja määräaikaisten väheni kolmella, joten henkilöstön kokonaismäärä vähentyi 15 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstökulut, johon sisältyy varsinaisen palkan lisäksi kaikki työnantajan maksamat sivukulut, olivat vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan 31,4 milj. euroa, joka on 47,8 % ulkoisista toimintakuluista. Vastaava summa vuonna 2016 oli 32,7 milj. euroa, joten vähennystä on 1,3 milj. euroa eli 3,9 %. Henkilöstökulujen vähentymiseen vaikutti kilpailukyky sopimus. Sopimuksen mukaisesti lomarahoja leikattiin 30 %, työnantajan salausvakuutusmaksuja alennettiin sekä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja siirrettiin palkansaajille.

Lomapalkkavarausta purettiin 135.562 eurolla. Jäljellä olevien lomapäivien määrä väheni edellisvuodesta, joten henkilöstö on pitänyt vuosilomiaan suunnitellusti.

Työstä poissaolot, päivää (laskettu 7 pv/vk)

Syy	2017 vakinaiset	2017 määräaikaiset/sijaiset	2016 vakinaiset	2016 määräaikaiset/sijaiset
Sairausloma	9566	1618	9026	1806
Työtapaturma	299	48	239	155
Tilapäinen hoitovapaa	296	95	291	96
Kuntoutustuki	455		642	
Yhteensä	10616	1761	10198	2027
Yht./Työntekijä	18,12		17,05	

Äitiysvapaa	815	229	1380	312
Isyysvapaa		60	84	12
Vanhempainvapaa	1093	145	2095	206
Hoitovapaa	2461	105	2731	
Yhteensä	4369	539	6290	330
Yht./Työntekijä	7,46		10,52	

Virkavapaa/työloma	1806	311	2298	211
Opintovapaa	1212		2093	
Oppisopimuksen teoriajakso	54	9	58	4
Toisen tehtävän hoito	5799		3045	
Vuorotteluvapaa	1782		4047	
Yhteensä	10653	320	11541	215
Yht./Työntekijä	18,18		19,30	

Vuosiloma	23487	1938	24216	2692
Lomautus	609		667	

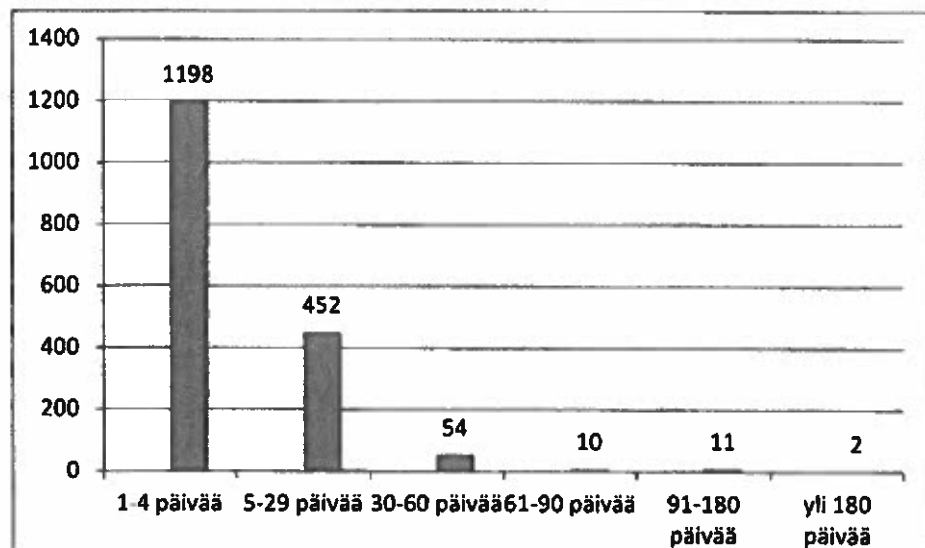
Kun tarkastellaan yksinomaan työntekijän omaan sairauteen perustuvia työteon keskeytyksiä, niin niitä oli vakinaisella henkilöstöllä yhteensä 10616 päivää eli 18,12 päivää/henkilö (edellisenä vuonna se oli 10198 päivää eli 17,05 päivää/henkilö).

Seuraavissa taulukoissa on eritelty sairauspoissaoloja osastoittain ja sairauslomapäivien keston mukaisesti.

Työnantaja lomautti koulunkäynninohjaajat ja osan iltapäiväkerhojen työntekijöistä koulujen kesäloman ajaksi.

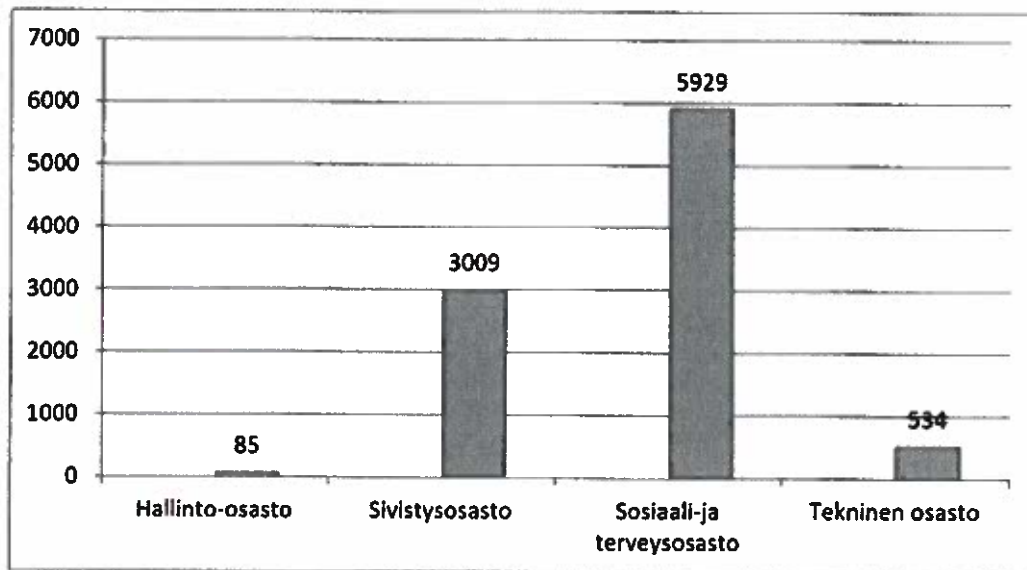
SAIRAUSPOISSAOLAJEN KESTOT VUONNA 2017 (sairaustapausten määrä)

1-4 päivää	1198
5-29 päivää	452
30-60 päivää	54
61-90 päivää	10
91-180 päivää	11
yli 180 päivää	2

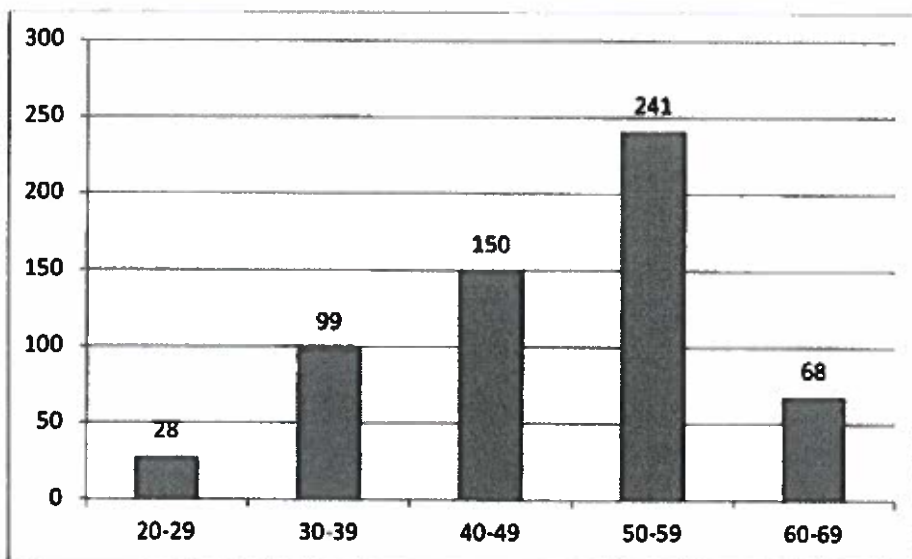
SAIRAUSPOISSAOLOT OSASTOITTAIN VUONNA 2017 (vakinaiset)

Hallinto-osasto	85
Sivistysosasto	3009
Sosiaali- ja terveysosasto	5929
Tekninen osasto	534
Yhteensä	9557

Henkilöstön ikäjakauma

Henkilöstön keski-ikä oli noin 48,2 vuotta, kun se vuonna 2016 oli 48 v.

Eläköityminen

Kertomusvuoden aikana eläkkeelle jäi 24 henkilöä, kun edellisenä vuonna jäi 26 henkilöä.

1.4.4 Ympäristöasiat

Merkittävin ympäristöhaaste Lapinlahdella on Onkiveden veden laatu. Onkivesi on kunnan suurin järvi ja sen vedenlaatu on luokiteltu tyydyttäväksi.

Onkivedellä on toteutettu viime vuosina useita kunnostushankkeita, joilla on pyritty parantamaan vesistön tilaan. Viimeisimpänä hankkeena kunta suunnittelutti ja rakennutti Pohjois-Savon Ely-keskuksen avustuksen turvin kosteikon Onkiveden itärannalle Levälähdän alueelle. Levälähdän kosteikon kaivutyöt tehtiin v. 2017 ja viimeistelytyöt jatkuvat vielä v. 2018. Tavoitteena on, että kosteikko toimii esimerkikohteena ja näin edesauttaisi uusien vesiensuojeluhankkeiden toteutusta.

Vuonna 2017 lisälmen reitin alueelle valmistui Vesivisio. Se laadittiin yhteistyössä Ely-keskuksen, alueen kuntien ja eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli luoda visio Ylä-Savon vesivarojen kestävä käytön edistämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi. Hyväksytyssä visiossa on esitetty tavoitteet ja toimenpideohjelma aikatauluineen tavoitteiden toteuttamiseksi. Ohjelmaa ryhdytään toteuttamaan tulevina vuosina.

Talvivaaran kaivosalueelta Nurmijoen reittiä pitkin Lapinlahden Sälevään, Korpiseen ja Syvärin tulevien kaivostoiminnan jätevesien kuormitusta seurataan edelleen toiminnanharjoittajan ottamalla vesinäytteillä neljä kertaa vuodessa.

Tekninen osasto on mukana ympäristön suojeluun ja parantamiseen liittyvissä hankkeissa kuten vesistön kunnostus hanke Karvasalmessa, Haminamäen alueen pohjavesien rakenneselvitys ja Onkiveden vesivisio-hanke.

Muut ympäristöasiat

Vuoden 2017 aikana kunnanhallitus on käsitellyt useita ympäristön tilaan liittyviä aloitteita. Näitä ovat olleet mm. elintarvikkeiden hankintamenettely mm. lähiruoka, aurinkoenergian hyödyntäminen, enenergiatohokkuussopimukseen liittyminen ja säätösähkön markkinoiden hyödyntäminen.

Kunnan kiinteistöissä tehostettiin energian käytön seuranta. Uusiutuvan energian käyttöä on edistetty liittämällä kunnan omistamia kiinteistöjä kotimaisella bioenergialla tuotetun kaukoämpölaitoksen (Savon Voima Lämpö Oy) verkkoon. Vuoden 2017 alkaen tehtiin esiselvitys aurinkoenergian hyödyntämisestä kunnan kiinteistöjen sähkökäytössä sekä säätösähkön käyttömahdollisuudesta isoimmista kunnan kiinteistöissä.

Kunnan ruokapalvelujen hankinnoissa elintarvikkeiden ja niiden tuotanto-olosuhteiden vaatimuksena on Suomen lakien, asetusten, standardien ja muiden viranomaismääräysten noudattaminen. Ruokapalvelussa pienennettiin ruoan hävikkiä tarkentamalla reseptejä ruoan kulutuksen mukaan. Jätehuollossa noudatetaan yleisiä jätehuolto-ohjeita.

Työkokouksiin ja koulutuksiin on osallistuttu etäyhteydellä silloin, kun se on ollut mahdollista ja siten on vähennetty autoilua ja ympäristön kuormaa.

Kunnanhallitus on antanut lausunnon maakuntakaavasta. Tässä yhteydessä kunnanhallitus esittää Lapinlahden taajaman puuterminaalien siirtämistä Alapitkälle. Tällä olisi positiivinen vaikutus taajaman alueen ympäristöön.

Valtuusto on hyväksynyt 11.12.2017 § 75 kuntastrategian. Kuntastrategian vision mukaan kestävä kehitys näkyy päätöksenteossa läpi organisaation.

Perusopetuksessa, lukiossa ja varhaiskasvatuksessa ympäristöasiat ovat oleellinen osa opetussuunnitelmien sisältöjä. Kestävän tulevaisuuden rakentaminen on yksi laaja-alaisen oppimisen tavoite, jota tulee käsitellä kaikissa oppiaineissa ja se tulee huomioida koulun toimintakulttuurissa.

1.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat

Henkilöstövastuu

Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus, syrjimättömyys sekä yhdenvertaisuus ovat tärkeitä periaatteita, joita kunnassa noudatetaan. Työturvallisuutta ja työyhteisön hyvinvointia seurataan ja kehitetään yhteistyössä työsuojelutoimikunnan ja työterveyshuollon kanssa. Kunnassa on käytössä malli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan sekä varhaisen välittämisen malli, joka toimii työyhteisön tukena.

Henkilöstön tasavertaisen kohtelun takaamiseksi merkittävät henkilöstön etuja koskevat päätökset tekee henkilöstöjaosto (mm. palkka, pitkäkestoiset koulutukset, harkinnanvaraiset virkavapaudet/työlooma). Luottamushenkilöiden ja henkilökunnan muistamisessa noudatetaan henkilöstöjaoston antamaa ohjetta.

Korruption ja lahjonnan torjuminen

Korruption ja lahjonnan torjunnassa noudatetaan hallintosääntöä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita noudatetaan myös konserniyhteisöissä. Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus sekä tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy laativat selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaksi kertaa vuodessa.

Esimerkiksi hankintapäätösten yhteydessä kielletään lahjojen ottaminen ja antaminen, samoin kielletään palvelusuoritusten vastaanotto tai muut palvelukset toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa tehdä kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimusta omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun tai päätöksentekoon. Tolmielinten jäsenet ja esimiehet valvovat alaistensa päätöksentekoa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Kunnanhallitus on hyväksynyt 23.11.2016 § 175 Lapinlahden kunnan viranomaistoiminnan ja koulutuksen järjestämisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelma auttaa tunnistamaan syrjintää, puuttumaan siihen ja parantamaan siten palveluiden saatavuutta. Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaiset palvelut lisäävät muun muassa hyvinvointia, kunnan elinvoimaa sekä palvelujen laatua ja tehokkuutta. Kunnan toiminta järjestetään tämän suunnitelman puitteissa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen kuuluu terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisen velvollisuuksiin ammatissa toimiessaan. Erityisryhmille tarjottavien palveluiden tarkoituksena on luoda mahdollisuudet omien edellytysten puitteissa toimia tasavertaisesti yhteiskunnassa, mm terapiapalvelut, tulkkipalvelut.

1.4.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan ja kuntakonsernin toiminnassa ei toteutunut merkittäviä riskejä tilinpäätösvuoden aikana. Talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet. Toiminnallisissa riskeissä keskeisiä ovat talouden hallintaan ja kehittämiseen liittyvät riskit. Talouden sopeuttamistoimenpiteitä on toteutettu ja niillä on saatu hillittyä menojen kasvua. Tulopohjan jatkuva heikkeneminen (verotulot, valtionosuudet) samanaikaisesti palvelujen kysynnän kasvun kanssa tai niiden säilyttämisen nykyisellä tasolla, on yksi merkittävimmistä riskeistä tulevaisuudessa.

Sote- ja maakuntauudistus ovat lisänneet epävarmuutta. Talouden ennakointi on vaikeaa. Tiukka taloustilanne ja muuttuva toimintaympäristö pakottavat tarkastelemaan palveluja ja niiden tehokkuutta entistä tarkemmin.

Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa työllisyyskehitykseen ja sitä kautta verotulojen kertymiseen. Viime vuoden aikana työttömyys aleni ja verotulot kasvoivat hieman. Kilpailukyky sopimus, joka tuli voimaan 1.2.2017 lukien, alentaa henkilöstökuluja väliaikaisesti ja siten vaikuttaa myönteisesti menokehitykseen. Kilpailukyky sopimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua, parantaa työllisyyttä ja sopeuttaa julkista taloutta.

Tietotekniikan toiminnan äkillinen katkos on merkittävä riski palvelutuotannolle, joten tietoturvaan kiinnitetään jatkuvasti paljon huomiota. Terveysosasto on raportoinut tietojärjestelmiin ja ohjelmiin liittyvistä ongelmista kuluvan vuoden aikana. Muista esiin tulleista ongelmista tietojärjestelmissä ei ole raportoitu. It-ympäristön ylläpito on ulkoistettu Fujitsu Finland Oy:lle.

Kunnan palvelujen tuottamiseen tarvittavan henkilöstön turvaamiseksi on luotu melko kattava varahenkilöjärjestelmä, jolla turvataan erityisesti hoito- ja hoivapalvelujen tuottaminen myös henkilökunnan tilapäisten poissaolojen ja lomien aikana. Kuitenkin työntekijöiden ikärakenne asettaa haasteita sekä henkilöstön jaksamiselle että uusien työntekijöiden tarpeelle eläkepoistuman johdosta.

Kunnan antamien takausten jäljellä oleva määrä 31.12.2017 oli 16,0 milj. euroa, joista takauksia tytäryhtiöille 12,9 milj. euroa. Vuodesta 2015 lähtien vastavakuus on vaadittu myös tytäryhtiöiltä. Muilta vastavakuus on edellytetty tähänkin asti. Luottotappioita ei ole takauksista syntynyt.

Velkarahoituksen korkoriskeihin on varauduttu sillä, että lainojen koroja on sidottu pitkiin kiinteisiin korkoihin. Tilinpäätöshetkellä kunnan lainakannasta 31,8 % oli kiinteäkorkoisia ja loput vaihtuvakorkoisia.

Kunta omistaa huomattavan rakennusvarallisuuden, jonka asianmukaisella hoidolla ja käytöllä voidaan pienentää korjausinvestointien tarvetta ja pienentää tulevia rahoitustarpeita. On myös huolehdittava rakennusten tehokkaasta käytöstä. Tekninen lautakunta laati kuluvan vuoden aikana ns. kiinteistöjen salkutuksen ja kunnanhallitus hyväksyi sen 12.6.2017. Salkutuksen kautta tunnistetaan kunnan ydintoiminnan kannalta tärkeät rakennukset ja toisaalta ne rakennukset, joista voidaan luopua myynti tai purkutöiden kautta.

Kunnan omaisuus- ja toimintarisikit on vakuutettu. Kuluvan vuoden aikana ei ole aiheutunut sellaisia merkittäviä vahinkoja, joista kunta olisi ollut korvausvelvollinen.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2.10.2017 § 195 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa ja edistää sisäisen valvonnan käytännön toteutusta Lapinlahden kuntakonsernissa sekä tiedottaa sisäisen valvonnan merkityksestä, velvoitteista ja vastuista koko henkilöstölle. Lapinlahden kunnan konserniohjeen mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita tulee noudattaa myös konserniyhtiöissä.

Valtuusto on päättänyt kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto on ohjeistanut koko kuntakonsernin sisäisen valvonnan käytänteet ja vastuut hallintosäännössä.

Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus ovat tehneet selonteot kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä osastoillaan vuodelta 2017. Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstiilat Oy ovat laatineet sisäisen valvonnan raportit.

Jatkuvan sisäisen valvonnan järjestäminen osastolla

Kunnanhallitus, lautakunnat sekä konserniyhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat ovat valvoneet hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Osastopäälliköt vakuuttavat, että sisäinen valvonta on ollut riittävää. He ovat suunnitelleet ja järjestäneet toiminnot tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti, ja että organisaation päämäärät ja tavoitteet on saavutettu tehokkaasti ja taloudellisesti.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista on valvottu normaalikäytänteiden mukaisesti esimiestyön yhteydessä.

Ajalla 1.1. – 31.12.2017 ei ole tullut tietoon lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista olisi seurannut merkittävä korvaus, kanne tms. vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden toteutumisen, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta tapahtuu ja esitetään toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Kunnanhallituksen jäsenille on annettu informaatiota talousarvion toteutumisesta joka toisessa kunnanhallituksen kokouksessa.

Lapinlahden kunnan hallintosäännön 85 §:n mukaan osastopäälliköiden on laadittava viiden ja yhdeksän kuukauden talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden toteutumisvertailut ja saatettava ne välittömästi tiedoksi seuraavaan omaan lautakunnan kokoukseen, sekä suoraan kunnanhallituksen ja valtuuston kokoukseen. Raportit talousarvion toteutumisesta 31.5.2017 ja 30.9.2017 ovat laaditut ja ne ovat saatetut kunnanhallituksen tietoon 26.6.2017 § 158 ja 6.11.2017 § 224. Toteutumisaraportti on lähetetty kunnanvaltuustolle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle sekä johtoryhmän jäsenille.

Valtuusto hyväksyi määrärahamuutoksia vuoden 2017 talousarvioon: kokouksessa 28.2.2017 §:ssä 4 investointiosaan/latukoneen korjaaminen, kokouksessa 14.11.2017 §:ssä 65 investointiosaan (useita kohteita) sekä kokouksessa 11.12.2017 §:ssä 74 käyttötalousosaan, investointiosaan ja rahoitusosaan.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta ja seuranta kuuluvat vastuuhenkilöille ja viimekädessä siitä vastaa osastopäällikkö. Riskienhallinta ja seuranta ovat vastuutetut selkeästi ja siihen on riittävä asiantuntemus. Tarvittaessa pyydetään riskien arviointiin asiantuntijoita kunnan organisaatiosta tai ulkopuolelta.

Strategiariski

Kunnan palveluja järjestetään sekä kunnan omana toimintana että ostopalveluina. Ostopalveluiden käytössä hallitaan epävarmuustekijöitä ja riskejä sopimuksilla, joissa on selvästi määritelty osapuolten tehtävät, velvollisuudet ja vastuut.

Toiminnan riskit

Uudet viranhaltijat ja työntekijät valitaan lain ja johtosääntöjen mukaan ja siten kuin kelpoisuusehdot määräävät. Pääsääntöisesti kaikille osastoille on saatu avoimiin tehtäviin pätevät/koulutetut työntekijät.

Lapinlahden Vesi Oy:stä on jäämässä henkilöstöä eläkkeelle lähivuosina ja se tuo oman haasteen yhtiön tulevalle toiminnalle mm. uuden henkilöstön rekrytoinnin osalta.

Kunnassa on käytössä toimintamalli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan ja menettelyohje väkivallan ehkäisyyn ja hallintaan. Väkivaltatilanteita henkilökunta joutuu kohtaamaan työssään silloin tällöin ja niiden ehkäisemiseksi henkilökuntaa on koulutettu ja työolosuhteet on pyritty järjestämään siten, että väkivallan uhka ja tilanteet voidaan ehkäistä mahdollisuuksien mukaan ennakolta.

Työsuojeluorganisaatio tekee työpaikkakäynnit erillisen ohjelman mukaisesti säännöllisin väliajoin sekä tarpeen vaatiessa.

Lasten parissa työskenteleviltä henkilöiltä pyydetään nähtäväksi rikosrekisteriote, kun henkilö otetaan toistaiseksi voimassa olevaan työ- tai virkasuhteeseen tai yli 3 kk slijaisuuteen.

Atk-järjestelmän riskejä ovat mm. sähkökatkot ja muut tietoliikenteen häiriötilanteet sekä erilaiset tietoturvaohjut. Häiriöitä on ollut mm. perusterveydenhuollon ja vanhuspalvelujen ohjelmissa. Ongelmat ovat vähentyneet, mutta eivät ole täysin poistuneet. Muista esiin tulleista ongelmista tietohallinnossa, tietoturvassa tai tietosuojassa ei ole raportoitu.

Palvelimia on siirretty varavoimalan piiriin ja myös verkkolaitteiden UPS:ejä on uusittu, mitkä vähentävät sähkökatkojen aiheuttamia häiriöitä. Langattoman verkon laitteita on uusittu terveyskeskuksen vuodeosastolla. Terveysosastolla on käytössä Ohje atk:n käyttökaton varalle. Tietoturvakoulutusta on järjestetty henkilöstölle ja atk-vastaava muistuttaa aika ajoin henkilöstöä tietoturvaohjuista.

Taloudelliset riskit

Kunnan taloutta ovat rasittaneet viime vuosina alijäämäiset tilinpäätökset ja niiden seurauksena taseessa on kattamatonta alijäämää noin 308.000 euroa. Kuluvan vuoden tilinpäätös on ylijäämäinen, ja näin ollen alijäämää saadaan katettua. Kunnan palvelurakenteeseen kohdistuu isoja uudistuksia talousarviovuodelle 2018. Uudistuksen tavoitteena on vähentää toimintakuluja noin 1,5 milj. eurolla vuoden 2017 talousarvioon nähden.

Vuoden 2017 investointien suuruus noin 1,3 milj. euroa, mikä on huomattavasti pienempi kuin edellisten vuosien investoinnit. Samoin vuoden 2018 investoinnit ovat maltilliset 2,0 milj. euroa. Matin ja Liisan koulun D-talosta, Sirenin rakennuksesta ja Monarista on valmistunut kuntotarkastusraportti, jonka mukaan rakennuksissa on korjaustarpeita sisäilmaongelmien vuoksi. Raportin pohjalta käynnistettiin Matin ja Liisan koulun hankesuunnittelu, minkä perusteella tullaan toteuttamaan koulun peruskorjaus- ja muutostyöt. Investointiohjelmassa rakentaminen on arvioitu vuosille 2019 – 2020 ja kokonaiskustannukseksi on arvioitu 8,5 milj. euroa.

Talousarvion suunnitteluvuosille ajoittuu myös sote- ja maakuntauudistus, joka asettaa haasteen sopeutua muutoksiin ja niiden vaikutuksiin. Erityisenä riskinä voidaan pitää sote-kiinteistöjen tulevaa käyttöä maakunnassa sekä kuntien lainarahoituksen saatavuutta ja hintaa.

Lapinlahden Kaskihovi Oy:n toiminta on hieman voitollista. Asuntojen korjaustarpeiden määrä aiheuttaa taloudellisen riskin. Kiinteistöjen rakennussuunnitelmien kokoaminen on saatu valmiiksi ja kuntokartoitukset ovat työn alla ja raportit valmistuvat toukokuun loppuun mennessä korjaussuunnittelun pohjaksi.

Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta on ollut hyväksytyn talousarvion mukaista. Talousarviossa on pysytty ja tavoitteet ovat saavutetut.

Viitostien Ykköstilat Oy:n toiminta on tappiollista, joskin tappion suuruus on pienentynyt merkittävästi vuoteen 2016 nähden. Kunta on varmistanut yhtiön rahoituksen ja pääoman riittävyyden.

Vahinkoriskit

Kunnan lakisääteiset ja muut vakuutukset ovat kunnossa. Vakuutukset on otettu Protector Oy:ltä. Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus on otettu Kunnalliselta Eläkevakuutukselta. Tytäryhtiöiden vakuutukset ovat kunnossa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankinnoissa on noudatettu hankintalakia ja kunnan talousohjetta ja sääntöjä. Kalusto- ja välinehankinnat toteutetaan talousarviomäärärahojen puitteissa. Terveyskeskuksella on keskusvarasto, jonka kautta tehdään pienhankintoja. Hinnan suuruudesta riippuen ne joko kilpailutetaan tai hankinta tehdään ilman kilpailutusta. Kunta on osakkaana IS-Hankinta Oy:ssä ja näin ollen kilpailusta on tehty IS-Hankinta Oy:n kautta. Tytäryhtiöissä yhtiön hallitus päättää hankinnoista ja luovutuksista osakeyhtiölain puitteissa.

Sopimustoiminta

Suuremmista hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset ja ne hyväksytään, hallintokeskuksen osalta kunnanhallituksessa ja lautakunnat hyväksyvät oman toimialansa sopimukset. Sopimusrekisteriä ylläpidetään sähköisesti Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Ohjelman seurantajärjestelmä lähettää muistutuksen sopimusasiakirjan vanhentumisesta vastuuhenkilölle. Alkuperäiset sopimukset ovat kunkin hallintokunnan omassa arkistossaan. Tytäryhtiöissä suuremmat hankinnat kilpailutetaan hankintalain mukaisesti ja hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset.

1.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

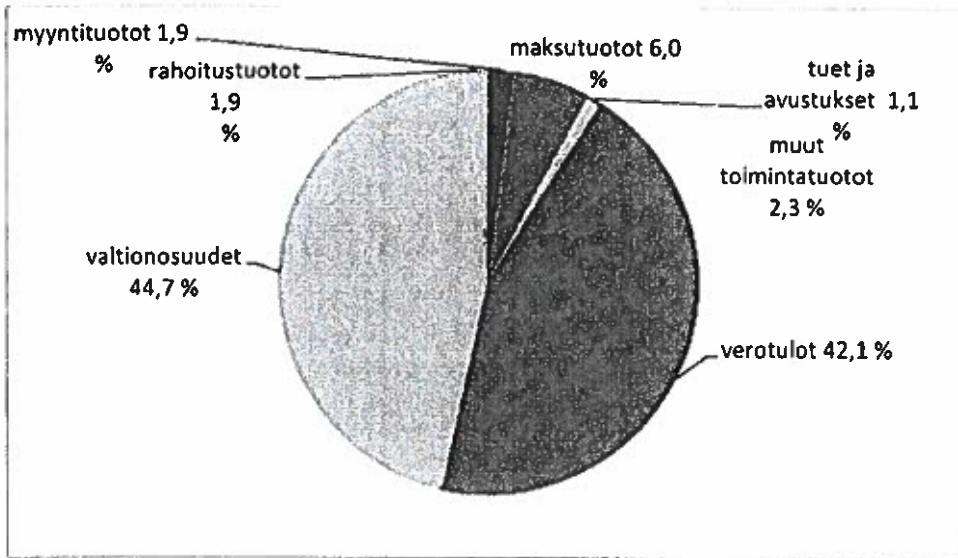
1.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Toimintatuottojen (ulkoiset) toteutuma oli 7,9 milj. €, joka on noin 278.812 euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Toimintatuottojen vähenemiseen vaikutti mm. perustoimeentulotuen valtionosuuden poistuminen, kun maksatus siirtyi Kelalle. Kun tuottoja tarkastellaan tuloryhmittäin, niin vuonna 2017 muita toimintatuottoja kertyi 0,2 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2017, muissa tulolajeissa oli vähennystä. Muiden toimintatuottojen kasvu johtui tontin (palvelutalon tontin) myyntivoitosta. Myyntituotoissa oli vähennys 48.314 euroa. Maksutuotot vähenivät 143.000 eurolla. Tähän vaikutti mm. asiakasmaksutuottojen väheneminen perusterveydenhuollossa ja vanhuspalveluissa. Tuet ja avustukset vähenivät 330.000 eurolla ja siihen vaikutti mm. edellä mainittu perustoimeentulotuen valtionosuuden poistuminen. Työllistämistukea saatiin myös vähemmän kuin edellisellä vuonna. Toimintatuotot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti eli 7,9 milj. euroa. Toimintatuotot ovat 814,36 €/asukas, kun ne edellisen vuonna olivat 827,08 €/asukas.

Verotulojen osuus kunnan tuloslaskelman mukaisista tuloista on 42,1 %, valtionosuuden 44,7 % ja maksutuottojen 6,0 %.

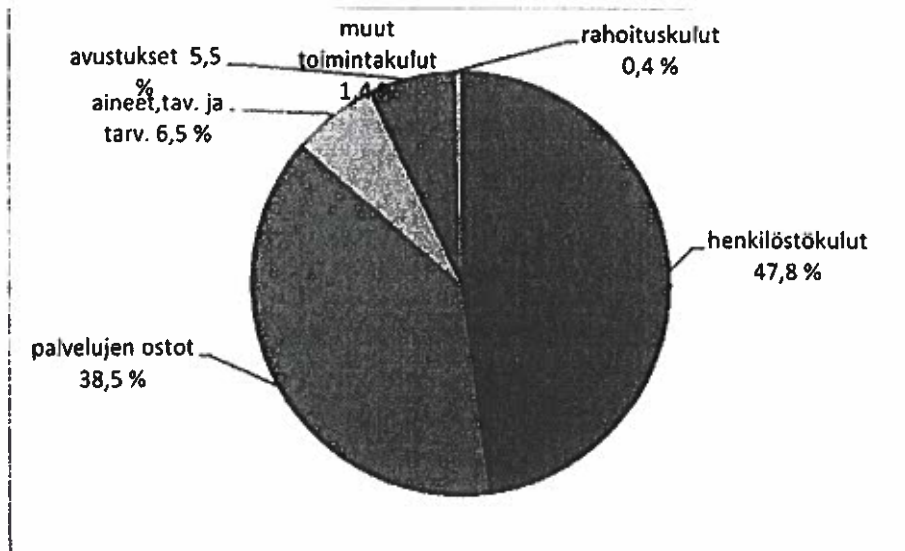
Vuoden 2017 tuotot (tuloslaskelman ulkoiset tuotot)

Toimintakulujen (ulkoisten) toteutuma oli 65,5 milj. euroa. Toimintakulut vähenivät edellisvuoteen verrattuna 3,7 % eli 2,5 milj. euroa. Suurimmat euomääräiset vähennykset olivat henkilöstökuluissa 1,3 milj. € ja avustuksissa 1,2 milj. €. Henkilöstökuluista palkat ja palkkiot vähenivät 1,3 % mm. sijaisten ja opettajien palkoissa oli vähennystä. Henkilösivukulujen vähennykseen vaikutti Kiky-sopimuksessa sovittujen työnantajamaksujen siirtyminen palkansaajien maksettavaksi. Avustusten vähenemiseen vaikutti mm. perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelalle. Kasvua oli aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 0,1 milj. euroa, mm. lääkkeissä ja hoitotarvikkeissa sekä lämmityskuluissa. Vähennystä oli myös muissa toimintakuluissa (noin 69.000 €).

Alkuperäisessä talousarviossa toimintakulut olivat 65,4 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen 66,6 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 1,1 milj. euroa (toteutuma 98,4 %) muutettuun talousarvioon nähden. Kuluista merkittävimmän osan muodostavat henkilöstökulut, jotka ovat 31,4 milj. euroa eli toimintakuluista 47,8 %. Henkilöstökulut alittuivat 196.140 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostot olivat 25,3 milj. euroa (38,5 % toimintakuluista). Palvelujen ostot alittuivat 926.320 eurolla ja avustukset 90.905 eurolla muutettuun talousarvioon nähden. Palvelujen ostoissa ovat mm. hoitopalvelujen ostot, jotka alittuivat erikoissairaanhoidon osalta 695.780 eurolla. Aineet, tavarat ja tarvikkeet ylittivät noin 75.260 eurolla ja muut toimintakulut ylittivät noin 41.000 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintakulut ovat 6754,77 €/as, kun ne edellisenä vuonna olivat 6883,78 €/asukas.

Vuoden 2017 kulut (tuloslaskelman ulkoiset kulut)

Toimintakate vuoden 2017 tilinpäätöksessä on -57,6 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli -59,9 milj. euroa. Muutosta edelliseen vuoteen -2,3 milj. euroa eli -3,79 %. Toimintatuotot kattoivat 12,1 % toimintamenoista, kun vuotta aiemmin vastaava tunnusluku oli 12,0 %.

Verotulojen toteutuma on 29,4 milj. euroa, mikä on 0,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (0,57 %). Verotulot ylittivät 401.822 eurolla talousarvioon nähden (toteutuma 101,4 %).

Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2017 yhteensä 31,2 miljoonaa euroa eli muutos edelliseen vuoteen -63.309 euroa (-0,2 %). Valtionosuudet ylittivät muutetusta talousarviosta 79.863 euroa (toteutuma 100,3 %).

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulo-rahoituksen katsotaan olevan riittävä, mikäli vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä vuosikate on 4,1 milj. euroa, edellisenä vuonna 1,4 milj. Vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 2,7 milj. euroa eli 192,8 %. Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 3,2 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa se oli 2,4 milj. euroa. Vuosikate toteutui siten 1,7 milj. euroa muutettua talousarviota vahvempana.

Vuosikate on 420 €/asukas, edellisenä vuonna se oli 141 €/asukas.

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,8 milj. euroa, mikä on 0,2 euroa enemmän kuin vuonna 2016. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset 145 %. Arvonalentumisien palautusta on kirjattu 2.955 euroa (Metsä Board Oyj).

Tilikauden tulos on ennen poistoeron vähennystä 1,3 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli -1,7 euroa. Tulos on siten 3,0 milj. euroa parempi kuin edellisen tilinpäätöksen tulos. Poistoeron vähennys on 58.990 euroa.

Tilikauden ylijäämä on 1.322.709 euroa, kun se edellisenä vuonna oli -1.664.143 euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset)		
	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	7 894	8 174
Toimintakulut	-65 481	- 68 026
Toimintakate	-57 586	- 59 852
Verotulot	29 398	29 230
Valtionosuudet	31 179	31 242
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	484	584
Muut rahoitustuotot	844	415
Korkokulut	-246	- 227
Muut rahoituskulut	-2	- 2
Vuosikate	4 070	1 390
Poistot ja arvonalentumiset	-2 806	- 3 113
Tilikauden tulos	1 264	- 1 723
Poistoeron vähennys	59	59
Tilikauden ylijäämä/allijäämä	1 323	-1 664

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, % = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)	12,1	12,02
Vuosikate/Poistot, % = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset	145,0	44,65
Vuosikate €/asukas	420	141
Asukasmäärä	9694	9882

1.6.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	3 577	1 446
Vuosikate	4 070	1 390
Tulorahoituksen korjauserät	-493	56
Investointien rahavirta	-927	-4 867
Investointimenot	-1 330	-5 005
Rahoitusosuudet investointeihin	18	49
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	386	88
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 650	-3 421
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		-1
Antolainasaamisten vähennykset	20	20
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 300	3 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 578	-2 391
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 242	677
Rahoituksen rahavirta	-2 500	2 105
Rahavarojen muutos	150	-1 316
Rahavarat 31.12.	346	196
Rahavarat 1.1.	196	1 512

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-9 538	-7 000
Investointien tulorahoitus, %	310,2	28,0
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	1,5	0,6
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	2	1
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	9 694	9 882

1.6.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1 000	1 000		1 000	1 000
	€	€		€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT	69 582	71 106	OMA PÄÄOMA	36 366	35 043
Aineettomat hyödykkeet	1 932	2 071	Peruspääoma	34 193	34 193
Aineettomat oikeudet	49	62	Muut omat rahastot	1 159	1 159
Muut pitkävaikuttiset menot	1 883	2 009	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-308	1 356
			Tilikauden yli/alijäämä	1 323	-1 664
Aineelliset hyödykkeet	44 090	45 462			
Maa- ja vesialueet	6 066	6 077	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	252	311
Rakennukset	33 002	34 532	Poistoero	252	311
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 697	3 983			
Koneet ja kalusto	540	686	PAKOLLISET VARAUKSET		118
Muut aineelliset hyödykkeet	67	67	Muut pakolliset varaukset		118
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	718	116			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	855	1 010
Sijoitukset	23 560	23 573	Valtion toimeksiannot	450	476
Osakkeet ja osuudet	12 276	12 269	Lahjoitusrahastojen pääomat	171	277
Muut lainasaamiset	11 259	11 279	Muut toimeksiantojen pääomat	234	257
Muut saamiset	26	26			
			VIERAS PÄÄOMA	35 924	37 979
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	555	602	Pitkäaikainen	26 452	27 940
Valtion toimeksiannot	376	415	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	24 000	25 391
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	179	186	Lainat julkisyhteisöiltä	2 444	2 540
			Saadut ennakot	9	9
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 915	2 753			
Vaihto-omaisuus	94	95	Lyhytaikainen	9 472	10 039
Aineet ja tarvikkeet	94	95	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 692	2 489
			Lainat julkisyhteisöiltä	96	88
Saamiset	2 821	2 462	Saadut ennakot	9	13
Pitkäaikaiset saamiset	10	52	Ostovelat	1 849	2 209
Lainasaamiset	10	15	Muut velat	531	620
Muut saamiset		37	Siirtovelat	4 296	4 620
Lyhytaikaiset saamiset	2 811	2 410			
Myyntisaamiset	876	975	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	73 397	74 461
Lainasaamiset	126	5			
Muut saamiset	475	399	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Siirtosaamiset	1 334	1 031	Omavaraisuusaste, %	49,9	47,5
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,5	55,3
Rahat ja pankkisaamiset	346	196	Velat ja vastuut % käyttötuloista	52,4	56,0
			Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	1 015	-308
VASTAAVAA YHTEENSÄ	73 397	74 461	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	105	-31
			Lainakanta 31.12., 1000 €	29 231	30 509
			Lainakanta 31.12., €/asukas	3 015	3 087
			Lainasaamiset, 1000 €	11 259	11 279
			Asukasäärä	9 694	9 882

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkäällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasing-sopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkuma-varana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6.4 Kokonaistulot ja menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT			
	1 000 €		1 000 €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	7 894	Toimintakulut	65 481
Verotulot	29 398	Korkokulut	246
Vallionsuudet	31 179	Muut rahoituskulut	2
Korkotuotot	484	Satunnaiset kulut	
Muut rahoitustuotot	844	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Osakkeen arvonalennus	
Pakollisten varausten muutos		Pakollisten varausten väh. (-)	118
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-377	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-2
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	18	Investointimenot	1 330
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	386	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	
Antolainasaamisten vähennykset	20	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 578
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 300	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	71 146	Kokonaismenot yhteensä	69 753
Täsmäytys:			
Kokonaistulot-Kokonaismenot			
71 146– 69 753 = 1 393			
Muut maksuvalmiuden muutokset-rahavarojen muutos			
1 243 + 150 = 1393			

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Lapinlahden kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhteisöt:

Lapinlahden Kaskihovi Oy (100 % kunnan omistusosuus)
 Lapinlahden Vesi Oy (100 %)
 Viitostien Ykköstilat Oy (99,6 %)
 As. Oy Lapinlahden Koivukuja (61,60 %)
 Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus (61,38 %)
 Kiinteistö Oy Varpakulma (55,8 %)

Kuntayhtymät

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Savon koulutuskuntayhtymä
 Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
 Vaalijalan kuntayhtymä
 Pohjois-Savon liitto

Osakkuusyhteisöt

Lapinlahden Yritystalo (46,3 %)
 Ylä-Savon Vesi Oy (osakkeet Lapinlahden Vesi Oy:llä)
 As Oy. Oksatie (26,9 %)
 As. Oy Varpalsjärven Syvärinrinne (32,9 %)
 Kiinteistö Oy Varpalsjärven Liiketalo (35,58 %)

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain (14 §) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Tavoitteilla ohjataan konserniohjohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Viitostien Ykköstilat Oy:n, Lapinlahden Kaskihovi Oy:n ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lapinlahden Kaskihovi Oy

Yhtiön toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaisesti toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Kunnanvaltuusto asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö on huolehtinut riittävästä vuokra-asuntotarpeesta Lapinlahdella. Kaikille paikkakunnalle töihin tuleville ja asuntoa hakeneille on järjestetty asunto. Asuntoja ei pidetä tyhjiään reservinä, vaan niitä markkinoidaan aktiivisesti hakijoille. Tilanne on lähes tasapainossa, hieman jonoa edelleen, mutta asunto järjestyy kohtuullisen jonotusajan puitteissa.
2. Vuokria korotettiin 1.1. 2017 alkaen. Vanhemmissa kohteissa 2 % ja muissa 4 % yleistä korotustasoa seuraten. Asuntojen systemaattista kunnossapitoa on tehostettu, yläpitokorjauksia tehdään muuttojen yhteydessä. Rakennusten osalta kuntokartoitukset ja energiatodistukset tehdään kevään 2018 aikana ja lämmönjakohuoneet kartoitetaan kesän 2018 aikana.
3. Asuntojen laskennallinen käyttöaste vuonna 2017 oli 99,3 % (edellisenä vuonna 97,8 %). Asunnot ovat olleet tyhjiään vain huoneistojen sisäremonttien aikana. Remontteja tehtiin kertomusvuoden aikana edellisvuotta enemmän.

Viitostien Ykköstilat Oy

Yhtiö on Lapinlahden kunnan elinkeinoyhtiö. Kunta osti tilikauden aikana Pohjois-Savon Osuuspankin omistamat 17 osaketta ja Ylä-Savon Osuuspankin omistamat 17 osaketta. Kunnan omistusosuus on 99,6 % ja yhden rahalaitoksen osuus 0,4 %. Yhtiön varsinaista toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaan yhtiön toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta.

Yhtiö omistaa merkittävän osan paikkakunnilla toimivien yritysten tuotanto- ja toimitiloista. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Kunnanvaltuusto asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö vuokraa toimitiloja elinkeinotoiminnan tarpeisiin ja järjestää yritysneuvontaa. Kunta on saanut erittäin hyvät arvioinnit yrittäjäystävällisyydestään yrittäjäjärjestöiltä syksyllä 2017.
2. Tallisentien kiinteistöön laadittiin kiinteistöstrategia. Vuokrausaste nousi merkittävästi po. kiinteistössä vuoden 2017 aikana ja näin ollen sille asetettuun tavoitteeseen päästiin.
3. Kunnanjohtaja toimii yhtiön toimitusjohtajana. Yhtiö oli vahvasti mukana kuntastrategian valmistelussa.

Lapinlahden Vesi Oy

Lapinlahden Vesi Oy on aloittanut toimintansa 1.1.2012 alkaen. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Lapinlahden kunnan tekninen johtaja oman virkatoimensa ohella. Yhtiöllä on omat henkilöt vastaamassa verkoston ylläpidosta ja vesihuollon kehittämisestä sekä taloushallinnosta kirjanpitoineen.

Kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Talusveden laatu on ollut hyvä koko vuoden näytteiden perusteella. Myöskään valituksia veden laadusta ei ole tullut. Jätevesipuhdistamot ovat toimineet lupaehtojen mukaisesti. Valiolta on tullut yksittäisiä päästöjä, joista on selvitty hyvin varoaltaiden avulla. Vallion kuorma on iso, mutta puhdistamo on selvinnyt siitä hyvin.
2. Vesi- ja viemäriverkostoa saneerattiin suunnitellusti. Peltoniementien verkostoa saneerattiin urakoitsijan työnä. Yhtiön omana työnä tehtiin Lapinlahdella Artunkujan puistoalueen vesijohto ja Varpaisjärvellä Berliinin alueen vesihuoltosaneerausta, joista Uimalantien, Tuomaantien, Petäiköntien ja osa Lapinlahdentien alueesta ovat valmistuneet.
3. Talusvesisopimuksen uusimisesta neuvoteltiin Valion kanssa loppukesällä 2017. Sopimusluonnos on tehty, mutta joistakin yksityiskohdista päättäminen ja sopimuksen allekirjoittaminen jäävät vuodelle 2018.
4. Huleveden käsittelystä sopiminen lain edellyttämällä tavalla kunnan kanssa jää vuodelle 2018.

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lapinlahden Kaskihovilla keskitytään lähivuosina kehittämään kiinteistökannan hallittua kunnossapitoa sekä korjaamista sekä toimintaprosesseja koko yhtiössä. Lähivuosina tarvittavaa peruskorjaamista joudutaan rahoittamaan velkarahalla. Vuoden 2018 aikana tehdään kiinteistöjen PTS:t korjaussuunnitelua varten.

Uudiskohteiden käynnistämiseen varaudutaan ja tilannetta seurataan. Asukasmäärä kunnassa ja lähialueella on ollut vuosia vähenevä, mutta sen vaikutukset yhtiön tilanteeseen on ollut vähäinen. Vuokra-asuntohakemusten määrä on pysynyt vuodesta toiseen samalla tasolla.

Kiintein yhteistyöverkosto on uusien henkilöiden myötä muotoutumassa Ylä-Savon kuntien asuntotoimijoiden kanssa. Myös valtakunnalliseen vuokratiloyhteisön toimintaan osallistutaan. Yhteistyötä muiden kunnan osapuolten (ainakin sos.toimi, mielenterveystoimi) kanssa pyritään parantamaan asumisongelmissa ennakoiwaan suuntaan.

Todennäköisesti yhtiön tilanne asuntomarkkinoilla säilyy lähivuosina nykyisellään, työvoima liikkuu ympäristökunnista ja vuokra-asuntoja näin ollen tarvitaan.

Lapinlahden Vesi Oy:n talous tulee pysymään ja kehittymään tulevien vuosien aikana positiiviseen suuntaan. Näköpiirissä ei ole sellaisia uhkakuvia, mitkä horjuttaisivat sellaista käsitystä. Liikevaihto pysyy entisen tasoisena ja saattaa kasvaakin, riippuen teollisuuden veden kulutuksesta.

Organisaatorakennetta joudutaan miettimään tulevien vuosien aikana uudestaan, johtuen pitkäaikaisten työntekijöiden eläkkeelle siirtymisestä. Tämä antaa toisaalta mahdollisuuden miettiä näitä asioita uudelta lähtökohdalta, kun useampi henkilö on vaihtumassa. Kuitenkaan ei muutos tapahdu yhtäkkiä, mikä olisi jatkuvuuden kannalta hankalaa.

Varauomissuunnitelman ja riskien arvioinnin päivittämien tuo edelleen varmuutta yhtiön operatiiviseen toimintaan. Itse suunnitelma ei sitä pelkäästään tuo, tarvitaan myös harjoittelua ja jatkuvaa valmiuden ylläpitoa.

Viitostien Ykköstilat Oy:n taloudellinen tilanne ja tilojen vuokrausaste tulee edelleen vahvistumaan vuoden 2018 aikana.

1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaan. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanhallitus vastaa omistajapolitiikasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle yms. hallintosäännön 19 §:n mukaisista tehtävistä. Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kunnan konsernijohto järjestää vuosittain tapaamisen kunnan tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteisöjen edustajille.

Yhtiön toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntaa osakkeenomistaja edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen määräämä edustaja, jolle konsernijohto antaa omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Konserniyhtiöiden hallitusten kokoonpanossa otetaan huomioon kunkin yhtiön toimialan edellyttämä riittävä liiketoiminnan ja talouden asiantuntemus.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskevat arviot

Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy raportoivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta 31.5. ja 31.12. kunnan ohjeiden mukaisesti. Valtuuston asettamat tavoitteet tytäryhteisöille ovat tarkoituksenmukaiset ja riittävät. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu konserniohjeen mukaisesti.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet riittävät.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä toteuttamisesta koskeva raportointi

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön talous sekä toiminnan luonne ja laajuus huomioiden ottaen riittävän ja toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Konserniyhteisöt ovat tietoisia niiden toimintaan liittyvistä riskeistä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan vuoden aikana kaksi kertaa. Tytäryhteisöt antavat kunnanhallitukselle tällöin tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportin. Lisäksi tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Tytäryhteisöt hoitavat itsenäisesti taloushallinnon, maksuliikenteen, tietohallinnon, hankinnat, riskienhallinnan, vakuuttamisen sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan. Lapinlahden Vesi Oy ostaa palkkahallinnon kunnalta, muut tytäryhteisöt hoitavat sen itsenäisesti. Lapinlahden Kaskihovin ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitilat ovat kunnanvirastossa. Tukipalveluja ostetaan tarpeen mukaan kunnalta (tietojärjestelmät, puhelimet, kopiointi jne). Kuntakonsernin yhteisöjen hankintamenettelyissä noudatetaan julkisia hankintoja koskevien normien lisäksi Lapinlahden kunnan hallintosäännön hankintaohjeita.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Lähtökohtana kuntakonsernin yhtiöissä on aktiivinen ja tehokas viestintä. Kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallisia tehtäviä. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n, Lapinlahden Vesi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään. Tiedonkulku ja sen toimivuus on ollut riittävää.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Lapinlahden Vesi Oy:n ja Lapinlahden Kaskihovi Oy:n hallituksen koko on neljä jäsentä. Viitostien Ykköstilat Oy:n hallituksessa on neljä luottamushenkilöjäsentä sekä kunnanjohtaja. Konserniohjeen mukaisesti yhtiöiden hallituksen jäsenistä vähintään puolet tulee olla kunnanhallituksen jäseniä, kuulua valtuuston puheenjohtajistoon tai keskeisiä viranhaltijoita. Yhtiökokous nimittää hallituksen.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	35 963	35 233
Toimintakulut	-91 828	-93 722
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	115	109
Toimintakate	-55 750	-58 380
Verotulot	29 275	29 107
Valtionosuudet	33 354	33 673
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26	28
Muut rahoitustuotot	849	418
Korkokulut	-593	-554
Muut rahoituskulut	-51	-50
Vuosikate	7 109	4 242
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 984	-5 533
Omistuksen eliminointierot	19	
Arvonalentumiset	3	-32
Satunnaiset erät	-3	43
Tilikauden tulos	1 144	-1 280
Tilinpäätössiirrot	1	-4
Tilikauden verot	-24	-70
Laskennalliset verot	-3	16
Vähemmistöosuudet	66	30
Tilikauden alijäämä	1 185	-1 308

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39,2	37,6
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	119,2	76,2
= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate €/asukas	733	429
Asukasmäärä	9 694	9 882

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	6 589	4 183
Vuosikate	7 109	4242
Satunnaiset erät	-3	43
Tilikauden verot	-24	-70
Tulorahoituksen korjauserät	-494	-33
Investointien rahavirta	-5 182	-7 929
Investointimenot	-6 179	-9 085
Rahoitusosuudet investointimenoihin	453	302
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	544	855
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 408	-3 746
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-13	-18
Antolainasaamisten vähennykset		3
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 419	7 682
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 506	-6 470
Lyhytaikaisten lainojen muutos	38	-14
Oman pääoman muutokset	10	6
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-99	-43
Vaihto-omaisuuden muutos	-15	23
Saamisten muutos	1 146	306
Korottomien velkojen muutos	-255	569
Rahoituksen rahavirta	-1 275	2 044
Rahavarojen muutos	133	-1 702
Rahavarat 31.12.	3 592	3 438
PSSHP:n yritysjärj. siirtyneet rahavarat	-10	
Rahavarat 1.1.	-3 449	-5 141

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-19 159	-24 016
Investointien tulorahoitus, % = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno	124,2	48,3
Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)	1,5	0,7
Kassan riittävyys, pv = 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	13	12

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	99 135	99 313	OMA PÄÄOMA	37 551	36 344
Aineettomat hyödykkeet	2 475	2 430	Peruspääoma	34 193	34 193
			Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1	1
Aineettomat oikeudet	404	337	Arvonkorotusrahassto	174	173
Muut pitkävaikutteiset menot	2 051	2 053	Muut omat rahastot	3 057	3 038
Ennakkomaksut	20	40	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-1 058	247
Aineelliset hyödykkeet	90 913	91 219	Tilikauden alijäämä	1 185	-1 308
Maa- ja vesialueet	7 351	7 337			
Rakennukset	66 957	65 892	VÄHEMMISTÖOSUUET	511	570
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 273	4 424			
Koneet ja kalusto	3 680	3 934	POISTOERO JA VAP.EHT VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	7 239	6 977	Poistoero		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 413	2 655	Vapaaehtoiset varaukset		
Sijoitukset	5 748	5 664			
Osakkuusyhteisöosuudet	3 100	3 037	PAKOLLISET VARAUKSET	764	701
Osakkeet ja osuudet	1 634	1 626	Muut pakolliset varaukset	764	701
Muut lainasaamiset	907	907			
Muut saamiset	107	94	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 193	1 289
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	870	867	VIERAS PÄÄOMA	70209	72 474
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	49 773	52 673
VAIHTUVAT VASTAAVAT	414	400	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	613	634
Vaihto-omaisuus	414	400	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 981	7 104
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	11 842	12 063
Saamiset	6 217	7 360			
Pitkäaikaiset saamiset	1 392	3 247	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	110 228	111 378
Lyhytaikaiset saamiset	4 825	4 113			
Rahoitusarvopaperit	23	107	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
Rahat ja pankkisaamiset	3 569	3 331	Omavaraisuusaste, %	34,6	33,2
			Suhteellinen velkaant. %	70,9	73,6
			Velat ja vastuut % käyttötul.	72,3	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	110 228	111 378	Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	126	-1 062
			Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	13	-107
			Konsernin lainat, €/asukas	5 958	6 049
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	57 754	59 777
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	907	907
			Konsernin henkilöstömäärä	655	677
			Kunnan asukasmäärä	9 694	9 882

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteuttamisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman talouden tasapainottamiseksi (Kuntal. 115 §).

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (Kuntal. 115 §).

1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2017 tilinpäätöksestä muodostui ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämä on 1.322.709,44 euroa. Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 1.322.709,44 euroa kirjataan yli/alijäämätilille.

1.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Lapinlahden kunnan taseessa on alijäämää (31.12.2016) 308.025 euroa. Taseeseen kertynyt alijäämä saadaan katetuksi tilikauden 2017 ylijäämällä, jonka jälkeen taseeseen jää ylijäämää 1.014.683 euroa. Siten kuntain mukaista kattamatonta alijäämää ei ole kunnan taseessa.

Vuoden 2018 talousarvio on ylijäämäinen 1,0 milj. euroa ja taloussuunnitelmavuosien 2019 – 2020 talousarviot ovat ylijäämäisiä noin 0,2 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarviossa on laadittu suunnitelma ja toimenpideohjelma alijäämän kattamiseksi, jota tässä tilanteessa voidaan pitää riittävänä.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion käyttötalousosan toteutuminen on raportoitu kunnanvaltuuston hyväksymällä sitovuustasolla. Käyttötalousosa on kunnanvaltuuston nähden sitova tulosaluetasolla.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä. Valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen. Kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta.

2.3 Keskusvaalilautakunta

2.3.1 Vaalit (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja vähintään viisi (5) varajäsentä, jotka eivät ole henkilökohtaisia. 1.6.2017 aloittavaan uuden valtuustokauden keskusvaalilautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) varajäsentä, jotka valtuusto asettaa siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Sote- ja maakuntauudistuksessa on tarkoitus muodostaa itsehallinnolliset maakunnat, joihin valittaisiin vaaleilla maakuntavaltuustot. Maakuntavaalien järjestäminen siirtyi lokakuuhun 2018. Jatkossa maakuntavaalit toimitetaan huhtikuussa samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta huolehtii kuntavaalien, eduskuntavaalien, presidentinvaalin, europarlamenttivaalien, maakuntavaalit sekä mahdollisten kansanäänestysten toteuttamisesta kuntatasolla.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Järjestetään kuntalakiuudistuksen mukaisesti kuntavaalit huhtikuussa.	Ennakoäänestys järjestetään 29.3.-4.4. kunnanvirastolla ja Varpaisjärven lähikirjastossa. Vaalipäivän 9.4. äänestys järjestetään kuudella äänestysalueella.	Kuntavaalien ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys toteutettiin suunnitellusti.
Valmistaudutaan järjestämään presidentinvaalit tammi-helmikuussa 2018.	Ei toimenpiteitä.	Ennakovalmisteluja on aloitettu OM:n ohjeiden mukaisesti. Keskusvaalilautakunta kokoontui

		19.12.2017.
Valmistaudutaan järjestämään maakuntavaalit presidentinvaalien yhteydessä tammikuussa 2018.	Ei toimenpiteitä.	Ei toimenpiteitä. Maakuntavaalien järjestäminen siirtyi lokakuuhun 2018.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-26		-26	-24	2
Toimintakate	-26		-26	-24	2
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-1		-1	-1	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-27		-27	-25	2

= valtuustoon nähden siltovat erät

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Lapinlahden kunnan äänestysaktiivisuus eri vaaleissa (sis. kaikki äänioikeutetut)

Vaalit	Vuosi	Äänioikeutetut	Äänestysaktiivisuus
Presidentinvaali I	2000	6.206	71,4 %
II	2000		76,8 %
Presidentinvaali I	2006	6.015	64,9 %
II	2006		67,5 %
Presidentinvaali I	2012	8.523	63,3 %
II	2012		56,1 %
Kunnallisvaalit	2000	5.972	58,3 %
	2004	5.893	59,2 %
	2008	5.911	60,1 %
	2012	8.234	59,1 %
	2017	7.932	58,4 %
Eduskuntavaalit	2003	6.111	65,1 %
	2007	6.086	64,0 %
	2011	8.525	61,6 %
	2015	8.306	63,0 %
Europarlamenttivaalit	2004	6.115	33,3 %
	2009	6.091	33,6 %
	2014	8.327	34,4 %

2.4 Tarkastuslautakunta

2.4.1 Tarkastustoimi (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) henkilökohtaista varajäsentä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. 1.6.2017 aloittavan uuden valtuustokauden tarkastuslautakunnan jäsenten tulee kaikkien olla valtuutettuja ellei pakottavasta syystä muuta johdu.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta. Lautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan uutena tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tarkastuslautakunta toteuttaa vuoden 2016 tarkastustoiminnan loppuun suunnitelman mukaisesti ja antaa arviointikertomuksen valtuustolle määräajassa.	Toteutetaan vuoden 2016 tarkastustoiminnan loppuun suunnitelman mukaisesti ja antaa arviointikertomuksen valtuustolle määräajassa.	Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2016 tarkastuksen loppuun ja hyväksyi arviointikertomuksensa 24.5.2017 kokouksessaan. Valtuusto käsitteli arviointikertomuksen 20.6.2017.
Uusi tarkastuslautakunta suorittaa tarkastusta vuoden 2017 työohjelman mukaisesti.	Suoritetaan tarkastusta vuoden 2017 työohjelman mukaisesti.	Tarkastuslautakunta aloitti vuoden 2017 tarkastustyön syyskuussa.
Vanha tarkastuslautakunta aloittaa tilintarkastusyhteisön kilpailutuksen.	Tarkastuslautakunta käynnisti tilintarkastusyhteisön kilpailutuksen.	Tarkastuslautakunta suoritti tilintarkastusyhteisön kilpailutuksen. Valtuusto valitsi 6.6.2017 tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n.
Tilintarkastaja toteuttaa vuoden 2016 tilintarkastuksen loppuun määräajassa.	TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy toteuttaa vuoden 2016 tilintarkastuksen loppuun määräajassa.	Tilintarkastuskertomus on käsitelty tarkastuslautakunnassa 24.5.2017. Valtuusto käsitteli tilintarkastuskertomuksen 20.6.2017.
Tilintarkastaja aloittaa vuoden 2017 tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman	Toteutetaan tilintarkastus valitun tilintarkastajan toimesta vuoden 2017 tarkastussuunnitelman	BDO Auditor Oy aloitti vuoden 2017 tilintarkastuksen elokuussa.

mukaisesti.	mukaisesti.	
Lautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi sekä perustaa sidonnaisuusilmoitusrekisterin uuden valtuustokauden alusta lukien.	Perustetaan sidonnaisuusilmoitusrekisteri ja valvotaan ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.	Perustettu sidonnaisuusilmoitusrekisteri ja pyydetty kuntalain 84 §:n mukaisilta viranhaltijoilta ja luottamushenkilöiltä ilmoitukset sidonnaisuuksista 6.8.2017 mennessä. Lautakunta tarkasti 16.10.2017 saapuneet sidonnaisuusilmoitukset, julkaisi ne kunnan kotisivuilla ja saattoi ne valtuustolle tiedoksi.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-25		-25	-22	3
Toimintakate	-25		-25	-22	3
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot	25		25	13	-12
Sisäiset menot					
Tehtävän kokonaiskustannukset	0		0	-9	-9

2.5 Kunnanhallitus

2.5.1 Hallintokeskus

Kunnanhallituksessa on 9 jäsentä. Kunnanhallituksen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston puheenjohtajalla sekä I ja II varapuheenjohtajalla. Kunnanhallitus vastaa kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus ohjaa, johtaa ja kehittää kunnan hallintoa ja palvelutoimintoja. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös kuntakonserniohjaus ja -valvonta. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsevat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämispalveluiden, työllistämisen, projektien ja liikuntapalveluiden tulosalueista.

2.5.2 Yleishallinto (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Tulosalueen toiminta-ajatus

Kunnan hallintoa hoidetaan tehokkaasti valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattaminen	Kunnanhallitus seuraa talouden toteumaa joka toisessa kokouksessaan sekä antaa tarvittaessa ohjausta lautakunnille talouden hallintaan. Uusi valtuusto perehdytetään heti toimikautensa aluksi talouden tilanteeseen. Valtuusto linjaa talouden suuntaviivat valtuustokaudelle kuntastrategiassa ja vuoden -18 talousarviossa.	Kunnanhallitus on saanut joka toisessa kokouksessa tiedokseen sen hetkisen talousennusteen. Lisäksi lautakunnat ovat antaneet ennusteensa talouden toteutumisesta ja säästöhodotukset kunnanhallitukselle toukokuussa. Kunnanhallitus on kokouksessaan 14.8.2017 nimennyt tarvittavat työryhmät ja niiden jäsenet valmistelemaan kuntastrategiaa.
Uuden valtuustokauden aikainen hallinnon organisointi kuntalain mukaisesti	Hallintosäännön ja konserniohjeistuksen muuttaminen kuntalain säännösten mukaiseksi. Valtuutettujen roolin vahvistaminen päätöksenteossa kuntakonsernissa. Konserniohjausta vahvistetaan.	Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 2.5.2017 ja se tuli voimaan 1.6.2017. Konserniohje on hyväksytty valtuustossa 20.6.2017 ja se tuli voimaan 1.6.2017. Valtuusto on hyväksynyt 12.9.2017 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kunnanhallitus on hyväksynyt 2.10.2017 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

	Sidonnaisuusilmoitukset julkistetaan uuden vaalikauden alussa.	Luottamushenkilöillä on kerätty sidonnaisuusilmoitukset ja ne julkaistu yleisessä tietoverkossa.
Kuntastrategian päivittäminen	Valtuustokauden aluksi tarkistetaan, miten voimassa oleva kuntastrategia on toteutunut sekä päivitetään strategia.	Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 kuntastrategian. Hallintokunnat tekevät strategian pohjalta suunnitelman strategian toteuttamiseksi.
Maakuntauudistuksen valmistelu ja kunnan roolin muuttuminen	<p>Kunnan viranhaltijat/luottamushenkilöt osallistuvat maakuntauudistuksen valmisteluun maakunnallisissa työryhmissä sekä osallistuvat info-tilaisuuksiin.</p> <p>Tarvittaessa kunnanhallitus ohjaa ja antaa lausuntoja maakuntauudistuksen valmisteluun.</p> <p>Henkilöstöä tiedotetaan tulevista muutoksista.</p> <p>Kuntastrategian päivittämisen yhteydessä on määritettävä tulevaisuuden kunnan suuntaviivat.</p>	<p>Kunta on ollut mukana ns. POSOTE-työssä. Kunnan viranhaltijoita on ollut mukana useissa työryhmissä. Kunnanhallitus on antanut maakuntauudistukseen liittyen seuraavat lausunnot ja esitykset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 14.3.2017 § 54 Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslain-säädännöksi - 24.4.2017 § 83 Lausunto hallituksen esityksestä laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista - 29.5.2017 § 129 Edustajan ja varaedustajan nimeäminen Pohjois-Savon väliaikaiseen valmistelutoimielimeen

MUUTA TOIMINTAAN LIITTYVÄÄ

Palkka- ja henkilöstöhallinnossa työnantajan päätösvaltaa käytti henkilöstöjaosto.

Vuonna 2017 avustuksia jaettiin (yleis- ja toiminta-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoavustukset) seuraavasti:

- Yleis- ja toiminta-avustuksia 73.090 € (edellisenä vuonna 67.408 €)
- Urheilijastipendejä 300 € (4.750 €)
- Liikunta-avustuksia 52.050 € (55.338 €)
- Kulttuuriavustuksia 11.400 € (11.150 €)
- Nuorisoavustuksia 14.900 € (15.250 €)

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintakulut	175		175	198	21
Toimintameno	-2 916	138	-2 778	-2 590	188
Toimintakate	-2 741	138	-2 603	-2 394	209
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-142		-142	-108	34
Sisäiset tulot	1 727		1 727	1 573	-154
Sisäiset menot	-375		-375	-413	-38
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 530	138	-1 392	-1 342	50

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Henkilöstökulujen sekä koneiden ja laitteiden vuokrauskulujen arvioitiin alittuvan yhteensä 138.000 eurolla.

Toimintatuloista ylittyivät tuet ja avustukset 15.263 € (Kelan avustus henkilöstön työterveyshuollon kuluihin). myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen ylitykset olivat yhteensä 5.568 €. Henkilöstökuluissa kertyi säästöä eläke- ja muissa henkilösivukuluissa. Samoin säästöä kertyi myös ICT-kuluista.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	2015	2016	2017
Kunnanvaltuusto:			
Kokouksia	6	6	7
Käsiteltyjä asioita	57	42	78
Kunnanhallitus			
Kokouksia	16	16	17
Käsiteltyjä asioita	224	192	250
Henkilöstöjaosto			
Kokouksia	8	7	7
Käsiteltyjä asioita	81	76	78
Yleishallinto:			
Puhelinvaihteen alanumerot	5	15	15
Henkilöstön matkapuhelimet	604	625	627
Työasemat (hallinnonverkko)	667	671	523
Vuokra-asuntoja			
- Lapinlahden Kaskihovi Oy	439	436	432
Valmistuneita uusia vuokra-asuntoja (kunta)	0	0	0
Kunnan vuokra-asuntoja	166	166	166
Rakennusvalmiit asuntotontit			
- rivitalo	0	0	0
- Lapinlahden taajama	25	26	28
- Varpaisjärven taajama	25	25	25
- Alapitkä	29	29	30
- Nerkoo	1	1	1
- haja-asutusalueet	13	13	12
Yhteensä	93	94	96
Asukasluvun muutos % ed. vuodesta	-1,12	-1,0	-1,9

Työttömyys Lapinlahdella (TE-keskus)			
- työttömyysaste (keskim./kk)	14,5	14,0	12,2
Kunnan työllistämiä			
- henkilöä	42	70	62
- kesätyöllistettyjä nuoria	94	101	90

2.5.3 Kehittämispalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; kunnanjohtaja Janne Airaksinen. Joukkoliikennevastaavana koulutussuunnittelija Kati Sammallahti

Asumispalvelut

Asumispalvelut Lapinlahdella tuottaa kuntakonserniin kuuluva Lapinlahden Kaskihovi Oy. Yhtiöllä on kaikkiaan n.450 vuokra-asuntoa (Varpaisjärvellä 109 ja 325 vuokra-asuntoa Lapinlahdella). Lisäksi yhtiö hoitaa taloushallintopalveluita (laskutus yms.) Lapinlahden kunnan omistuksessa olevista asunnoista, joita on noin 100 (palveluasunnot yms.). Näiden lisäksi asuntotoimi seuraa yleisiä asuntomarkkinoita, tekee yhteistyötä niin rakennusliikkeiden ja muiden rakennuttajien kuin myös muiden läheisten sidosryhmien kanssa, mukaan lukien lähikuntien asuntotoimijat.

Yhtiön toimitusjohtaja, isännöitsijä ja toimistonhoitaja ovat sivutoimisia kunnan asuntoviranomaisia. Vuosittain yhtiölle jätetään keskimäärin 300 vuokra-asuntohakemusta. Asuntojen vuokrausaste on ollut viime vuosina lähes 100 % (pois lukien remontin tai korjauksen vuoksi tyhjillään olevat asunnot). Osa vanhasta vuokra-asuntokannasta poistuu käytöstä ja uuden rakentamista ei nyt ole suunnitteilla, valmiudet käynnistää suunnittelu ja rakentaminen nopeasti ovat olemassa. Yhtiön toimitusjohtaja on Risto Tikkanen.

Elinkeinotolmi

Lapinlahden kunta toteuttaa elinkeinopolitiikkaa kunnanjohtajan johdolla Viitostien Ykköstilat Oy:n kautta ja noudattaa kuntastrategien elinkeinopolitiittisia tavoitteita.

Joukkoliikenne

Kunnan tukeman joukkoliikenteen tarkoituksena on tarjota kuntalaisille mahdollisuus edulliseen asiointiliikenteeseen kunnan sisällä ja työmatkaliikenteeseen Pohjois-Savon alueella.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

Asuntotoimi

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tarjota asiakkaan tarvetta vastaava asunto Lapinlahdella asuville tai Lapinlahdelle töihin tuleville.	Ylläpidetään riittävää vuokra-asuntokantaa ja tarpeen vaatiessa rakennetaan uutta.	Asuntoja ei pidetä tyhjillään reservinä vaan niitä markkinoidaan aktiivisesti hakijoille. Tilanne on lähes tasapainossa, hieman jonoa on syntynyt alkuvuonna mutta asunto järjestyy kohtuullisen jonotusajan puitteissa. Uutta rakentamista ei ole nyt suunnitteilla.
Säilyttää asumisen hinta kohtuullisena.	Tehdään pitkän aikavälin suunnitelma korjaustarpeista ja investoinneista.	Vuokria korotettiin vuoden 2017 alusta. Asuntojen systemaattista kunnossapitoa on tehostettu, ylläpitokorjauksia tehdään muutosten yhteydessä.

		Rakennusten osalta kuntokartoituksista tarjoukset on saatu.
--	--	---

Elinkeinoitoimi

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Elinkeinopalveluiden uudistaminen ja tehostaminen	Elinkeinopolittisen ohjelman uudistaminen.	Ei ole aloitettu.
	Elinkeinopalveluiden uudelleen järjestely, kun Viitostien Ykköstilojen toimitusjohtajan tehtävät liitetään kunnanjohtajan tehtäviin.	Kunnanjohtaja toimii yhtiön toimitusjohtajana. Toimitusjohtaja analysoi tilannetta ja vuoden loppuun mennessä tekee ehdotuksen elinkeinopalveluiden järjestämisestä.
	Viitostien Ykköstilat Oy:n vuokrausasteen parantaminen laatimalla strategia ongelmakohteiden vuokraamiseen.	Tallisentien kiinteistöstrategia on laadittu ja strategiassa määritellyjä toimenpiteitä on toteutettu. Vuokrausaste kiinteistössä on noussut merkittävästi vuoden aikana.

Joukkoliikenne

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kuntalaisia palveleva kunnan sisäinen joukkoliikenne	Jokaiselta kylältä on vähintään kerran viikossa yhteys kunnan keskustajamaan.	Kaikilta kyliltä on järjestetty asiointi- ja palveluliikennettä kunnan keskustajamiin hyödyntämällä koululaiskuljetuksia sekä kutsutaksia. Asiointi- ja palveluliikenteen tarjonta on monipuolistunut, sillä Lapinlahden keskustajamaan tulee koululaisliikennettä myös klo 9.45.
Alueellisen joukkoliikenteen edistäminen	Kunta on mukana kaikissa alueellisissa seutulippujärjestelmissä.	Lapinlahden kunta on mukana alueellisissa seutulippujärjestelmissä sekä Waltti-järjestelmässä.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Polkkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	21	-15	6	0	-6
Toimintamenot	-287	40	-247	-219	28
Toimintakate	-266	25	-241	-219	28
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-470	380	-90	-73	17
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-47		-47	-42	5
Tehtävän kokonaiskustannukset	-782	405	-377	-334	43

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Tulojen ja menojen vähennys aiheutui siitä, että seutulippujen käyttö linja-autoliikenteessä on vähentynyt. Vuodelle 2017 joukkoliikenteeseen haettiin 4 800 € suuruisen avustusvaraus. Vuoden aikana tilanne Kuopion seutulipun ja Ylä-Savon seutulipun osalta oli kuitenkin sellainen, ettei kunnalle ole tullut maksettavaa, jolloin kunta ei myöskään voinut hakea maksatusta. Näin ollen vuodelle 2017 tehty tuloarvio ja toteutuma poikkeavat toisistaan.

Talousarviossa varauduttiin 350.000 euron arvonalentumisiin (Viitostien Ykköstitilat Oy). Tätä varausta ei tarvittu käyttää, joten se poistettiin. Arvonalentumisiin on kirjattu Metsä Board Oyj:n arvonalentumisen oikaisu 2.955 euroa.

2.5.4 Työllistäminen (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Tukityöllistämiseen käytettiin 424.036 euroa (vuonna 2016 käytettiin 523.111 €), joka on 87 % varatusta määrärahasta. Työllistämisen tulot olivat 166.968 euroa, joten nettomenoksi muodostui noin 257.068 euroa. Työllistäminen toteutui pääosin kunnan omassa organisaatiossa.

Työllistämisen tulosalueelle siirrettiin 1.1.2017 lukien sosiaalityön tulosalueelta seuraavat tulosyksiköt: passiivinen työmarkkinatuki ja kuntouttava työtoiminta. Tällä siirrolla haettiin tehokkuutta työllistämisen kokonaisuuden hallintaan, kun kaikki työllistämiseen liittyvät toiminnot olivat saman tulosalueen alla.

Lapinlahden kunta maksoi Kelalle korvausta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta 842.183 euroa (edellisenä vuonna 891.572 €). Korvausta maksettiin keskimäärin 179 (edellisenä vuonna 193) työttömästä kuukausittain. Yhtä pitkäaikaistyötöntä kohden kunnan maksuosuus oli noin 4692 euroa vuodessa (edellisenä vuonna 4620 €/v)

Kuntouttavaan työtoimintaa käytettiin 163.021 euroa. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli palkattuna määräaikainen työnohjaaja 1.1.2017 lukien

Nuorten kesätyöllistäminen toteutettiin yhteistyössä 4h-yhdistysten kanssa. Nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin 52.380 euroa.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Työllistämisen avulla pienennetään kunnan maksamaa ns. passiivista työmarkkinatukea	Kunnan työllistämistoimet kohdistetaan ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömien (yli 300 pv) ja nuorten työllistämiseen.	Vuoden aikana työllistettynä on ollut 62 henkilöä. Heistä 8 on ollut velvoitetyöllistettävää ja 1 nuorisotakuun piirissä oleva.

	Kunta maksaa yrityksille ja yhteisöille tukea pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Seurataan tämän tuen tehokkuutta.	Työllistämisen kuntalisää myönnettiin 7 yritykselle.
	Käyttötalousosan määrärahojen lisäksi pitkäaikaistyöttömien työllistämistä tehdään testamenttirahoilla.	Testamenttivaroin työllistettiin Limaniemi-projektin ohjaajan lisäksi 6 hoitoavustajaa.
	Määräaikaisen työnohjaajan palkkaaminen.	Työnohjaaja on aloittanut 1.1.2017 ja hänen vastuullaan on kuntouttava työtoiminta. Kunnan eri yksiköiden ja yhteistyötahojen kanssa on suunniteltu "Hoiva-alalle valmistava kuntouttavan työtoiminnan ryhmä", joka ei kuitenkaan toteutunut osallistujien puuttumisen vuoksi. Kuntouttavaa työtoimintaa on pystytty tarjoamaan kaikille halukkaille. Kuntosalivuorot Ripsakassa ja Varpaisjärvellä aloitettu syksyllä 2017 yhteistyössä mielenterveystoimiston kanssa
Nuorille tarjotaan kesätyöpaikka määrärahojen puitteissa.	Nuorten kesätyöllistäminen hoidetaan yhteistyössä 4H-yhdistysten kanssa.	Kesätyötä haki 204 nuorta. Lapinlahdella työllistyi 62 ja Varpaisjärvellä 28 nuorta. Yhteensä 90 nuorta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrarahat					
Toimintatulot	202		202	220	18
Toimintamenot	-1 481	-50	-1 531	-1 485	46
Toimintakate	-1 279	-50	-1 329	-1 265	64
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot				222	222
Sisäiset menot	-30		-30	-22	8
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 309	-50	-1 359	-1 066	293

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Toimintatulojen ylitys aiheutui siitä, että kunta sai arvioitua enemmän palkkatukea työttömien työllistämiseen. Passiiviseen työmarkkinatuen maksuosuuksiin myönnettiin lisää määrärahaa, mutta maksuosuuksien pienentyessä loppuvuodesta, määräraha alittui noin 18.000 eurolla. Lisäksi henkilöstökulut alittuivat 29.000 €.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kuntouttavassa työtoiminnassa olleiden henkilöiden määrä

toteuma 12/2014	toteuma 12/2015	toteuma 12/2016	toteutuma 5/2017	toteutuma 9/2017	toteuma 12/2017
100	95	75	56	69	79

Passiivisen työmarkkinatuen saajien määrä

toteuma 12/2014	toteuma 12/2015	toteuma 12/2016	toteutuma 4/2017	toteutuma 8/2017	toteuma 12/2017
140	171	189	189	177	163

2.5.5 Projektit (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Kertomusvuonna käytettiin seudulliseen kehittämiseen (entinen seuturaha) 52.575 euroa. Ylä-Savon Veturin maksuosuus oli 20.352 euroa. Itse hallinnoitavana projektina toteutettiin Lapinjärven kunnan palvelutietovarannon käyttöönottoprojekti (1.5. – 30.6.2017), jonka kustannukset olivat 8.748 €. Valtionavustusta po. projektiin saatiin 5.000 €, joten nettokustannuksiksi jäljellä 3.748 euroa. Tulosalue sisältää myös määrärahat muiden hallintokuntien hankkeisiin (56.537 €). Tällaisia hankkeita olivat Kuopion alueen markkinointiohjelma, Nuoret Duuniin, Rakennuskivituotannon resurssitehokkuuden kehittämishanke, Taitoa ja laatua restaurointiin ja DigiSote-hanke. Terveystieteiden toimii DigiSote-hankkeessa Lapinjärven kunnan osalta toteuttajana.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	33		33	31	-2
Toimintameno	-175		-175	-138	37
Toimintakate	-142		-142	-107	35
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-3		-3	-3	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-145		-145	-110	35

TALOUSARVION MÄÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

DigiSote-hankkeen tulot olivat 26.440 € ja menot 33.386 €. Tuloissa on myös avustus, joka saatiin Lapinlahden kunnan palvelutietovarannon käyttöönottoprojektiin (5.000 €). Tuloalueen tulot alittuivat noin 2.000 eurolla. Toimintamenojen osalta osuudet muihin hankkeisiin alittuivat noin 37.000 eurolla.

2.5.6 Liikuntapalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; liikuntasihtööri Hanna Helskanen

Liikunta- ja muu harrastustoiminta tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvään elämään.

Liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle on valtion ja kuntien tehtävä. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Perusopetuslain mukaan aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. Perusopetuslain mukaan toimintaa tulee tarjota 1-2 vuosiluokan oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville lapsille. Toimintaan osallistuminen on lapselle vapaaehtoista. Kunta on järjestänyt aamuhoitoa yhdessä koulutoimen kanssa. Liikunnallista iltapäivätoimintaa on järjestetty jokaisena koulupäivänä 5 h/päivä.

Liikuntalaitoksen palveluksessa ovat liikuntasihtööri, liikuntapaikkojen hoitajat sekä iltapäiväkerhon ohjaajat. Liikuntapaikkojen hoidossa käytetään oman työvoiman lisäksi ostopalvelua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset, hyvin hoidetut liikuntapaikat. Huolehditaan kustannustehokkuudesta liikuntapaikkojen hoidossa	Liikuntapaikkojen hoidosta vastaa pääsääntöisesti liikuntalaitoksen henkilökunta ja näitä kohteita ovat: hiihtoladut, ml. Ensilumen latu ja lumen tekeminen, moottorikelkkareitti, yleisurheilupaikat, jalkapallo ym. kentät	Liikuntalaitoksen henkilökunta on yhdessä työllistettyjen kanssa hoitanut ja ylläpitänyt liikuntapaikkoja (hiihtolatuja ja ensilumen latua).
	Jääalueiden hoidossa käytetään ulkopuolista urakoitsijaa, kyläyhdistyksiä, urhelluseuraa ja muita yhdistyksiä sekä vapaaehtoisia toimijoita.	Jääalueiden hoito järjestettiin yhdessä urakoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden (jääkiekkokaukalot Alapitkä, Martikkala ja Paloinen).
	Moottorikelkkareitin talvikunnossapitoa varten on muodostettu lisälumen, Sonkajärven ja Lapinlahden kuntien kesken hoitopooli: Lapinlahti hoitaa omana työnään ylläpidon, josta se laskuttaa hoitopoolin muita jäseniä.	Moottorikelkkareitin ylläpito on hoidettu omana työnä.

<p>Liikuntalaitoksen ja teknisen toimen yhteistoiminnan järjestely.</p>	<p>Tekninen toimisto hakee uutta vastuuhenkilöä liikenneväylien ja yleisten alueiden tulosyksikölle. Selvitetään henkilöstön yhteiskäyttö liikuntalaitoksen kanssa.</p>	<p>Teknisen toimen ulkoalueiden esimies Arto Ruuskanen valvoi hiihtolatujen ja moottorikelkkareittistön ylläpitoa talvikauden.</p>
<p>Liikuntalaitos osallistuu merkittävien tapahtumien järjestämiseen. Liikuntalaitos järjestää liikunnallista päiväleiri- ja uimakoulutoimintaa.</p>	<p>Liikuntalaitos osallistuu mm. Savo Games, Kallen Kisojen, Maakuntaviestin, Paulintaival ja Varpaisjärven Yömaraton tapahtumien järjestelyihin.</p>	<p>Paulintaival-laturetki järjestettiin suunnitelman mukaisesti maaliskuun toisena sunnuntaina. Osallistujia oli noin 450 hiihtäjää.</p> <p>Varpaisjärven yöpuolimaraton järjestettiin poikkeuksellisesti kesäkuussa. Lapinlahden Eliittikisat järjestettiin heinäkuussa.</p> <p>Kallen Kisat jouduttiin perumaan lumen puutteen vuoksi.</p>
	<p>Uimakoulutoimintaa järjestetään kesällä eri kylien uimarannoilla.</p>	<p>Uimakoulut järjestettiin heinäkuussa molemmissa taajamissa ja Nerkoolla.</p>
	<p>Päiväleirejä järjestetään Varpaisjärven ja Lapinlahden kylällä.</p>	<p>Päiväleirit järjestettiin 5.6. – 16.6.2017 lukien 2 viikon ajan sekä Lapinlahdella että Varpaisjärvellä.</p>
<p>Osana liikuntalaitoksen toimintaa järjestetään lasten aamu- ja liikunnallista iltapäivätoimintaa eri kouluilla.</p>	<p>Aamu- ja liikunnallista iltapäivätoimintaa järjestetään Lapinlahden kirkonkylällä, Nerkoolla, Alapitkällä, Martikkalassa, Paloisilla ja Varpaisjärvellä. Osalla kouluista IP-kerhotoimintaa järjestää koululaitos ja osalla liikuntalaitos.</p>	<p>Aamu- ja liikunnallista iltapäivätoimintaa järjestettiin Lapinlahdella jokaisella alakoululla.</p>
	<p>Kunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa omana toimintana 5 h/koulupäivä, kun lain mukainen minimivelvoite on 3 h/koulupäivä.</p>	<p>Iltapäivätoimintaa järjestettiin jokaisena koulupäivänä 5h/päivä.</p>
	<p>Kustannustehokkuuden parantamiseksi AP/IP-kerhot rajataan vain 1-2 vuosiluokan oppilaille sekä erityisen tuen oppilaille.</p>	<p>AP/IP-kerhoja on järjestetty 1-2 vuosiluokan oppilaille sekä erityisen tuen oppilaille.</p>

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	36	15	51	64	13
Toimintamenot	-451		-451	-430	21
Toimintakate	-415	15	-400	-366	34
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-169	5	-164	-169	-6
Sisäiset tulot				3	3
Sisäiset menot	-238		-238	-355	-117
Tehtävän kokonaiskustannukset	-822	20	-802	-887	-85

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Iltapäiväkerhojen maksutuotot ylittyivät noin 5.100 €, myyntituotot (Paulintaival-laturetken ja ensilumen ladun tulot) ylittyivät 4.300 € sekä tuet ja avustukset 3.400 €. Toimintamenoissa kertyi säästöä henkilöstökuluista ja latujen kunnossapitomenoista.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Liikuntalaitos	Tp 2016	Ta 2017	Tp 2017
Talvikunnossa pidettäviä hiihtolatuja	110 km	110 km	110 km
Kunnossa pidettäviä moottorikelkkareitejä	84 km	84 km	84 km
Kävijämäärät			
- Monari	17 603	13 500	17 808
- Ripsakka	11 790	11 000	9 435
- Varpaisjärven liikuntahalli	10 703	10 500	10 703

Iltapäivä- ja liikuntakerhot	2015	2016	2017
Lapsia iltapäiväkerhossa	140	110	100
Lapsia liikunnallisilla päiväleireillä	55	56	56

2.6 PALVELULAUTAKUNTA

2.6.1 Sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosasto järjestää sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuoltolain ja vanhuspalvelulain velvoitteiden mukaisesti kuntalaisten yksilö- ja ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset palvelut sekä kunnan ruokapalvelut.

Vastuualueeseen kuuluvat sosiaalityö, vammais- ja kehitysvammopalvelut, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, vanhuspalvelut, ruokapalvelut ja ympäristöterveydenhuolto. Toiminnan lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja taloudellisuus.

Sosiaali- ja terveysosaston johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on johtaa, kehittää ja arvioida sosiaali- ja terveysosaston toimintaa yhdessä tulosalueiden ja tulosyksikköjen vastaavien viranhaltijoiden kanssa sekä huolehtia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

2.6.2 Sosiaalityö (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Halmemies

Tulosalueen toiminta-ajatus

Sosiaalityöllä edistetään yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja tuetaan kokonaisvaltaisesti heitä erilaisissa vaikeissa elämäntilanteissa. Sosiaalityön ehkäisevien ja korjaavien palveluiden avulla pyritään vahvistamaan kuntalaisten toimintakykyä ja tukemaan heidän omatoimista selviytymistään. Sosiaalityössä tehdään tiivistä moniammatillista yhteistyötä organisaation sisällä olevien viranomaisten ja muiden toimijoiden sekä yhteistyö-kumppaneiden kanssa.

2.6.3 Vammais- ja kehitysvammopalvelut (tulosalue)

Vammaispalvelujen vastaava: sosiaalityöntekijä Raija Ruotsalainen

Kehitysvammopalvelujen vastaava: vs. avohuollonohjaaja Tiina Husso-Moilanen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Vammais- ja kehitysvammopalvelujen tulosalueella järjestetään palveluja sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Lisäksi tulosalue sisältää omaishoidontuen alle 65-vuotiaille. Palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön suoritumista päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti. Kehitysvammaiselle annettavien palveluiden tarkoituksena on luoda kehitysvammaiselle henkilöille mahdollisuudet kehittyä omien edellytysten puitteissa mahdollisimman omatoimiseksi ja tasavertaiseksi toimijaksi yhteiskunnassa.

2.6.4 Perusterveydenhuolto (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vastaava lääkäri Alno Huovinen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Avohoidon yksiköissä (lääkärien päivystys-, akuutti- ja ajanvarausvastaanotot ja sairaanhoitajien vastaanotot, äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, röntgen, fysioterapia) tuotetaan terveydenhuoltolain mukaisia terveyden- ja/tai sairaanhoidon avopalveluja asiakaslähtöisesti, terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää työtä käyttäen, suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti kuntastrategiassa (2013-2017) määriteltujen tavoitteiden mukaisesti ja perusterveydenhuoltoon varatuin resurssein, päämääränä hyvinvoivat kuntalaiset.

Avohoidon yksiköiden kaikkia palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan molemmissa perusterveydenhoidon yksiköissä (Lapinlahden terveyskeskus, Varpaisjärven terveysasema) tai niiden vaikutusalueella, lukuun ottamatta röntgenpalveluja, jotka tuotetaan keskitetysti Lapinlahden terveyskeskuksessa.

Työterveyshuollon tehtävänä on tuottaa yrityksille, yrittäjille ja työnantajille työterveyshuoltopalvelut työ- ja työyhteisölähtöisesti, ajantasaisesti, luotettavasti, taloudellisesti sekä ammattitaitoisesti. Työterveyshuolto noudattaa toiminnassaan työterveyshuoltolakia, hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja eettisiä periaatteita. Työterveysyhteistyötä ohjaa Vna 708/2013.

Perhe- ja mielenterveysneuvola tuottaa lapinlahtelaisten lasten, nuorten ja perheiden perheneuvolapalvelut sekä lapinlahtelaisten aikuisten perustason mielenterveyspalvelut.

Kuntalaisten avun tarpeeseen vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kokonaisvaltaisesti koko työryhmän osaamista hyödyntäen yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Lapinlahtelaisten pitkäaikaisten mielenterveyskuntoutujien kuntoutuskoti ja kuntoutustukiasunto sekä päivätoimintapalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta. Psykiatripalvelut ja neuropsykologiset tutkimukset hankitaan ostopalveluna.

Laboratoriopalvelut tuottaa Itä-Suomen laboratoriolikelaitoskuntayhtymä (ISLAB).

Ensihoitopalveluiden järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä.

Lääkekeskuksen tehtävänä on huolehtia kokonaisvaltaisesti lääkehuollosta. Lääkekeskus huolehtii siitä, että kaikkien lääkkeitä käyttävien yksiköiden lääkkeiden käsittely- ja säilytystavat edistävät lääketurvallisuutta ja lääkehuollon asianmukaisuutta. Lääkekeskuksen farmaseutti vastaa lääkehankinnoista sairaanhoitopiirin yhteisen lääkevalikoiman ja kilpailutushinnan mukaisesti

Puheterapian tehtävänä on kommunikaatiohäiriöiden ennaltaehkäisy ja varhainen toteaminen, häiriöiden diagnosoiminen, kuntoutus ja seuranta.

Ravitsemusterapiassa suunnitellaan asiakkaalle terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä tai sairauden hoitoon sopiva ruokavalio sekä tuetaan häntä sen toteutuksessa. Vastaanottotyön ja konsultoinnin lisäksi ravitsemusterapeutti osallistuu terveyttä edistävien toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hallintokuntien ja potilas-, terveys- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ravitsemushoidon ja joukkoruokailun kehittäminen moniammatillisena yhteistyönä, ravitsemukseen liittyvän terveydenedistämistyön koordinoiminen, potilasohjeiden sekä ravitsemusohjausmateriaalin tekeminen kunnan toimijoiden käyttöön, tiedottaminen sekä muiden työntekijöiden kouluttaminen kuuluvat oleellisena osana ravitsemusterapian toimintaan.

Tukipalvelut tukevat ja mahdollistavat sosiaali- ja terveysosaston palvelutoimintojen sekä perustehtävän toteutumista. *Hallinto* toteuttaa asiakaspalveluun, henkilöstöhallintoon ja talouteen liittyviä tehtäviä, varmistaa ja huolehtii tietohallinnon toteutumisesta sekä koordinoi ja osallistuu kehittämishankkeisiin. *Keskusvarasto* toimii kokonaistaloudellisena materiaalihankkijana ja tukipalveluna sosiaali- ja terveystoimen yksiköihin sekä muihin kunnan yksiköihin. *Välinehuolto* huolehtii kattavasti välineiden puhtaudesta, kunnosta, desinfiointista ja steriloinnista ja ehkäisee toiminnallaan tartuntojen leviämistä. *Laitosmiehet* huolehtivat kiinteistöön liittyvistä toistuvista huoltotoimenpiteistä ja seuraavat säännöllisin tarkastuksin eri laitteiden toimivuutta ohjeiden mukaisesti. *Avosiivous* huolehtii terveyskeskuksen yleisten tilojen ja työtilojen siisteydestä sovittujen käytäntöjen mukaisesti yksikköjen tarpeet huomioiden.

Terveyskeskuksen laitoshoidossa vuodeosastolla hoidetaan lyhytaikaishoitoa (äkillisesti sairastunut, jatkohoito- tai jatkokuntoutuspotilas) ja pitkäaikaishoitoa (asumispalvelujonossa) tarvitsevia potilaita sekä saattohoitopotilaita. Potilaiden hoitoa toteutetaan potilaslähtöisesti, potilasturvallisuus ja potilaan voimavarat huomioiden yhdessä omaisten ja sidosryhmien kanssa.

Hammashuollon toiminta-ajatuksena on suun terveyden ja hammashoidon toteuttaminen kattavasti, laadukkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti. Ensiapu- ja särkypäivystys järjestetään ma-pe klo 8 -16.00 Lapinlahdella ja klo 8 – 14.00 Varpaisjärvellä. Klo 16 – 21.00 hammaslääkäripäivystys sekä arkipyhä- ja viikonloppupäivystys järjestetään yhteistyössä muiden Pohjois-Savon kuntien kanssa keskitetysti Kuopiossa. Klo 21.00- 8.00 hammaslääkäripäivystys järjestetään Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS).

Kunnan hyvinvointityö: Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä työ on osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi tarvitaan kaikkien toimialojen osaamista. Kunnan johtoryhmä toimii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtoryhmänä. Kunnan osa-aikaisen hyvinvointikoordinaattorin työpiste on sosiaali- ja terveysosastolla. Hyvinvointikoordinaattori ja eri kokoonpanolla toimivat hyvinvointiryhmät kehittävät hyvinvointityötä käytännön tasolla ja ovat johtoryhmän tukena mm. hyvinvointiin liittyvien asioiden valmistelussa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

Talous- ja toimintasuunnitelman laadinnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota kustannusten hallintaan ja toisaalta realistiseen määrärahojen varaukseen. Toimintasuunnitelma on laadittu ottaen huomioon sosiaalihuolto-, vammais- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuoltolain ja vanhuspalvelulain velvoitteet sekä päivystysasetuksen ja potilastietojen arkistointia koskevan lain velvoitteet.

SOSIAALITYÖ / VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT / PERUSTERVEYDENHUOLTO / ERIKOISAIRAANHOITO / VANHUSPALVELUT / RUOKAPALVELUT

Tavoitteiden taustalla on valtuustokausittainen laaja hyvinvointikertomus vuosille 2017 – 2020 (SHVK). Tavoitteiden toteuttamisessa huomioidaan olemassa olevat erilliset suunnitelmat, joita ovat muun muassa Terveyspalveluiden järjestämissuunnitelma, Mielenveys- ja päihdetyösuunnitelma (2014-2017), Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma (2013-2017), Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (2015-2018, Lastensuojelulaki 417/2007 12 §).

SHVK 1. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Kuntalaisten osallisuutta lisätään ja syrjäytymistä ehkäistään - edistämällä vaikuttamista, osallistumista, kouluttautumista, työllistymistä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
SHVK 1, kohdat 1 – 6		
<p>1. Kuntalaisten osallisuus ja vaikuttamis-mahdollisuudet terveyttä ja hyvinvointia edistäviin toimiin lisääntyvät sekä monipuolistuvat.</p> <p><i>[Hallituksen kärkihankkeet: - Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta. - Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa.]</i></p> <p><i>[- HELMA –hanke; tuetaan ikäihmisten osallisuutta ja voimavaroja sekä kehitetään yhteistyötä ikääntyvien elämään liittyvien toimijoiden välillä, ikääntyvien omia toiveita kuunnellen ja toteuttaen.]</i></p> <p><i>[eAmmattilaiset tulevaisuuden työelämässä – Yli-Saven Pohjois-Savon DigiSote – hanke; digitaalisuuden edistäminen - ottamalla käyttöön uusia työtapoja ja välineitä voidaan mm. mahdollistaa asiakkaiden osallisuus ja vaikuttaminen.]</i></p>	<p>1) Kehitetään jatkuvaa asiakaspalautejärjestelmää (esim. asiakasraati, lapsiparlamentti, kokemusasiantuntijat, digi, avainryhmien kuuleminen, jalkautuminen).</p> <p>2) Lisätään ja monipuolistetaan eri-ikäisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kehittämällä erilaisia vaikuttamiskanavia.</p> <p>3) Toteutetaan Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa mm. vahvistamalla vanhusneuvoston asemaa kunnallisena vaikuttajana; vanhusneuvoston kuuleminen, kannanotot ja esitykset.</p>	<p>1) Osallistuttiin Sakke-hanke yhteistyöhön (järjestöjen kautta vahvistetaan kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksia). Digi -hanke: WhatsApp ja Facebook, Chat pilotteina, matalan kynnyksen vaikuttaminen/ tiedottaminen/ osallistuminen.</p> <p>2) Liitytty VOIMAA VANHUUTEEN-hankkeeseen.</p> <p>3) Vanhusneuvosto kokoontui kevätkaudella viisi (5) kertaa, joista yksi kerta oli vuosikokous sekä syyskaudella neljä (4) kertaa.</p> <p>Vanhusneuvosto teki kunnanhallitukselle aloitteen ikääntyvien asumispalveluiden kehittämisestä. Aloitteen perusteella muodostettiin työryhmä suunnittelemaan kehittämistyötä. Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran alkuvuodesta 2018.</p> <p>Hallituksen kärkihanke/ muutostyöpajoja pidettiin (2/2017, 5/2017, 8/2017 ja 11/2017). Muutostyöpajoissa kehittämistehtäviä työstivät vanhuspalveluiden osalta asumispalvelut, kotihoito ja ennaltaehkäisevät palvelut, perusterveydenhuollon puolelta vuodeosasto ja kunnan hytetyön</p>

	<p>4) Tuetaan asiakkaan/potilaan yksilöllistä kuntoutumista fysioterapeuttisin keinoin vuodeosasto -, avo-, ja kotikäynnein toimintakyvyn heikentyessä tai ollessa vaarassa heikentyä.</p> <p>5) Kehitetään henkilöstön ja asiakkaiden/potilaiden digiosaamista huomioiden tulevaisuuden asiakasvaatimukset ja henkilöstön muuttuvat osaamistarpeet. Hankitaan tk vuodeosaston aulaan potilaiden käyttöön tietokone ja opastetaan heitä sen käytössä.</p> <p>6) Tiedotetaan olemassa olevista palveluista ja ohjataan vastaanotoilla ko. palvelujen käyttöön (mm. kansalaisopiston palvelutarjonta, järjestöjen, seurojen, yhdistysten järjestämät liikuntaryhmät, tapahtumat).</p> <p>7) Hyte: huomioidaan hyvinvointityössä erityisesti lapsiperheet, yksinhuoltajat, keski-ikäiset miehet sekä vähän liikkuvat tytöt.</p> <p>Resurssit:</p>	<p>osalta hyvinvointikoordinaattori.</p> <p>HELMA-hankkeen kehittämistoimintaa integroitiin vanhusneuvoston toimintaan mm. ystäväpalvelun kehittäminen ja koordinointi.</p> <p>HELMA -hankkeen työhyvinvointia koskeva kysely tehtiin x 2 vanhuspalveluiden henkilöstölle. Pääsääntöisesti kehitystä on tapahtunut kaikilla kyselyn osa-alueilla, etenkin lähijohtamisessa. Myös työntekijöiden työn tekemisen sisäinen motivaatio on korkealla tasolla.</p> <p>4) Vuodeosasto 1:llä on käytössä kuntouttava työote, jolla pyritään omatoimisuuden tukemiseen sekä potilaan omlen voimavarojen hyödyntämiseen. Vuodeosastolla kehitettiin yhteistyötä fysioterapeuttien kanssa ja jalkautettiin kinestetiikka hoitotyöhön, tavoitteena oikeanlaisten ja turvallisten työmenetelmien käyttö potilaiden avustamisessa, nostoissa ja siirroissa.</p> <p>5) Digi ja Hyte: Yhteistyö Seniorinetin kanssa/ palvelupolun kehittäminen. DigiSote työpajoja pidettiin henkilöstölle osaamisen vahvistamiseksi.</p> <p>DigiSote pilotoinnit käynnistettiin vuodeosastolla, ravitsemusterapiassa, äitiys- ja lastenneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, mielenterveysneuvolassa, fysioterapiassa, poliklinikalla, ikäihmisten neuvolassa sekä vanhuspalveluissa keskeisenä tavoitteena asiakaslähtöisyys. Vuodeosaston henkilöstö koulutettiin käyttämään toimintakykyä tukevia pelejä.</p> <p>6) Tiedottamiskanavina; paikallislehti, järjestöjen tiedotus, somekanavat, hallintokunnat/yksiköt, alueellinen/seudullinen yhteistyö.</p> <p>7) Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen, tiedottaminen (mm. Lipas-liikuntapaikat -alusta, paikallislehti), matalan kynnyksen toiminnan kehittäminen, esim. kulttuurihenkinen lenkkipolku, joulupolku, Koivuniemen laavu.</p>
--	--	---

	<p>Työyksiköt/henkilöstö</p> <p>Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu resurssit eri toimenpiteille</p> <ul style="list-style-type: none"> * HELMA-hanke 2015-2017 * Ylä-Savon Pohjois-Savon DigiSote –hanke 2016-2018 * Hyvinvointikoordinaattori <p>8) Tuetaan nuorta eteenpäin elämässä Tulottomien nuorten työryhmän toiminnan avulla.</p> <p>Resurssit: Sosiaalipalvelut/ Nuorisotyö: Etsivä nuorisotyöntekijä, sosiaalipalveluohjaajat, sosiaalityöntekijä.</p>	<p>Yrittäjä, seurakunta ja järjestöyhteistyö (esim. Lastu, Työttömien tuki ry, Sakke-hanke, Yrittäjät) sekä yhteistyö koulun kanssa mm. yhteisöllisen oppilaanhuoltoryhmän sekä kouluterveydenhuollon kautta: retket, Liikkuva koulu/llo kasvaa liikkuen, matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen, osallistamisen/ osallistumisen vahvistaminen, tiedotus/toimenpiteet mm. kouluterveyskyselyyn tuloksista, koulutus. Lihavuus laskuun-hankeyhteistyö eri hallintokuntien kanssa.</p> <p>8) Tulottomien nuorten työryhmän toiminta toteutui suunnitellusti. Savonia AMK:ssa on tekeillä opinnäytetyö toiminnasta.</p>
<p>2. Nuorten ammatillinen kouluttautuminen lisääntyy</p>	<p>1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi (sosiaalipalvelut/nuorisotyö + muut hallintokunnat).</p> <p>Resurssit: Työllisyyskoordinaattori, tulottomien nuorten työryhmä (sosiaalipalveluohjaaja/sosiaalityöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä).</p>	<p>1) Kuntouttavassa työtoiminnassa oli vuoden aikana 6 nuorta; heistä ei kukaan lähtenyt opiskelemaan. Nuorten määrä on vähentynyt viime vuoteen nähden.</p> <p>Määräaikainen työnohjaaja aloitti työnsä 1.1.2017. Sosiaalitoimessa tehtiin yhteistyötä työllisyysyksikön kanssa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden hyväksi.</p> <p>Tulottomien nuorten työryhmä (1 pv/kk) tavoittaa nuoria ja ohjaa heitä opiskeluihin hakeutumisessa tai opiskelujen etenemisessä.</p>
<p>3. Työttömyyden pitkittyminen vähenee ja nuorten työllisyys lisääntyy.</p>	<p>1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi.</p> <p>2) Sosiaalityön kautta tarjotaan työllistäviä ja aktivoivia toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksien mukaan sekä edistetään nuorisotakuun toteutumista Lapinlahdella.</p> <p>3) Tuetaan kuntouttavassa työtoiminnassa olevia henkilöitä jatkopolkujen löytymisessä.</p> <p>4) Osallistutaan nuorisotakuun toteuttamiseen ottamalla työttömiä nuoria kuntouttavaan</p>	<p>1) Kuntouttavaa työtoimintaa kehitetään koko ajan sosiaalitoimen ja työllisyysyksikön yhteistyöllä.</p> <p>2) Sosiaalityön asiakkaille annetaan ohjausta ja neuvontaa; tiivis yhteistyö työllisyysyksikön kanssa.</p> <p>3-4) Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä vähentyi viime vuodesta. Osallistujia 57. Työllistettyjä on 46, joista 1 nuorisotakuun piiriin kuuluva. Työttömyyden pitkittymisen kasvuvauhti hidastui ed. vuoteen verrattuna.</p>

	<p>työtoimintaan ja opastetaan työtehtävien toteuttamisessa.</p> <p>5) TYP (monialainen yhteispalvelu –toiminta).</p> <p>6) Järjestetään ryhmätoimintana ohjausta terveyttä ja hyvinvointia edistävästä ravitsemuksesta.</p> <p>7) Hyte: Nuorten aktiivisuuden ylläpitäminen erilaisten yhteistyömuotojen ja niissä syntyvien toimintojen kautta (yhteisöllinen oppilaanhuolto/koulut, järjestöt, seurat, tekninen toimi, liikuntatoimi, yritykset).</p> <p>Resurssit: Työllisyyskoordinaattori, sosiaalityö/palveluohjaajat, työttömien terveystarkastukset/työterveyshuolto, ravitsemusterapia, työyksiköt/henkilöstö, hyvinvointikoordinaattori.</p>	<p>5) TYP -toiminta n. 2 pv/vk Kelan ja TE -keskuksen välisenä yhteistyönä. Työ- ja toimintakyvyn kartoituksiin sekä eläkeselvittelyihin on ohjattu. Työttömien terveystarkastukset toteutettiin työterveyshuollossa.</p> <p>6) Työttömien terveystarkastusten kautta ei ole saatu koottua ryhmää, mutta yksittäisiä asiakkaita on ohjattu ravitsemusterapiaan.</p> <p>7) Toteutuu.</p>
<p>4. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyys-eläkettä saavien 16-24 -vuotiaiden nuorten osuus v. 2020 mennessä on enintään 1,4% (v.2014 1,6%).</p>	<p>1) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyösuunnitelmaa ja seurataan säännöllisesti sen toteutumista 1 x/vuosi.</p> <p>2) Päihdetyön palvelut ostetaan ostopalveluina.</p> <p>3) Jatketaan mielenterveysneuvola-asiakkaiden hoitopolkujen laatimista ja niiden käyttöönottamista.</p> <p>4) Vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden kesken.</p> <p>5) Mielenterveysneuvolassa nuorten työryhmän toimintaa jatketaan (nuoriin kohdistuva ennaltaehkäisevä työ on lisääntynyt ja hoidon oikea-aikaisuus on parantunut: ns. jalkautuvaa työtä kouluille ja tarvittaessa nuoren kotiin sekä</p>	<p>1) Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmaa toteutettiin käytännön työssä.</p> <p>2) Päihdetyön palvelut ostettiin Toky ry:lta.</p> <p>3) Synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitopolku valmistui ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti (yhteistyöpalaverit).</p> <p>ADHD-hoitopolut alle kouluikäisille ja kouluikäisille valmistuivat. Muiden hoitopolkujen osalta noudatetaan Käypä hoito -ohjeistusta.</p> <p>4) Perhe- ja mielenterveysneuvolan ja eri yhteistyötahojen kesken pidettiin säännöllisiä yhteistyöpalaveria (mm. kouluterveydenhuolto, oppilashuolto, päivähoito, sosiaalityö, päihdetyö).</p> <p>5) Nuorten työryhmän toiminta toteutui sekä jalkautuvana toimintana että terapeutteina yksilökäynteinä. Varpaisjärvellä toteutuivat ryhmät ala- ja yläkoulun oppilaille.</p> <p>Hoidon oikea-aikaisuuden vahvistaminen digitalisaation avulla</p>

	<p>ryhmätoimintaa on lisätty). Nuorten työryhmässä työskentelee päätoimisesti yksi psykiatrinen sairaanhoitaja ja hänen lisäksi ryhmään työpanosta antavat tarpeen mukaan psykiatrinen sairaanhoitaja, psykologi ja psykoterapeutti.</p> <p>Resurssit on kuvattu Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmassa.</p>	<p>(chat, digitaaliset hoitopolut) – ei vielä toteutunut, digitalisaation kehittäminen jatkuu vuoden 2018 aikana.</p>
<p>5. Työikäisten työhyvinvointi lisääntyy ja työkyky paranee. Työterveyshuolto-palvelujen painotus ennaltaehkäisevään työhön (kl1) toteutuu. Työterveysyhteistyö toteutuu. Työttömien terveystarkastukset työterveyshuollossa 1.1.2017 alkaen</p>	<p>Työterveysyhteistyö Vna 708/2013 mukaisesti:</p> <p>1)Yhteistyötä palvelun ostajan kanssa.</p> <p>2) Yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa.</p> <p>3)Tehdään työtä tiimityönä, moniammatillisuutta painottaen. Hyödynnetään työterveyshuollon asiantuntijoiden (ravitsemusterapeutti, työfysioterapeutit, työterveyspsykologi) osaamista asiakas- ja työyhteistyössä.</p> <p>4) Työkuntoisuustarkastukset ja työkykyneuvottelut lakisääteisenä toimintana (kl1).</p> <p>5) Työttömien tarkastukset:</p>	<p>1) Työterveyshuolto oli mukana Työterveyslaitoksen "Vaikuttavuutta työterveysyhteistyöllä"- hankkeessa. Hanke päättyi 4.4.2017. Yhteistyö ja toiminta jatkuvat hankkeessa sovittujen käytäntöjen mukaisesti.</p> <p>Hankkeessa mukana olleille työterveyshuolloille ja työpaikoille järjestettiin webinaari 21.9.2017. Hankkeeseen osallistui 12 työterveyshuoltoa. Webinaarissa esiteltiin kuusi "hyvää käytäntöä". Lapinlahden työterveyshuolto oli yksi esimerkeistä ja yhteistyön tuotos esiteltiin webinaarissa.</p> <p>Maatalousyrittäjien yhteistyöryhmän vuoden ensimmäinen kokous pidettiin maaliskuussa 2017.</p> <p>2) Toteutuu.</p> <p>3) Ravitsemusterapeutin osaamista hyödynnettiin työterveyshuollon asiantuntijana asiakastyössä. Ravitsemusterapeutti tuotti uutta ja päivitti jo olemassa olevaa ravitsemusohjausmateriaalia mm. työikäisten neuvontaan. Työfysioterapiassa toteutettiin suunnitelman mukaisesti yksilö- ja ryhmäohjauksia sekä työergonomiakäyntejä.</p> <p>4) Työkuntoisuustarkastuksia ja työkykyneuvotteluja oli enenevässä määrin verrattuna edelliseen vuoteen. Hytekoordinoinnin ja liikuntatoimen kanssa yhteistyössä valtakunnallisen Kilometrikisakampanjan organisointi; henkilöstö osallistui aktiivisesti kilometrikisaan/pyöräilyyn.</p> <p>5) Työttömien terveystarkastukset</p>

	<p>työterveyshoitaja ja työterveyslääkäri toteuttajina.</p> <p>Resurssit: Perusterveydenhuolto/ työterveyshuolto. Yhteistyötä tehdään uuden HTTHK:n mukaisesti.</p>	<p>siirtyivät työterveyshuollon toteutettaviksi vuoden 2017 alusta.</p>
<p>6. Yhteisöllisyys lisääntyy</p>	<p>Kunnan hyvinvointityö; 1) Yksilöön vaikuttaminen; osallistutaan kunnan eri tapahtumiin hyvinvointi-teemalla (hyvinvointityöryhmät/eri hallintokunnat).</p> <p>Kahdensuuntaisen viestinnän lisääminen eri tavoin (esim. digi, verkkoyhteisöt, keskustelupalstat, ohjaus ja neuvonta-alustat, sisäiset ja ulkoiset tiedotusvälineet).</p> <p>Olemassa olevan ja kehitettävän toiminnan yhteisen suunnittelun ja toteutuksen lisääminen (sekä kuntalaisten että ammattilaisten avainryhmien kuuleminen eri tavoin -yhteistyö).</p> <p>2) Ympäristöön vaikuttaminen: yhteistyö esim. kyläyhdistysten, järjestöjen, yhdistysten, seurakunnan, yritysten, teknisen toimen, liikuntatoimen ja sivistystoimen kanssa ympäristön muuttamiseksi yhteisöllisyyttä tukeväksi (palvelukartta, luontopolut, taukopaikat, koulun toimintaympäristö, eri toimijoiden saattaminen yhteen samaan tavoitteen ja toteutuksen äärelle). Yhteistyötä tehdään myös hankkeiden (esim. Lihavuus laskuun-hanke, Sakke-hanke, HELMA- ja DigiSote) kanssa.</p> <p>Resurssit: Hyvinvointikoordinaattori, eri hallintokunnat/henkilöstö.</p>	<p>1) Hyte ja Digi/Tapahtumat: mm. Hyvän mielen messut, Aikataika, Sähköisen asiointin päivä, LaPa /lapsi- ja perhepalveluiden kehittäminen maakunnassa - aloitusseminaari, Kohti halutuinta maakuntaa-seminaari sekä Asukasosallisuus-seminaari, uusi Sydänsairaala-esittely (Kys), Dihyte Kainuu-loppuseminaari (Lync/etä-osallistuminen).</p> <p>Maakunnallinen hyvinvointityöryhmän jäsennyys/maakuntamallin kehittäminen, tutustumismatka Lahden alueen digitaalisaation toteuttamiseen kotihoidossa (Severi-malli, koordinaatiokeskus), Varpaisjärven Apteekki- "liikkuva apteekki" -tapahtumat.</p> <p>2) Yhteistyö toteutunut suunnitellusti ja kehittämistyö jatkuu.</p>

SHVK 2. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Väestöryhmien terveyseroja kavennetaan ja kuntalaisten palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistetään - kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottaen huomioon erilaiset vaihtoehdot palvelujen tuottamiselle sekä huomioiden muuttuva toimintaympäristö.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
<p>SHVK 2, kohdat 1 – 10</p> <p>1. Omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisääntyy (hyvinvoinnin osatekijöitä ovat mm. ruokailutottumukset, suun terveys, henkinen hyvinvointi, riittävä lepo, hyvä yöuni, päihteettömyys, tupakoimattomuus, harrastukset, yhteisöllisyys, toiminnallinen arki.</p> <p><i>[Hallituksen kärkihanke: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta.]</i></p> <p><i>[Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020.]</i></p>	<p>Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kehittämällä palveluja ja niiden saatavuutta (digitalisaatio, eri hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, kansalaisopiston, yritysten, Sakke-hankkeen ja HELMA -hankkeen välinen yhteistyö).</p> <p>Opastetaan omahoitoon ja oman terveyden seurantaan;</p> <p>1) Ohjataan omahoitoon poliklinikan hoitajien (diabetes-, sydän-, astmahoitaja) ja lääkäreiden vastaanotoilla sekä puhelinneuvonnassa ja työterveyshuollossa.</p> <p>2) Fysioterapiakäynneillä (yksilö/ryhmä) ohjataan ja tuetaan asiakkaita omaehtoiseen toimintaan kuntoutumisessa.</p> <p>3) Kannustetaan kuntalaisia osallistumaan erityisliikuntaryhmiin ja ryhmissä annetaan terveys/liikuntaneuvontaa.</p> <p>4) Kehitetään fysioterapeutin suora/ akuuttivastaanotto-toimintaa.</p> <p>5) Ravitsemusterapiassa ohjataan ja tuetaan terveyttä sekä toimintakykyä edistävään ravitsemukseen yksilökäynneillä ja ryhmäohjauksissa sekä mm. luennoilla, tapahtumissa ja tiedostusvälineiden kautta.</p>	<p>1) Vastaanotoilla ohjattiin omahoitoon. Omahoidon kehittäminen DigiSote -hankkeen pilottien avulla. Teknologiasalkun kehittäminen omahoidon ja turvallisuuden tueksi. Yhteistyö Savonetin Senioriohjauksen kanssa: vastaanotolta tarvittaessa ohjaus palvelujen piiriin/ohjaukseen. Osallistuttiin esittelyyn Virtuaalisairaalan toiminnasta, toimintamalli tutuksi ja käytettäväksi omahoidon ohjauksessa.</p> <p>3) Fysioterapiakäynneillä (yksilö/ryhmä) asiakkaille annettiin ohjeita omatoimiseen kuntoutumiseen.</p> <p>3) Fysioterapian erityisliikuntaryhmät toimivat suunnitelman mukaisesti ja niissä oli hyvin kävijöitä. Toteutettiin ryhmäohjauksia/neuvontaa (mm. omaishoitajat, eläkeliitto, sydänliitto ja liikkuva Apteekki, Eevalan asukkaat).</p> <p>4) Fysioterapian suoravastaanotto toiminnan aloittamiseksi fysioterapeutit osallistuivat täydennyskoulutuksiin.</p> <p>Em. toimintaa ei aloitettu. Fysioterapiassa aloitettiin akuuttivastaanotto toiminta, jonne hakeudutaan lääkärin läheteellä.</p> <p>5) Ravitsemusterapiassa ohjattiin ja tuettiin terveyttä sekä toimintakykyä edistävään ravitsemukseen yksilökäynneillä.</p> <p>Ryhmäohjausta toteutettiin luentoina ikäihmisten ravitsemuksesta omaishoitajien ryhmälle ja Jussinpihassa Porinapata-</p>

	<p>6) Hyödynnetään Neuvokas perhe -menetelmää lapsiperheiden liikunta- ja ravitsemusohjaukseen erityisesti neuvola- ja alakouluikäisten perheiden kanssa, mukaan myös suun terveys ravinnon kautta.</p> <p>7) Toteutetaan Lapinlahden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa (2015-2018).</p> <p>8) Toteutetaan toimintaohjelmaa neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä ehkäisevälle lasten ja nuorten suun terveydenhuollolle.</p>	<p>tilaisuudessa.</p> <p>Eevalassa järjestettiin kehitysvammaisille näyttely ja esittely herkkujen rasva- ja sokerimääristä sekä hyvistä vaihtoehdoista osana ravitsemus- ja liikuntateemapäivää.</p> <p>Terveyttä edistävä ravitsemus on ollut esillä ravitsemusterapeutin toteuttamana Hyvän mielen messuilla, Lapsellisten Lapinlahti – perhemessuilla, Lapinlahden apteekin Korvaamaton kovalevy – tapahtumassa, 8-luokkien ryhmäytymispäivän ravitsemusrasteilla, Paloisten, Nerkoon, Alapitkän ja Martikkalan koulun sekä Lapinlahden lukion aamu, väli- ja iltapalateema-päivässä ja sydänmerkinäyttelyissä Jussinpihassa, Lapinlahden terveyskeskuksella, Varpaisjärven terveysasemalla, Lapinlahden pääkirjastolla, Varpaisjärven kirjastolla ja kunnanvirastolla. Näyttelyiden yhteydessä on jaettu tiedotusmateriaalia terveyttä edistävästä ruoasta.</p> <p>Ikätaika-tapahtumassa nonstop-PP-esitys ikäihmisten hyvinvointia edistävästä ravitsemuksesta ja oikeasta ruoasta kootut malliannokset tutustuttavana.</p> <p>Lukion elämänhallintakurssiin on kuulunut ravitsemusterapeutin ohjaamaa terveyttä edistävän arkiruoan valmistusta.</p> <p>6) Neuvokas perhe -menetelmä ja -materiaalit (kortit) ovat käytössä äitiys- ja lastenneuvolassa, kouluterveydenhuollossa (alakouluikäiset) ja ravitsemusterapeutin vastaanotolla ravitsemusohjauksessa.</p> <p>Kortit jaetaan joko äitiysneuvolassa tai lastenneuvolassa viimeistään 1,5-vuotistarkastuksessa, mikäli perhe ei sitä odotusaikana ole saanut sekä 1. lk. terveystarkastuksessa.</p> <p>7) Lapinlahden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa toteutettiin käytännön työssä.</p> <p>8) Lasten ja nuorten terveystarkastukset toteutuivat Lapinlahdella toimintaohjelman sekä valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Robotti avustajana 3- ja 5-vuoriaden</p>
--	--	--

	<p>9) Toteutetaan Vahvuutta vanhemmuuteen –perheryhmät.</p> <p>10) Hyödynnetään Verkkopuntari –ohjausmallia (verkkopohjainen painonhallintakurssi).</p> <p>11) Ravitsemusterapiassa lisätään eri kohderyhmille suunnattua ryhmäohjausta terveyttä sekä toimintakykyä edistävästä ruokailusta mm. painonhallinta, ikääntyneiden ravitsemus.</p> <p>12) Hammashuollon vastaanotoilla ja kouluilla annetaan ohjausta suun terveydestä huolehtimiseen.</p> <p>13) Julkaistaan paikallislehdessä terveyden edistämisasiheisiä artikkeleita moniammatillisena yhteistyönä.</p> <p>14) Osastohoitojaksolla kaikille potilaille tehdään ravitsemuskartoitus. Opastetaan huolehtimaan hyvästä ravitsemuksesta. Tarvittaessa ravitsemusterapeutti käy osastolle ohjaamassa potilaita.</p> <p>15) Vuodeosastolle järjestetään potilaille viriketoimintaa (pelit, musiikki, kirjat, eläinvierailut) yhteistyössä erilaisten järjestöjen, seurakunnan ym. tahojen kanssa.</p>	<p>terveystarkastuksissa.</p> <p>9) Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmä toteutettiin keväällä 2017 (1 x/vuosi).</p> <p>10-11) Kevään työikäisille suunnattu painonhallintaryhmä ei toteutunut, ei ollut riittävästi osallistujia.</p> <p>12) Hammashoitolassa annetaan ohjausta ja neuvontaa suun terveydestä huolehtimiseen. Tarve poimia riskipotilaat henkilökohtaiseen valistukseen.</p> <p>Vuodeosastolla on aloitettu suun hoidon vastuualue. Tavoitteena on kiinnittää huomiota suun hoitoon osana kokonaisvaltaista hoitoa sekä ohjata potilaita suun terveyden omahoitoon.</p> <p>13) Hyte: Viikoittainen hyvinvointiteema julkaistiin paikallislehdessä eri ajankohtaisista hyvinvointia tukevista aiheista ja viikoittainen "Tiesitkö että"-tietoisku.</p> <p>14) Ravitsemusterapeutti osallistui vuodeosastopotilaiden ravitsemusohjaukseen. Vos 1 osastohoitojaksolla tehdään kaikille potilaille ravitsemuskartoitus.</p> <p>15/ Hyte/digi: Vuodeosastohoidon aikaisen kuntoutumisen ja viriketoiminnan vahvistaminen digitalisaation keinoin aloitettiin pilotissa – toteutunut viriketoiminnan säännöllisyys, Jumalanpalvelukset suoralähteyksinä Lapinlahden kirkosta, toimintakykyä lisäävät pelit, virtuaalilasit vuodepotilaiden "matkustamiseen", YAMK – opinnäytetyö "Digitalisaatio ikääntyneiden aktivoimisen ja kuntoutumisen apuvälineenä Lapinlahden terveyskeskuksen vuodeosastolla" valmistunut 12/2017.</p> <p>Yhteistyö Voimala-hankkeen kanssa: käynnistetään säännölliset viikoittaiset</p>
--	--	--

	<p>16) Mielenterveysneuvolassa toteutetaan erilaisia ryhmiä (liikuntaryhmä + vertaistukiryhmät mt-kuntoutujille).</p> <p>17) Toteutetaan Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa 2013-2017. Kunnan hyvinvointityö/ hyvinvointikoordinaattori;</p> <p>18) Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (mm. eri hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, kansalaisopiston ja yritysten kanssa tehtävä yhteistyö).</p>	<p>etälähetykset konservatoriolta viriketoiminnan/toimintakyvyn ylläpysymiseksi. Laajennetaan myöhemmin myös vanhuspalveluihin.</p> <p>16) Mielenterveysneuvolassa toteutui ryhmätoiminta (ryhmät ala- ja yläkoulun oppilaille Varpaisjärvellä, mielenterveyskuntoutujien vertaistukiryhmät Varpaisjärvellä, Alapitkällä ja Lapinlahdella ja mielenterveyskuntoutujien kuntosaliryhmä Lapinlahdella). Digipilotit vastaanotto/ yhteydenotto toimintaan</p> <p>17) Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa toteutettiin käytännön työssä.</p> <p>18) Hyte: - Hyvinvointikoordinaattori osallistui alueelliseen hyvinvointityöryhmään - Lihavuus laskuun –hankkeessa kehitettiin toimintamalleja eri hallintokuntien yhteistyöllä. - Lasten ja nuorten painopolun kehittäminen / KYS -yhteistyö. Osallistuttiin moniammatillisesti em. painopolun laadintaan ja käyttöön otettiin Pohjois-Savon alueellinen lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyn ja hoidon hoitoketju. - Vammaisneuvoston yhteistyön vahvistaminen, myös Lihavuus laskuun -hankkeessa. - Lähiliikuntapaikkojen ja luontokohteiden löytäminen/lisääminen ja tiedottaminen mm.(Lipas-liikuntapaikat alusta). Kulttuuri/Lastu yhteistyö/teemapolut, lasten- ja nuorten osallistaminen suunnitteluun ja toteutukseen Liikkuva koulu toiminta-ajatus myös lukioon. Hankehakemuksen työstämistä yhteistyössä ja toiminnan käynnistämistä. Toiminnallinen arki/resurssien vahvistaminen, opetusmenetelmien toiminnallistaminen, opettajien tukeminen. Varhaiskasvatusyhteistyö: Hankehakemuksen työstämistä yhteistyössä, päiväkotikohtainen toiminnallisen arjen tukeminen,</p>
--	---	--

	<p>19) Tiedotus/ohjaus/koulutus, viestinnän lisääminen eri tavoin - tavoitteena yhteinen "kieli", yhteiset tavoitteet ja lisääntynyt yksikkö/hallintorajoja ylittävä yhteistyö, resurssien yhdistäminen.</p> <p>20) Erialaisten digitalisaation tuomien mahdollisuuksien kartoitus sekä kokeilu/kytkeminen nykyiseen palvelujen tuotantoon (esim. chat, pelillistäminen, testit netissä-omahoitopolku-yhteys vastaanottoihin, verkkovastaanotto, verkkovertaisyhteisöt, mobiili).</p> <p>21) Omahoidon lisääntyminen.</p> <p>Resurssit: Työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti, hankkeet (HELMA ja Digi-Sote), kunnan hyvinvointityö/ hyvinvointikoordinaattori.</p>	<p>yhteistyö varhaiskasvatuksen hanketyöntekijän kanssa/toiminnallinen arki toimintamallin edelleen vahvistaminen.</p> <p>Matin ja Liisan maisemissa: yhteistyö yrittäjien kanssa (Kuhinaa keskustaan, toiminnallisuus, lähiliikuntateema)</p> <p>19) Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmassa on alaluku 'kuntalaisten oma aktiivisuus', jossa kuvataan tapoja edistää ja ylläpitää omaa hyvinvointia.</p> <p>Ravitsemusterapeutti järjesti koulutuksia ravitsemuksesta ja ravitsemushoidosta. kouluja tiedotettiin ravitsemusaiheisista opetusmateriaaleista.</p> <p>Digi/hyte/ravitsemusyhteistyö mm. koulujen tapahtumissa. Kannustettiin ottamaan terveyttä edistävän ravitsemuksen teemoja eri tavoin osaksi opetusta järjestettyjen teemapäivien jatkoksi esim. kuvataide.</p> <p>20-21) Hyte ja digi: - Työkaluja omahoitoon mm. digitalisaatioon avulla, järjestettiin henkilöstölle digityöpajoja digitaitojen vahvistamiseksi, viestintä, tiedotus, koulutus, hoitopolut.</p> <p>- Apteekki yhteistyö: digilääkkeenjakoautomaati yms., liikkuva apteekki teeman vahvistaminen/ylläpito.</p> <p>DigiSote pilotoinnit käynnistetty vuodeosastolla, ravitsemusterapiassa, äitiys- ja lastenneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, mielenterveysneuvolassa, fysioterapiassa, poliklinikalla, ikäihmisten neuvolassa sekä vanhuspalveluissa keskeisenä tavoitteena asiakaslähtöisyys.</p> <p>Vuodeosastohoidon aikaisen kuntoutumisen ja viriketoiminnan vahvistaminen digitalisaation keinoin kehitetty pilotissa, opinnäytetyö. Vanhuspalvelussa sekä kehitysvammahuollossa pelillistämisen mahdollisuudet viriketoiminnan lisäämiseksi aloitettu DigiSote pilotissa.</p> <p>Hyte:Seurakunnan vanhempainkokoontumisten aiheena toiminnallinen arki ja työkaluja siihen.</p> <p>Hyte:Vammaisneuvosto/toiminnallisen</p>
--	---	---

		arjen vahvistaminen teemaksi eri toiminnoissa.
<p>2. Päihteiden käyttö ja tupakointi vähenevät eri ikäryhmissä.</p> <p><i>Lapinlahden kunta on savuton kunta.</i></p>	<p>1) Päihteisiin ja tupakointiin liittyvää valistustyötä tehdään eri-ikäisten kuntalaisten parissa ja eri tilanteissa (mm. vastaanotoilla, kouluilla, laitoksissa, kodeissa ja tapahtumissa).</p> <p>2) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyösuunnitelmaa; mm. päihdeettömyyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>3) Vastaanotoilla on käytössä AUDIT –lomakkeet (päihdekysely).</p> <p>4) Kouluterveydenhuollon 8. lk. ja lukion 2. vuoden opiskelijoiden terveys-tarkastusten yhteydessä täytetään ADSUME –lomake (päihdekysely).</p> <p>5) Hammashuollon vastaanotoilla tiedotetaan tupakan vaaroista ja itsetunnon vahvistamisesta houkutusten vähentämiseksi.</p> <p>6) Osallistutaan moniammatillisesti kunnan päihdeviikon tapahtumaan (peruskoulu), johon on koottu enemmän ja monipuolisesti asiaa päihteistä sekä tupakoinnin vaaroista.</p> <p>7) Päihteiden käyttö otetaan puheeksi eri yksiköissä ja ohjataan tarvittaessa päihdetyöntekijän vastaanotolle tai mielenterveysneuvolaan.</p> <p>8) Vuodeosastojakson aikana tuetaan potilaita tupakoimattomuuteen ja päihdeettömyyteen. Ohjataan käyttämään avohoidon palveluja.</p> <p>9) Laaja tiedonvälitys, yhteisen toiminnan kehittäminen/koordinointi.</p> <p>Resurssit: työyksiköt/henkilöstö Resurssit on kuvattu myös Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmassa. Yhteistyö eri hallintokuntien ja kolmannen</p>	<p>1 - 7) Toteutui</p> <p>8) Vuodeosastolla on nimetty päihdetyön vastaavat, jotka parhaillaan kehittävät vuodeosastolle sopivaa käytännön toimintamallia.</p>

	sektorin kanssa.	
<p>3. Lihavuus vähenee eri ikäryhmissä</p> <p>[Lasten lihavuus – kansallinen lihavuus –ohjelma 2016 – 2018]</p>	<p>1) Ryhmätoiminnan lisääminen ja kehittäminen eri kohderyhmille.</p> <p>2) Digitalisaation hyödyntäminen enenevästi lihavuuden ehkäisyn ja hoidon tukena. Hyödynnetään Verkkopuntari –ohjausmallia (verkkopohjainen painonhallintakurssi).</p> <p>3) Lastenneuvoiassa, kouluilla ja ravitsemusterapiassa käytössä Neuvokas perhe -toimintamalli.</p> <p>4) Hyte: yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulun/kodin kanssa-toiminnallisuus arjessa lisääntyy.</p> <p>Resurssit: työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti hyvinvointikoordinaattori, huoltajat, perheet, muut sidosryhmät.</p>	<p>1-2) Kevään työikäisille suunnattu painonhallintaryhmä ei toteutunut, ei ollut riittävästi osallistujia.</p> <p>Osallistuttiin Lihavuus laskuun-hankkeeseen moniammatillisesti (ravintokeskus, terveydenhoitajat, varhaiskasvatus, koulut, suunterveys, ravitsemusterapia, vammaisneuvosto, liikuntatoimi, hallinto, hytekoordinointi)</p> <p>3) Neuvokas perhe -toimintamalli on käytössä äitiys- ja lastenneuvolassa, kouluterveydenhuollossa sekä ravitsemusterapiassa.</p> <p>4) Ravitsemusterapeutti tiedotti varhaiskasvatukseen Syödään yhdessä -ravitsemussuosituksista ja välipaloihin tehtiin suositusten mukaisia muutoksia yhteistyössä ruokapalvelun kanssa.</p> <p>SAPERE-ruokakasvatusmenetelmän käyttöönottoa valmisteltiin varhaiskasvatuksessa mm. laadittiin esite SAPEREstä ja valmisteltiin tulevia koulutuksia.</p> <p>Kouluilla oli ravitsemusterapeutin toteuttamana aamu-, väli- ja iltapala -teemaisia ravitsemusteemapäiviä sekä 8-luokkien ryhmäytymispäivässä ravitsemus- ja liikuntatehtävärastit.</p> <p>Mm. kouluja ja ruokapalvelua on informoitu kouluruokailusuosituksista osana Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kouluruokailusuosituksen jalkauttamishanketta: levitetty suositusten esittelyvideota, esitelty suositusta Lape-työryhmässä ja toimitettu suositus sähköisenä kaikille kouluille.</p> <p>Lapinlahden kunta on pilottikuntana mukana poikkihallinnollisesti (mm. varhaiskasvatus, ravintokeskus, neuvolat, koulu) ja moniammatillisesti Seinäjoen kaupungin "Lihavuus laskuun -ohjelma" –mallinnus-hankkeessa.</p> <p>Ensimmäinen yhteinen tapaaminen pidettiin Siilinjärvellä 19.5.2017 ja toiminta on käynnissä Lapinlahdella. Seinäjoella pidettiin sparrauspäivät 29. – 30.8.2017. Osallistujia oli hyvinvointikoordinaattorin lisäksi</p>

		<p>neuvolasta, varhaiskasvatuksesta ja kouluterveydenhuollosta.</p> <p>Nuorten ja lasten painonhallintapolun maakuntamalli/KYS. Pohjois-Savon alueellinen lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyn ja hoidon hoitoketju otettiin käyttöön.</p> <p>Lapinlahden kunnan varhaiskasvatuksen kaikki toimijat ovat mukana Ilo kasvaa liikkuen -toimintamallin toteutuksessa.</p> <p>Kaikki koulut ovat mukana Liikkuva koulu -hankkeessa. Osa kouluista on saanut toimintaan valtion rahoitusta (mm. Lapinlahden lukio ja kuvataidelukio), osa kouluista vielä hakee rahoitusta.</p>
<p>4. Tuetaan ikäihmisten toimintakykyä ja kotona pärjäämistä ehkäisemällä vajaaravitsemusta</p>	<p>1) Tehdään suositusten ja vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoitopolun mukaisesti vajaaravitsemuksen seulonnat mm. kotihoidossa, vuodeosastolla + suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet, yhteistyö ravitsemusterapeutin kanssa.</p> <p>2) Kiinnitetään ajoissa huomio tahattomaan painonlaskuun.</p> <p>3) Tilastoidaan vajaaravitsemusriskiseulontojen tulokset.</p> <p>Resurssit: ravitsemusterapia, kotihoito, ikäihmisten neuvola, vastaanottoiminnot, vuodeosasto, ruokapalvelut, ikäihmisten päivätoiminta.</p>	<p>1) Kotihoidossa tehdään MNA -testi kotihoidon asiakkaille. Asiakkaiden hyvän ravitsemuksen toteutumiseksi suunniteltiin ja toteutettiin tarvittavia toimenpiteitä.</p> <p>Ravitsemusterapeutti tuotti uutta ravitsemusohjaus-materiaalia ikääntyneiden neuvontaan.</p> <p>Vuodeosastolla tehdään NRS -testi kaikille potilaille toisena osastohoitopäivänä ja 3 kk:n välein. Vajaaravitsemustilanteessa konsultoitettiin ravitsemusterapeuttia.</p> <p>2) Vuodeosastolla seurataan potilaan painoa, punnitus 2. hoitopäivänä ja sen jälkeen kerran viikossa tai tarvittaessa päivittäin.</p> <p>3) Tulokset tilastoitettiin RAV -kaavakkeelle. Kotihoidossa tehdyistä MNA -testauksista kerättiin tietoa vajaaravitsemusriskin ja vajaaravitsemuksen esiintyvyydestä lapinlahtelaisilla kotihoidon asiakkailla.</p>
<p>5. Tuetaan lasten terveyttä edistävien ruokailutottumusten kehitystä.</p>	<p>1) Otetaan SAPERE-ruokakasvatusmenetelmä käyttöön varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.</p>	<p>1) SAPERE-ruokakasvatusmenetelmän käyttöönottoa valmisteltiin. varhaiskasvatuksessa mm. laadittiin esite SAPEREsta ja valmisteltiin tulevia koulutuksia. Hyte: moniammatillinen yhteistyö,</p>

	<p>Resurssit: ravitsemusterapeutti yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien kanssa.</p>	<p>Lihavuus laskuun -hanke mallinnus.</p>
<p>6. Yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.</p> <p>Turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuus muutostilanteissa (kesän sulk).)</p>	<p>1) Seurataan, että yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.</p> <p>2) Huolehditaan, että hoitoon pääsy/jonotusajat ovat nähtävillä kunnan kotisivulla ja terveysasemien virallisilla ilmoitustauluilla (päivitys 4 kk välein).</p> <p>3) Seurataan NISPA -puhelinjärjestelmän toimivuutta (asiakaspalaute, henkilöstön antama palaute).</p> <p>4) Varpaisjärven terveysasema suljetaan 26.6. – 30.7.2017 väliselle ajalle (5 vk), jolloin terveydenhuollon palvelut ovat saatavilla Lapinlahden terveyskeskuksessa.</p> <p>Sulkemisella tavoitellaan säästöjä henkilöstökustannuksissa (yhden lääkärin ja kahden sairaanhoitajan 1 kk palkkakustannus) ja terveysasemien välisessä sisäisessä kuljetuksessa.</p> <p>5) Hyte: kts.ed. sekä digimahdollisuudet.</p>	<p>1 – 3) Toteutui suunnitellusti.</p> <p>4) Varpaisjärven terveysaseman sulk toteutui suunnitellusti.</p> <p>4) Digitalisaatiota kehitettiin asiakaslähtöisesti. Etävastaanottojen kehittäminen piloteissa vuosina 2017 – 2018.</p>
<p>7. Ikääntyneen väestön palvelutarpeen arviointiin pääsy toteutuu vanhuspalvelulain mukaisesti</p>	<p>1) Arvioidaan palvelutarve viipymättä pääsääntöisesti kotihoidon ja ikäihmisten neuvolan toiminnan kautta.</p> <p>Yhteydenotto palvelutarpeen arviointiin voi tapahtua mm. asiakkaan itsensä, hänen omaisensa tai läheisensä, hoitohenkilöstön tai muiden henkilöiden/toimijoiden taholta.</p> <p>2) Tieto sosiaalipalvelujen saamisen odotusajoista on nähtävillä kunnan kotisivuilla sekä virastotalon ilmoitustaululla. Tieto päivitetään puolivuositain.</p>	<p>1 – 2) Toteutui.</p> <p>Ikäihmisten neuvolan kotikäyntitoiminnan vahvistaminen ja palvelun virtausnopeuden lisääminen digitalisaation avulla (mm. älypuhelin, kannettavat tietokoneet, nopeutuneet prosessit)</p>

<p>8. STM:n palvelujen laatusuosituksen mukaan: yli 90 % 75 -vuotta täyttäneistä ikäihmisistä asuu kotona ja yht. 7-9% asuu tehostetussa asumispalvelussa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa</p> <p>Lapinlahdella n. 86 % asuu kotona ja 12 % asuu tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa.</p> <p>Em. tavoite Lapinlahdella tarkoittaisi 78-100 henkilöä</p> <p>Tällä hetkellä Lapinlahdella tehostetussa asumispalveluissa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa yht. 132 henkilöä (sis. Yht. 9 kotikuntalain perusteella muualta ostettua paikkaa ja ostopalveluna ostettua paikkaa) lisäksi on 23 palveluasumisen ja 8 lyhytaikaisen hoidon paikkaa</p>	<p>1) Tuetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista ennaltaehkäisevien palveluiden (mm. päivätoiminta, ikäihmisten neuvolatoiminta, fysioterapia, ravitsemusterapia, ateriapalvelu) sekä yhteistyössä mm. muiden hallintokuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten sekä HELMA – hankkeen kanssa.</p> <p>HELMA- hankkeen tavoitteita mm.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - edistetään ikäihmisten itsenäistä elämää havaltsemalla ajoissa toimintakyvyn heikkeneminen ja sen riskitekijät - kehitetään kotona asuvien ikäihmisten palveluita ja palvelurakenteita - parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia asua omassa kodissaan myös luontokäytöllä. - kehitetään työtä, työyhteisöjä ja palveluita yhteistyön suuntaan kunnassa ja seurakunnissa - löydetään laajemman yhteistyön avulla aivan uudenlaista vaikuttavuutta - kehitetään veteraanien avokuntoutusta tuetun kotona kuntoutumisen mallin mukaisesti - yli 65 v. kaatumisten ja putoamisten aiheuttamien hoitajaksojen seuranta - ehkäisevät toimenpiteet - hyvinvointiyhteistyö <p>Resurssit: Vanhuspalvelut/henkilöstö, perusterveydenhuolto/ fysioterapia, ravitsemusterapia, HELMA-hanke.</p>	<p>1) Osallistuttiin Voimaa vanhuuteen - hankkeeseen.</p> <p>Vuodeosastolla kehitettiin yhteistyötä henkilöstön liikkuvuuden avulla (vos1 – hoivaosasto); elvytyskoulutuksen yhdistämisellä (vos 1 – päivystys); tavoitteena on lisätä yhteistyötä eri yksiköiden välillä (osaamisen jakaminen).</p> <p>Osallistuttiin Posote Ikääntyvien työryhmään ja kotihoidon alatyöryhmään; tulevan soten kehitystyö asiakaslähtöisesti.</p> <p>I&O muutostyöpajoissa tapahtuva kehittämistoiminta sekä osallistuminen työryhmiin, mm. palvelunohjaus. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman mukainen toiminta.</p> <p>HELMA-hankkeen kehittämistoiminta. HELMA-hanke päättyi 11/2017.</p> <p>Rintamaveteraanien kotona asumista tukeva toiminta.</p> <p>Ravitsemusterapian keinoin lisättiin ihmisten tietoa terveyttä ja toimintakykyä edistävästä ravitsemuksesta (mm. luennot, näyttelyt, ohjausmateriaalit, yksilöllinen ravitsemusohjaus).</p> <p>Fysioterapia toteutui vanhuspalveluissa suunnitelmien mukaisesti. Fysioterapeutti osallistui ja toteutti laaja-alaisia apuvälinehankintoja palvelutaloille.</p> <p>Seurataan yli 65-vuotiaiden kaatumisten ja putoamisten aiheuttamien hoitajaksoja.</p> <p>Vuodeosastolla hoidettavina oleville potilaille tehdään 2. hoitopäivänä FRAT, lyhyt kaatumisvaaran arviointi sekä laaja arviointi jos FRAT-pisteet osoittavat suurentunutta kaatumisriskiä sekä kaikille kotona kaatumisen seurauksena vuodeosastolle hoitoon tulleille potilaille. Nimetty vastuuhoitaja, joka tiedottaa hoitavaa lääkärinä tuloksista.</p> <p>Hyte/digi: hytekoordinaattori osallistui säännöllisesti alueelliseen ikädigi (I&O kärkihanke) kehittämistoimintaan aiheena mm. digitalisaatio avuksi kotihoitoon, kodin turvallisuus, etähoito</p>
---	--	--

<p>9. Järjestetyt vanhuspalvelut vastaavat apua tarvitsevien henkilöiden tarpeisiin oikea-aikaisesti, oikein mitoitettuna arviointiin perustuen. Palvelujen lähtökohta on ensisijaisesti tukea kotona asumista.</p> <p>Kotihoidon ja asumispalveluiden omavalvonta palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi</p> <p><i>[Hallituksen kärkihanke: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa.]</i></p>	<p>1) Tehdään asiakas- ja omaispalautekyselyt vuosittain palvelujen laadun ja saatavuuden kartoittamiseksi sekä toiminta laatusuosituksen ja lakien mukaisesti.</p> <p>2) Kehitetään kotihoidon toimintaa mm. omahoitajajärjestelmää.</p> <p>3) Kotona asumisen tukemisen kehittäminen mm. palvelunohjaustoiminnan kehittämisellä</p> <p>4) Kehitetään asumispalveluiden toimintaa, mm. kuntouttava työote ja virikkeellisyys.</p> <p>5) Toimitaan kotihoidon- ja asumispalveluiden palvelukuvausten ja kriteereiden mukaisesti.</p> <p>6) Kehitetään fysioterapeuttisin keinoin Saattaen-kotiin toimintaa ikääntyvän väestön kotona asumisen tukemiseksi.</p> <p>7) Toimitaan laaditun omavalvontasuunnitelman mukaisesti.</p> <p>8) Henkilöstön osaamisen kehittäminen.</p>	<p>1-12) Toteutui;</p> <p>1) Kyselyt tehdään vuosittain.</p> <p>2) Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän ensisijaisissa optimointiperusteissa on omahoitajuus.</p> <p>3) Palvelunohjaustoimintaa kehitetään I&O –hankkeeseen ja työryhmään osallistuen.</p> <p>4) Jatkuva kehittämistoiminta kuntouttavaan työotteeseen ja viriketoimintaan liittyen, mm. suunnitelmien mukainen toiminta ja koulutus.</p> <p>Yksiköissä otettiin pilottihankkeena käyttöön Rafaela- järjestelmä, joka pohjautuu hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja Efficakirjauksiin. Tekee näkyväksi asukkaiden päivittäisen hoitoisuuden ja hoitajamitoituksen suhteen.</p> <p>Toteutuu tehostetun asumispalveluiden yksiköissä kirjausten osalta, raportointia saadaan rinnakkaisluokittelujen jälkeen, jotka tehtiin loppuvuonna.</p> <p>Hyte/digi: Vanhus- ja kehitysvammopalveluissa selvitettiin pelillistämisen mahdollisuuksia viriketoiminnan lisäämiseksi DigiSote pilotissa.</p> <p>5) Palvelukuvaukset ja myöntämisperusteet tarkistettu ja päivitetty 12/2017. Hoito- ja palvelusuunnitelman kehittäminen ja jalkauttaminen arjen työvälineeksi.</p> <p>8) Kunnan ruokapalvelujen ja ravitsemusterapeutin yhteistyönä järjestettiin palveluasumisen yksiköiden henkilökunnalle koulutusta tehostetun ruokavalion toteutuksesta.</p>
--	---	--

	<p>9) Kotihoidon ja asumispalveluiden asiakkaiden ravitsemustilaa seurataan ja ravitsemusterapeutin kanssa yhteistyössä suunnitellaan sekä toteutetaan tilanteisiin sopivat toimenpiteet toimintakykyä tukevan ravitsemuksen toteutumiseksi.</p> <p>10) Kehitetään yhteistyötä potilaan kotiutussuunnittelussa sidosryhmien välillä.</p> <p>Ensi vuoden alusta vuodeosastolla yhden sairaanhoitajan toimeen liitetään kotiutushoitajan tehtävät.</p> <p>11) Hyte: Digitalisation mahdollisuuksien selvittäminen.</p> <p>12) Toteutetaan omaishoitajien terveystarkastukset ja huomioidaan toiminnassa uudistuneen omaishoitolain velvoitteet mm. tukea saamattomien omaishoitajien oikeus vapaapäiviin.</p>	<p>DigiSote hankkeessa osaamisen kehittämiseksi työpajoja, joihin henkilöstö osallistui.</p> <p>9) Kotihoidossa tehtiin MNA-testejä ja suunniteltiin sekä toteutettiin tarvittavia toimenpiteitä asiakkaiden hyvän ravitsemuksen tukemiseksi. Tilastointia tehtiin vajaaravitsemusriskin ja vajaaravitsemuksen yleisyyden kartoittamiseksi.</p> <p>10) Vuodeosastolla toimii kotiutushoitaja arkisin.</p> <p>Kotiutushoitaja tekee yhteistyötä potilaiden omaisten, kotihoidon, hoivaosaston, palveluasumisen, kehitysvammaisten yksiköiden, kuntoutuskodin, päihdepalveluiden ja kuntoutuksen yksiköiden kanssa.</p> <p>Kotiutushoitajan työn ansiosta vos:lle voidaan ottaa tarjotut potilaat päivystyksistä ja erikoissairaanhoidosta, koska kotiutusprosessi on nopeutunut, selkiytynyt ja on nyt suunnitelmallista ja taloudellista.</p> <p>Henkilöstö on kokenut kotiutushoitajan työn lisänsen turvallisuutta ja kokonaisvaltaisuutta potilaan hoidossa.</p> <p>11) Digitalisaation mahdollisuuksia selvitettiin ja selvitystyö jatkuu; mm. osallistamalla koulutuksiin ja DigiSote-palaveriin. Joulukuussa 2017 valmistui myös aiheeseen liittyvä YAMK- kehittämistyö.</p> <p>Digi ja Hyte: kotiutushoitajalle avuksi digitalisaatio mm, arviointi/ seurantavaiheeseen esim. "virtuaalivastaanotto asiakkaan kanssa kotiutumisen jälkeen.</p> <p>12) Kaikille omaishoitajille tarjottu mahdollisuutta terveystarkastukseen. Osa omaishoitajista käynyt tarkastuksessa.</p>
10. Sosiaalityö / Perhetyön työ- ja toimintatapojen kehittäminen	1) Toteutetaan uusia yhteistyömalleja perhetyössä.	1) Yksittäisille ensisynnyttäjäperheille järjestettiin tueksi perhetyön (kotipalvelun) maksuttomia

	<p>2) Muotoutetaan toimeentulotuen palvelu yhteistyössä Kelan kanssa palvelemaan asiakkaita mahdollisimman hyvin.</p> <p>3) Henkilöstön osaamisen kehittäminen.</p>	<p>kotikäyntejä. Ensisynnyttäjäperheitä tavattiin myös neuvolan vastaanotoilla.</p> <p>Perhekoulun kouluttajakoulutus ei toteutunut yhteistyökumppaneiden resurssivajeen vuoksi. Säännöllisen kotipalvelun kysyntä on koko ajan lisääntynyt.</p> <p>2) Sosiaalityön turvin jouduttiin runsaasti paikkaamaan Kelan vajavaisesti toiminutta toimeentulotukipalvelua.</p> <p>Tämä aiheutti paljon ylimääräistä työtä alkuvuonna. Tilanne kohentui huomattavasti vuoden aikana.</p> <p>3) Mahdollistettiin henkilöstön täydennyskoulutusta. Henkilöstö on ollut motivoitunut kouluttautumaan työtilanteen sallimissa rajoissa.</p> <p>Työnohjausta järjestettiin sitä haluaville. Erilaiset yhteistyöverkostot toimivat myös osaamisen kehittämisen areenoina.</p>
<p>11. Vammais- ja kehitysvamma palvelut / Kustannusten menokehitys hidastuu ja käyttöön otetaan uusia kustannus-tehokkaampia toimintatapoja.</p>	<p>1) Kohdennetaan erityishuollon palvelut tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>2) Kehitetään työ- ja päivätoiminnan sisältöä vastaamaan muuttuvaa tarvetta.</p> <p>Tarjotaan virikkeellistä ja kuntouttavaa sekä toimintakykyä ylläpitävää päivä- ja työtoimintaa.</p> <p>3) Asumispalvelut pyritään järjestämään asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti huomioimalla palvelun laatu ja kustannukset.</p>	<p>1) Erityishuollon palvelut kohdennettiin tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>2) Päivä- ja työtoimintojen sisältöä muutettiin asiakkaiden toiveita vastaaviksi elokuun alusta alkaen.</p> <p>3) Suunnitellut asiakkaiden siirrot muihin yksiköihin Vaalijalasta onnistuivat. Toisaalta Vaalijalan kustannuksia ei saatu pysymään talousarvioarvioissa, koska joidenkin asiakkaiden haastavaan käyttöön jouduttiin vastaamaan pitkällä Vaalijalajaksolla.</p> <p>Henkilöstön jaksamista ja työn sujuvuutta on edistetty työkierrolla ja työvuorojen suunnittelulla, samalla on pystytty vähentämään työrajoitteista johtuvia sairauslomia.</p> <p>Hyte: Esteetön ympäristö -toiminnan vahvistaminen: toiminnallisuus lisääntyy. Omahoidon mahdollisuudet, tiedon lisääminen eri yhteyksissä</p>

Kuntalaisten turvallisuutta ja elämänlaatua sekä kunnan elinvoimaisuutta edistetään – ennaltaehkäisemällä kuntalaisten turvallisuutta heikentäviä tekijöitä ja kehittämällä liikenneturvallisuutta sekä investointien, ympäristön kunnostustöiden ja rakennushankkeiden avulla.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
SHVK 3, kohdat 1 –		
1. Kuntalaisten turvallisuus lisääntyy.	<p>Liikenneturvallisuuden edistäminen:</p> <p>1) Osallistutaan liikenneturvallisuuden edistämiseen/ <u>vastaanotoilla tapahtuva valistustyö.</u></p> <p>2) Osallistutaan Lapinlahden kunnan liikenneturvallisuus – työryhmän palavereihin 2x/v ja pidetään kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma sosiaali- ja terveysosaston osalta ajan tasalla.</p> <p>Vastuutaho ja resurssit: Em. toimenpiteiden osalta sosiaali- ja terveysosasto/ työyksiköt/henkilöstö.</p> <p>Toimenpiteitä, vastuutahoja ja resursseja on kuvattu myös Ylä-Savon liikenneturvallisuus-suunnitelmassa</p>	1-2) Toteutui suunnitellusti.
	<p>Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy:</p> <p>1) Toteutetaan Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmaa.</p> <p>2) Lähisuhdeväkivalta-kyselyiden toteuttaminen raskauden aikana äitiysneuvolassa ja lastenneuvolassa lapsen ollessa kuuden (6) kuukauden ikäinen.</p> <p>Vastuutaho: Sosiaali- ja terveysosasto/sosiaalityö ja perhe- ja mielenterveysneuvola. Toimenpiteitä ja vastuutahoja on kuvattu Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmassa (v. 2016 - 2019).</p> <p>Resurssit: Lähisuhde- ja väkivallan ehkäisytöiden koordinaattori, lähisuhde- ja väkivallan ehkäisyn työryhmä, eri hallintokunnat ja</p>	<p>1) Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmaa toteutetaan. Kunnan oma työryhmä kokoontuu vähintään 2 krt/v.</p> <p>2) Lähisuhdeväkivaltakyselyt toteutetaan äitiysneuvolassa sekä lastenneuvolassa.</p> <p>Lapinlahden perhe- ja mielenterveysneuvolan työntekijä osallistuu Ylä-Savon MARAK-työryhmän kokouksiin (järjestetään 1 krt/kk).</p> <p>Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytöiden koordinaattori on tiedottanut MARAK-työryhmän käytännöistä kunnan henkilöstölle.</p>

	<p>työyksiköt/henkilöstö.</p> <p>Koordinaattori on jäsenenä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän MARAK-työryhmässä (vakavan parisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi koottu ryhmä).</p>	
	<p>Ympäristön (mm. liikuntapaikkojen) ja kiinteistöjen uudistaminen turvallisuusnäkökohdat huomioiden.</p> <p>Vastuutaho: Tekninen osasto/liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistökeskus.</p> <p>1) Osallistutaan em. kehittämistyöhön/ Hytetyö, hyvinvointikoordinaattori.</p>	

Kunnan hyvinvointityö

TAVOITE	TOIMENPIDE
-SHVK 1-3 painopistealueet ja kehittämiskohteet	<p>- Yhdyshenkilönä hyvinvointikoordinaattori</p> <p>- Hyvinvointityötä toteutetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa (eri hallintokunnat, kuntalaiset, yhdistykset, järjestöt, seurakunta, yritykset)</p> <p>- Valtakunnallisten, maakunnallisten ja kunnan tavoitteiden/kehittämisen/mittareiden seuraaminen ja kytkeminen hyvinvointityöhön Lapinlahden kunnassa</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet kuvataan vuosittaisessa hyvinvointiraportissa (SHVK), hallintokuntien osavuositarkastuksissa/toteumaraporteissa sekä kunnan vuosittaisessa toimintakertomuksessa.</p> <p>Hyvinvointityön käytännön toteutuksen suunnitelma (mm. toimenpiteet, aikataulu, yhteistyö- ja vastuutahot) tehdään erikseen/kehittämisen kohde.</p>

SOSIAALITYÖN TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	76		76	57	-19
Toimintamenot	-2 012	-461	-2 474	-2 526	-52
Toimintakate	-1 937	-461	-2 398	-2 469	-71
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2		-2	-3	-1
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-101		-101	-104	-3
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 040	-461	-2 501	-2 576	-75

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Muutetun talousarvion yiitys johtui lastensuojelutarpeen kasvusta.

VAMMAIS- JA KEHTIYSVAMMAPALVELUIDEN TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	84	17	101	105	4
Toimintameno	-3 889	-340	-4 229	-4 382	-154
Toimintakate	-3 804	-323	-4 127	-4 257	-130
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-54		-54	-58	-4
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-233		-233	-242	-9
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 091	-323	-4 414	-4 557	-143

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Muutetun talousarvion ylitys johtui vammaispalvelulain mukaisten palvelujen lisääntyneestä tarpeesta

PERUSTERVEYDENHUOLLON TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 658	-100	1 558	1 550	-8
Toimintameno	-9 317	-160	-9 477	-9 401	77
Toimintakate	-7 660	-260	-7 920	-7 851	69
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-471		-471	-443	28
Sisäiset tulot	717		717	719	2
Sisäiset menot	-909		-909	-911	-2
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 323	-260	-8 583	-8 487	96

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen perusterveydenhoidon tulosalueelle siten, että tulosalueen tuloja vähennettiin 100.000 eurolla, koska hoitopäivämaksuja kertyi ennakoitua vähemmän. Vähenneminen johtui vuodeosaston hoitopaikkojen vähentämisestä. Myös työterveyshuollon tuloja vähennettiin. Määrärahoja lisättiin hoitopalvelujen ostoihin (laboratoriopalvelut) 80.000 euroa, lääkkeisiin ja hoivatarvikkeisiin sekä elintarvikkeisiin 90.000 euroa. Henkilösivukuluista vähennettiin 10.000 euroa. Henkilöstökulut ja palvelujen ostot alittuivat muutetusta talousarviosta.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT esitetään kohdassa Sosiaali- ja terveysosaston tilasto-osuus.

2.6.5 Erikoissairaanhoito (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vastaava lääkäri Aino Huovinen

Toiminta-ajatus:

Lapinlahden kunnan erikoissairaanhoito järjestetään peruspalvelulautakunnan alaisuudessa ja terveysosaston koordinoimana. Kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Palveluja ostetaan sopimuksen perustuen myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Lisäksi erikoissairaanhoidon palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Erikoissairaanhoidon kustannuksia pyritään hillitsemään seuraamalla hoitopolkujen toteutumista hoidonporrastuksen mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintätulot					
Toimintameno	-13 531	-310	-13 841	-13 030	811
Toimintakate	-13 531	-310	-13 841	-13 030	811
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-38		-38	-33	5
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 569	-310	-13 879	-13 063	816

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Muutetun talousarvion alittuminen johtui sairaanhoitopiiriin hoitopalvelumaksujen jäsenkuntapalautuksesta sekä alijäämävarauksen perumisesta.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Sairaanhoitopiiriin käyttötilastoja	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hoitojaksot	1569	1404	1400	1416
Hoitopäivät	5533	5384	5200	4990
Pkl-käynnit	13326	14166	14000	14337
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit				
Leikkaukset	567	576	540	644
Lähetteet	2.963	3.236	2900	3276
Jonossa	99	100	90	

Ylä-Savon SOTE ky käyttötilastoja	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hoitojaksot/Asiakkaat	218	730/224	210	289
Hoitopäivät	1943	1656	1700	1772
Pkl-käynnit	2913	2648	2900	3130
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit	300	347		
Leikkaukset	215	189	150	176
Lähetteet	493	504	400	553, joista 265 LTI tk tulleita

Muut	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Neurologin käynnit	384	138	147	108
Geriatrin käynnit (oma)	-	171	-	196
Psykiatrin käynnit	267	317	317	334
Gynekologin käynnit	435	0	0	0

2.6.6 Vanhuspalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vanhustyönjohtaja Minna Hiltunen

Vanhuspalveluiden tavoitteena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti. Vanhuspalveluiden tehtävänä on järjestää lakisääteiset kotihoito- ja tukipalvelut, asumispalvelut ja pitkäaikaisen laitoshoidon palvelut sekä ennaltaehkäisevät palvelut niitä tarvitseville kuntalaisille.

Kotihoidon tavoitteena on edistää asiakkaidensa kotona asumista ja hyvinvointia tuottamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuvat hoito- ja huolenpito palvelut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kotihoito koostuu kotipalvelusta, kotisairaanhoidosta sekä tukipalveluista.

Ennaltaehkäiseviin toimintoihin kuuluvan päivätoiminnan tavoitteena on arkipäivisin päiväkeskuksissa tapahtuvan ryhmä- ja viriketoiminnan avulla tukea asiakkaidensa kotona asumista ja toimintakykyä tuoden virkistystä ja vaihtelua heidän elämäänsä sekä lievittäen yksinäisyyttä. Ikäihmisten neuvolan tavoitteena on tukea asiakkaidensa kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä tarjoamalla terveystarkastuksia, voimavaralähtöistä palveluohjausta, terveysneuvontaa ja muistihoidajapalvelua. Ikäihmisten neuvolassa järjestetään terveystarkastukset kaikille 75-vuotiaille, hyvinvointia edistävät kotikäynnit kaikille 80-vuotiaille. Yli 65-vuotiaille tarkoitettuna Omaishoidontuen tavoitteena on tukea ikääntyvien kotona asumista sekä kotona tapahtuvan hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön toimesta. Omaishoidontuki muodostuu hoidettavalle annettavista omaishoitoa tukevista palveluista sekä omaisholtajalle annettavasta hoitopalkkiosta ja vapaasta.

Asumispalvelut ovat vuokrasuhteeseen perustuva asumisen vaihtoehto palvelutalossa silloin, kun asiakas ei enää pysty asumaan omassa kodissaan kotihoito- ja tukipalvelujen turvin. Asumispalveluiden tavoitteena on asukkaidensa hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuva hoiva, hoito ja huolenpito kodinomaisessa ympäristössä, asiakasta kunnioittaen ja toimintakykyä tukien. Tavallisessa palveluasumisessa on henkilöstö päivä- ja ilta-aikaan. Yöaikaan on säännölliset ja tarpeen mukaan tapahtuvat yöpartiokäynnit.

Tehostetussa palveluasumisessa tarjotaan ympärivuorokautista palveluasumista, hoitohenkilökunnan ollessa paikalla jatkuvasti. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä tarjotaan myös lyhytaikaista hoitoa.

Vanhusten pitkäaikaisen laitoshoidon, hoivaosaston tavoitteena on tarjota asiakkailleen turvallinen, hoito- ja palvelusuunnitelman mukainen, loppuelämän hoiva ja hoito.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 537	-50	2 487	2 478	-9
Toimintamenot	-9 500	-55	-9 555	-9 624	-69
Toimintakate	-6 963	-105	-7 068	-7 146	-78
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-519		-519	-523	-4
Sisäiset tulot				16	16
Sisäiset menot	-1 837		-1 837	-1 602	235
Tehtävän kokonaiskustannukset	-9 319	-105	-9 424	-9 255	169

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Muutetun talousarvion alittuminen johtui pääasiassa palvelujen ostojen vähentymisestä.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT esitetään kohdassa Terveysosaston tilasto-osuus.

2.6.7 Ruokapalvelu (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; ruokapalvelupäällikkö Marja Pitkänen

Ravintokeskus valmistaa suositusten mukaiset ateriat kouluille sekä terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköihin. Ateriapalveluja kotiin tarjotaan kaikille palvelujen piirissä oleville kuntalaisille seitsemänä päivänä viikossa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	47	6	53	56	4
Toimintamenot	-1 937	62	-1 875	-1 857	18
Toimintakate	-1 890	68	-1 823	-1 801	22
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-74		-74	-78	-3
Sisäiset tulot	1 950		1 950	2 033	83
Sisäiset menot	-174		-174	-147	28
Tehtävän kokonaiskustannukset	-189	68	-122	8	130

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Valmistettavien aterioiden määrä on vähentynyt vuoden aikana ja sen vuoksi on voitu tehdä järjestelyjä henkilöstön määrässä. Henkilöstömenot alittuivat muutetusta talousarviosta noin 15.000 eurolla.

TUNNUSLUVUT JA MITTARI

Ruokapalvelussa työskentelee yhteensä 21 työntekijää.

	Ateriat v. 2015	Ateriat v. 2016	Ateriat v. 2017
Ravintokeskus	248 623	334 380	292 051
Monarin keittiö	204 112	162 941	172 632
Varpaisjärven palvelukeskuksen keittiö	109 147	105 258	92 588
Varpaisjärven koulun keittiö	52 126	55 624	70 241
Yhteensä	614 008	658 203	627 512

Ravintokeskuksen ateriamäärät vuositasolla hieman laskevat johtuen mm. vuodeosaston vuodepaikkojen pienentämisestä. Nerkoon ateriapalvelussa myös asiakasmäärä pienentynyt.

Varpaisjärven Palvelukeskuksen keittiöllä on lopetettu vuoden 2017 alussa ruokasalissa päivällisen tarjoaminen, koska kävijöitä ollut hyvin vähän. Myös ateriapalveluasiakkaiden määrä on ollut laskeva. Unikon asiakkaat siirtyivät kokonaisuudessaan v.2017 aikana Lapinlahdelle, joka vaikutti keittiön ateriamääriin.

Varpaisjärven koulun keittiön ateriamäärä on noussut johtuen Varpaisjärven päiväkodin ja ryhmiksen aterioiden valmistuksen siirtymisestä v.2016 syksyllä koulun keittiölle.

2.6.8 Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)

Ympäristöterveydenhuolto hankitaan ostopalveluna Siitlinjärven kunnalta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintameno	-289	5	-284	-289	-5
Toimintakate	-289	5	-284	-289	-5
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-16		-16	-13	3
Tehtävän kokonaiskustannukset	-305	5	-300	-302	2

2.6.9 Terveysosaston tilasto-osuus 1.1. – 31.12.2017

Sosiaalityö

Perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu

	TP 2015	TP 2016	TP2017
Asiakasperheiden määrä kotipalvelu perhetyö	48	53	71 28 43
Käyntien määrä kotipalvelu perhetyö	529	623	846 303 543

Vammais- ja kehitysvamma palvelut

	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Avotyössä olevat	22	21	18
Omaishoidon tukea saavat alle 65-vuotiaat	24	26	25

Perusterveydenhuolto

Poliklinikka

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	22553	22035	25669	21012
Lääkärin vo: Päivystys	5033	4731	4784	4284
Lääkärin vo: Normaali	9920	10717	10885	9494
Hoitajien vastaanotot	7600	6597	10000	7234
Puhelinneuvonta (hoitaja) - hoidon tarpeen arviointi - muut (koetulokset, sh ja dmhoitajan vastaanotot)				20050 7900

Muut Kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	591	648	649	594
Lääkäreiden vo: Päivystys	229	240	247	192
Lääkäreiden vo: Normaali	213	245	251	250
Hoitajien vastaanotot	149	163	152	152

Neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Syntyneet	TP2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
	95	70	70	70

Äitiysneuvola

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2016
Käynnit yhteensä	1503	1285	1363	1184
Lääkäri	141	261	277	211
Hoitajat	1362	1024	1085	973
Ryhmät/käynnit	2/18	8/66	12/124	9/87

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	7	14	19	15
Lääkäri	0	4	5	5
Hoitajat	7	10	13	10

Lastenneuvola

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	2310	2027	2024	1862
Lääkäri	535	536	533	473
Hoitajat	1775	1491	1491	1389
Ryhmät/käynnit	-	28/147	14/130	85/177

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	9	7	6	17
Lääkäri	1	3	3	2
Hoitajat	8	4	3	15

Perhesuunnittelu- /ehkäisyneuvola

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	613	801	831	750
Lääkäri	280	442	432	413
Hoitajat	333	359	379	337
Ryhmät/käynnit	3/55	3/60	5/80	4/72

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	28	13	13	40
Lääkäri	10	7	8	22
Hoitajat	18	6	5	18

Seulonnat ja muut joukkotarkastukset

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	257	210	224	217
Lääkäri	-	-	-	-
Hoitajat	257	210	224	217

Muut kunnat	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	-	-	-	-
Lääkäri	-	-	-	-
Hoitajat	-	-	-	-

Kouluterveydenhuolto

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	3090	2939	3069	3137
Lääkäri	421	497	469	513
Hoitajat	2669	2442	2600	2624
Ryhmät/käynnit	18/171	29/306	18/171	92/740

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	107	90	81	92
Lääkäri	25	17	13	19
Hoitajat	82	73	68	73

Opiskelijaterveydenhuolto

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	389	391	371	403
Lääkäri	74	81	77	107
Hoitajat	315	310	293	296
Ryhmät/käynnit	6/26	20/277	6/26	17/510

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	223	225	180	233

Lääkäri	31	22	20	35
Hoitajat	192	203	160	198

Muu terveydenhoito: erikseen toteutettu rokotustoiminta esim. influenssarokotukset, kutsuntatarkastukset

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	1774	2132	493	2293
Lääkäri	50	32	43	36
Hoitajat	1724	2100	451	2257

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	38	66	27	73
Lääkäri	4	1	1	0
Hoitajat	34	65	25	73

Työttömien terveystarkastukset

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	40	49	46	94
Lääkäri	-	14	8	44
Hoitajat	40	45	38	50

Työterveyshuolto

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Yritykset	184	176	180	177
Maatilat	158	153	156	153
Käynnit yhteensä	2598	2458	2015	2548
Lääkäri	1265	1111	1079	1032
Hoitajat	1333	1347	936	1516
Ryhmä/käynnit	82/553	91/472	57/297	81/280
Työpaikkakäynnit	100	71	59	74
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	309	341	300	433
- ryhmäkäynnit	30/420	26/523	25/447	31/433
- työpaikkakäynnit	24	25	25	32
Työravitsenusterapia	50	33	53	37
Työpsykologi	94	163	179	138

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	514	640	552	589
Lääkäri	241	284	265	242
Hoitajat	273	356	215	347

Perhe- ja mielenterveysneuvola

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Perheneuvolan asiakas-perheiden määrä (yksilöt)	124 (272)	(143)*	150 (320)	92 (137)
Käynnit yhteensä	915	662	1000	677
Psykologi		63		68

*TP 2016 Perheiden lukumääristä ei ole pidetty kirjaa. Perheneuvolassa käy ostopalvelopsykologi.

Mielenterveysneuvola

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	3243	3599	3300	3444
Lääkäri	341	296	370	257
Hoitajat mtn	2902	3303	3000	3187
Ryhmät/käynnit	97/587	149/999	100/500	108/854
Psykologi	367	0	300	345
Virkku	12009	12299	12267	12251

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	226	114	130	169
Lääkäri	19	9	15	13
Hoitajat mtn	207	105	120	156
Virkku	680	679	532	882

Erityistoiminnot**Laboratorio**

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ostetut tutkimukset yhteensä	116114	116768	115205	115663

Röntgen

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tutkimukset yhteensä, josta	3506	3895	3659	4058
- UÄ-tutkimukset	669	694	716	703
- Magneettitutkimukset	-	50	47	34
- Radiologiset toimenpiteet	-	18	20	13
- Tietokonetomografiatutkimukset	-	90	91	70
Omat tutkimukset	2577	3043	2785	3238
- Avo			2785	3238
- Laitos			-	-
Myydyt	260	-	-	-
Ostetut	669	852	874	820

Laitos ja Myydyt –kohdan luvut ovat mukana AVO- ja OSTETUT –kohtien luvuissa. Effica Raportoinnista ei saa em. lukuja erikseen.

Fysioterapia

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Yksilö avokäynnit	4652	3368	3088	2882
- siitä apuvälinekäynnit	1033	943	920	794
- kotikäynnit	160	220	196	237
Vuodeosastokäynnit	1361	1577	1551	1434
Ryhmät/käynnit	161/1335	212/1860	241/1706	278/2301
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	309	341	300	433
- ryhmät/käynnit	30/420	26/523	25/447	31/433
- työpaikkakäynnit	24	25	25	32

Puheterapia

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit	0 (ostopalveluna, ei tilastoida Efficaan)	333 + ostopalvelu	273 + ostopalvelu, ei tilastoida Efficaan	358 + ostopalvelu, ei tilastoidu Lifecareen

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit			16 + ostopalvelu, ei tilastoida Efficaan	10 + ostopalvelu, ei tilastoidu Lifecareen

Ravitsemusterapia

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit	212	132	235	210
Ryhmät/käynnit	27/879	11/346	40/800	31/896
Työterveyshuolto	50	33	55	37

Ravitsemusterapeutin palveluja myydään 1 pv viikossa Siilinjärvelle.

Ensihoito ja sairaankuljetus

Palvelut järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Tukipalvelut

Tukipalveluihin sisältyvät terveysosaston hallinto, keskusvarasto, väline- ja laitehuolto sekä avosiivous.

Terveyskeskuksen laitoshoidto (vuodeosasto 1)

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kuormitus %	96.49	98,4	100.0	89.2
Potilasvaihto	12.0	11	11.00	13
Hoitopäivät yhteensä	14025	14133	12543	12288
Fysioterapia, vuodeosastokäynnit	1361	1577	1351	1434

Hoitopaikkojen määrää on vähennetty vuoden aikana. 31.12.2017 paikkaluku on 30.

Hammashuolto

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit yhteensä	11415	8754	8780	9769
Hammaslääkärit	9644	7905	7929	8517
Suuhygienistit	1722	849	851	998
Hammashoitajat	49	0	0	145
Asiakkaat	4409	3612	3100	4186
Ryhmät/käynnit	76/1573	7/191	15/280	4/66
DMF – 12 v.	1.0	0.92	2.8	1.33
DMF – 18 v.	5.2	3.43	5.6	4.12

Muut kunnat	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit	182	161	168	193
Asiakkaat	99	94	100	89

Vanhuspalvelut

Kotiholito

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kotihoidon käynnit	Käynnit/vuosi	116723	116547	112870	135611
Asiakkaan toimintakyky	RAVA –toimintakykymittari , tot %	100 %	100 %	100 %	100 %
Turvapuhelinasiakkaita		225	244	236	289
Kotiin kuljetetut ateriat		33734	33193	32000	41634
Kotihoidon asiakaspalaute	Vastausprosentti, Arviointiasteikko 0-4/ka		48 % ka 2.87	80 %	--

Ennaltaehkäisevät palvelut ja yhteiset toiminnot

Päivätoiminta

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Päivätoiminta (Jussinpiha + Varpaisjärven palvelukeskus)	Käynnit/vuosi	3518	2977	2664	2263

Ikäihmistien neuvola

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Terveystarkastukset 75 v ja 80 v, omaishoidon arviokäynnit	Terveystarkastusten tilastointi	100 %	100 %	100 %	100 %
Ikäihmistien neuvolan palvelut	Käyntitilastot				
	-vastaanotto	279	344	350	272
	-kotikäynnit	335	229	350	194
	-puhelinkontakteja	337	324	400	262
	-perumaton pj.	11			17
	Muistisairaana yhtenäisen hoitopolun laatiminen	100 %		100 %	100 %

Omaishoito

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hoidettavan vapaan järjestäminen	Intervallihoitopäivät/lyhytaikaishoitopäivät lakisääteinen	869	922	1006	1692

Omaishoidontuki-asiakkaat	Asiakas/vuosi	63	59	66	57
Hoido- ja palvelusuunnitelmien tarkistaminen, %		100 %	100 %	100 %	100 %
Asiakkaan toimintakyky	RAVA -toimintakykymittari	100 %	100 %	100 %	100 %

Asumispalvelut**Palveluasuminen**

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Asiakkaan toimintakyky	RAVA	100 %	100 %	100 %	100 %

Tehostetun palveluasuminen

	Mittari	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Asiakkaan toimintakyky	RAVA	100 %	100 %	100 %	100 %
Lyhytaikaishoito		1420	1325	1210	1302
Omaisपालautekysely	Vastausprosentti, Arviointiasteikko 0-4/ka	58.9 % ka 2.92	49 % ka 2.90	70 %	--

Vanhusten laitoshoido**Lapinlahden hoivaosasto**

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Paikkaluku	34	34	34	24
Potilaat	34	34	34	24
Kuormitus %	99.60	99.1	100	94.4
Hoitopäivät	12326	12331	11107	11075

Hoitopaikkojen määrää on vähennetty vuoden aikana. 31.12.2017 paikkaluku on 24.

Sivistyslautakunta muuttui 1.6.2017 lukien Palvelulautakunnaksi.

2.6.10 Perusopetus (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

TOIMINTA-AJATUS

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on kasvatus- ja opetustehtävä. Tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus. Yhteiskunnalle perusopetus tarjoaa välineen kehittää kansakunnan sivistyksellistä pääomaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
<p>Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto 7.luokilla</p> <p>Alakoulun opetussuunnitelman toimivuuden arviointi</p> <p>Pedagogiikan uudistaminen</p>	<p>Opetussuunnitelman käyttöönotto 7. vuosiluokilla</p> <p>Arvioidaan opetussuunnitelman toimivuutta</p> <p>Jatketaan pedagogiikan uudistamista, pedagoginen kahvilatoiminta,</p> <p>Työtapojen toiminnallistaminen,</p> <p>Koulutuspäivien sisältöjen ja rakenteiden kehittäminen</p>	<p>Uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön alakoulussa ja 7. vuosiluokalla.</p> <p>Opetussuunnitelman toimivuutta on arvioitu mm. veso-päivien yhteydessä, viikkopalaverissa, järjestämällä opettajille kysely arvioinnista sekä vanhempain iltojen yhteydessä on saatu palautetta huoltajilta. Opetussuunnitelmaa tullaan päivittämään arvioinnin pohjalta.</p> <p>Työtapojen ja pedagogiikan uudistamista on edistetty mm. seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagogiset kahvilat - liikkuva koulu –rahoitus on mahdollistanut välinehankintoja, joiden avulla on pystytty lisäämään toiminnallisuutta - opettajien kouluttaminen toiminnallisiin työtapoihin - kaikissa kouluissa toteutettu uuden opetussuunnitelman mukainen laaja-alainen oppimiskokonaisuus
<p>Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen opetuksessa</p>	<p>Laajennetaan oppimistapoja esimerkiksi ottamalla käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä (Pedanet) sekä sähköisiä oppikirjoja</p> <p>Välinehankintoja jatketaan suunnitelman mukaisesti</p>	<p>Tavoitetta on toteutettu seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedanetin käyttö on lisääntynyt ja opettajia on koulutettu sen käyttöön. - Oppilaille on otettu käyttöön sähköpostit - OPH:n rahoituksella jokaisessa koulussa toimii

		<p>digitutor-opettaja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opettajille järjestetty koulutusta mm. iPad-koulutus - Sähköisten oppikirjojen käyttö on lisääntynyt <p>Vuonna -17 teknologiavälinehankinnat on kohdistettu Paloisten, Alapitkän, Varpaisjärven ja Nerכון kouluille.</p>
Liikkuva koulu	Toteutetaan 2016 aloitettua Liikkuva-Koulu hanketta	<p>Vuoden aikana liikkuva koulu hanketta on pyritty laajentamaan ennen kaikkea yläkouluihin. Alakoululla on jo ollut valmiiksi hyviä toimintatapoja.</p> <p>Liikkuva-koulu toimintatapaa on edistetty mm. seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5.-6.-luokkalaisia on ollut väkkäriohjaajakoulutuksessa ja he pitävät ohjattuja välitunteja kerran viikossa - Välitunnit liikuntasalissa - Lainattavat välituntien liikuntavälineet (mm. yksipyöräinen, frisbeekori ja kiekot, sulkapalloverkko ja mailat, köydenvetoköysi) - Oppilaskunnan suunnittelema käytävärata kerran kuussa ja ulkorata toukokuussa. - Järjestetty Liikkuva koulu-työpajoja sekä laadittu opetuksen toiminnallisuutta lisäävä kehittämissuunnitelma. <p>Liikkuva koulu –hankerahoituksella koulun tiloja ja ulkoalueita on kalustettu, jolloin mm. käytävä- ja aulatiloja on saatu aktiiviseen käyttöön. Opetus on entisestään toiminnallistunut ja toiminnallisia tuokioita on myös oppituntien sisällä. Oppilaat ovat päässeet vaikuttamaan hankintoihin ja suunnittelemaan yhdessä hankkeen toteuttamista.</p>
Kustannustehokas koulukuljetus	Koulukuljetusten kilpailutus	Koulukuljetukset on kilpailutettu IS-hankinnan toimesta, uudet sopimukset astuivat voimaan 1.8.2017 alkaen.
Sivistysosaston talousstrategian suunnittelu	Suunnitellaan sivistysosastolle uusi talousstrategia	Talousstrategiaa on laadittu osana kuntastrategiaa ja vuoden -18 talousarviota. Talousstrategian laatiminen jatkuu siinä yhteydessä, kun lautakunta käsittelee hyväksytyn kuntastrategian toimeenpanoa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	258	89	327	352	25
Toimintameno	-7 206	30	-7 176	-7 196	-20
Toimintakate	-6 948	99	-6 849	-6 845	5
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-361		-361	-361	0
Sisäiset tulot				2	2
Sisäiset menot	-1 473		-1 473	-1 639	-166
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 782	99	-8 683	-8 842	159

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion noin 25 000 eurolla, mikä johtui arvioitua suuremmista kotikuntakorvauksista. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion noin 20 000 eurolla. Ylitys johtui henkilöstökulujen ylittymisestä.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Perusopetuksen tuntimäärä	1979*)	1930	1919	1963 **)
Tuntikehys/oppilas	1,88	1,83	1,83	1,86
Yleisopetusryhmien lkm	57	56	56	54
Erityisopetusryhmien lkm	7	7	8	7
Nettomenot/oppilas	6793 €	6569 €	6617 €	6483 €
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko alakouluissa	18	19	18	19
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko yläkouluissa	17	16	17	16
Oppilaskuljetusten kustannukset/kuljetusoppilas	1666 €	1681 €	1946 €	1693 €

*) sisältää 41 tuntia, jotka on toteutettu valtion erityisavustuksen turvin

***) sisältää 50 tuntia, jotka on toteutettu valtion erityisavustuksen turvin

Oppilalta peruskoulussa tilastointipäivänä 20.9.	2015	2016	2017
Alapitkä	94	102	92
Martikkala	37	42	43
- joista esioppilaita	6	7	5
Nerkoo	74	72	74
Matin ja Liisan koulu	588	583	598
Varpaisjärven koulu	225	225	217
Paloisten koulu	34	30	32
- joista esioppilaita	5	6	4
Yhteensä	1052	1054	1056
- joista esioppilaita	11	11	9
Kuljetusoppilaita peruskoulussa	560	574	572
Pidennetyssä oppivelvollisuudessa	18	11	14
Muut erityisoppilaat	48	64	56

2.6.11 Lukio (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: lukion rehtori Juhani Sammallahti

Lapinlahden Lukio ja Kuvataidelukio

Toiminta-ajatus

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys sekä riittävät tiedot ja taidot lukion jälkeistä jatko-opiskelua varten. Kuvataidelukion tehtävänä on tämän lisäksi antaa opiskelijalle mahdollisuus perehtyä syvällisesti kuvataiteeseen ja kehittää opiskelijan kuvallista ilmaisua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Valmistautuminen sähköistyvään ylioppilastutkintoon	Opettajien kouluttaminen Sähköisten materiaalien käytön edistäminen	Opettajat ovat kouluttautuneet sekä lukiolla veso-päivien yhteydessä että muina koulutuspäivinä painottuen sähköisyyteen. Lukiolaisille on saatu vuoden aikana O365-tunnukset, joilla pystytään edistämään sähköistymistä entisestään.
Opetussuunnitelmauudistus	Opetussuunnitelmien käyttöönotto Opetussuunnitelmassa uutena tulleiden aineita yhdistelevien kurssien suunnittelu ja toteutus Laajan valintamahdollisuuden turvaaminen etenkin kokeilutuntijakoon osallistuville opiskelijoille	Ensimmäiset uuden opetussuunnitelman mukaiset kurssit on järjestetty ja niiden kehittelyä jatketaan. Uuden opetussuunnitelman mukaisesti opiskelevien määrän lisääntyessä, myös aineita yhdistelevät kurssit tulevat yleistymään. Tuntijakokokeilussa on pystytty tarjoamaan täysi valinnanvapaus kokeiluun osallistuville henkilöille.
Kuvataidelukio	Kuvataidelukion toiminnan jatkon varmistaminen Uuden erityisluvan hakeminen	Kuvataidelukio on saanut uuden järjestämisluvan vuoden 2018 aikana.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	98		98	106	8
Toimintamenot	-1 330	-10	-1 340	-1 326	14
Toimintakate	-1 232	-10	-1 242	-1 219	22
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-91		-91	-104	-13
Sisäiset tulot					

Sisäiset menot	-262		-262	-291	-29
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 585	-10	-1 595	-1 615	-20

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarvioluonnoksen. Toiminta on toteutunut muutetun talousarvion mukaisesti.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ulkoiset nettomenot/opiskelija	6 771 €	6 164 €	6 158 €	5 949 €
Tuntikehys	325,5	332	328,5	335
Tuntikehys/opiskelija	1,75	1,65	1,65	1,63
Toteutuneiden syventävien ja soveltavien kurssien lkm., joista kuvataidelinjan kursseja	102,5/21	129/17,5	106/22	124/18,5

	2015	2016	2017
Opiskelijoita 20.9	186	200	206
- joista vieraspaikkakuntalaisia	39	43	57
- joista lapinlahtelaisia	147	157	149
- kuvataidelinjalla	61	61	73
- perinteisellä linjalla	125	139	133
Ylioppilaita lukiosta	53	52	60
Opettajia 20.9.	14	20	15

Lukion ylioppilaskirjoitusten arvosanajakauma keväällä	kevät 2015	kevät 2016	kevät 2017
	%	%	%
l	7	9	11
e	22	21	20
m	26	21	21
c	21	20	23
b	18	14	14
a	6	11	9
i	-	4	2

2.6.12 Kulttuuri- ja nuorisopalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tulosalue sisältää Kaskikuusen kansalaisopiston, kirjaston, Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipisteen, muun kulttuuritoiminnan ja nuorisotyön.

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Kulttuuripalvelut tarjoavat mahdollisuuden aktiiviseen ja hyvään elämään. Kaskikuusen kansalaisopisto järjestää alueelliseen sivistystarpeeseen vastaavaa koulutusta. Koulutus tukee yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä sekä yksilön kykyä toimia aktiivisena ja tasa-arvoisena yhteisönsä jäsenenä. Kuopion konservatorion alainen Lapinlahden toimipiste antaa opetusta taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesti.

Lapinlahden kirjasto tarjoaa laadukasta ja ajantasaista kirjasto- ja tietopalvelua Lapinlahden pääkirjastossa, Varpaisjärven lähikirjastossa sekä kirjastoautossa kehittäen paikallispalveluiden ohella myös verkkopalveluita.

Kunta järjestää puitteita kulttuurielämälle tukemalla erilaisia tapahtumia ja kulttuurialan toimijoita avustuksin, hankkimalla Lapinlahden tapahtumille ja kohteille näkyvyyttä yhteismarkkinoinnilla, tilajärjestelyjen kautta sekä suuntaamalla kunnan työntekijöiden työpanosta keskeisten tapahtumien järjestämiseen ja koordinointiin.

Nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille suunnattua toimintaa huomioiden ja edistään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Työmuotoina käytetään nuorisotilatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä kerho-, ryhmä- ja leiritoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on sitouttaa varhaisnuoret ja nuoret toimintaan mielekkään tekemisen kautta, sekä samalla edistää heidän hyvinvointiaan, sosiaalisia taitojaan ja elämänhallinnan taitojen kehittymistä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Kaikissa toiminnoissa huomioidaan kasvatuksellisuus. Lisäksi nuorisotyön tarkoituksena on edistää kulttuuri- ja ympäristökasvatusta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
<p>Kirjasto</p> <p>Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen</p>	<p>Lasten ja nuorten kirjastotyötä kehitetään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kannustetaan luku- tai kirjallisuusdiplomin suorittamiseen.</p>	<p>Kirjasto sai valtionavustusta hankkeille Digiaikaa etsimässä (10000e), Korva kuulolle ja kynä käteen (5000e) ja Kuka saa lorupussiin kurkistaa (6000e).</p> <p>Hankerahan turvin kirjasto mm. järjesti kirjailijavierailuja, toimintaa Lastun kanssa, oli mukana Varpaisjärven Maalaismarkkinoilla ja Lapsellisten Lapinlahti-päivässä. Kirjailija Aleks Delikouras vieraili syksyllä Varpaisjärven ja Lapinlahden kouluilla. Lasten tapahtumiin osallistui 738 henkilöä.</p> <p>Lukudiplomeja suoritettiin ennätysmäärä eli 295 kpl. Kirjastonkäytön opetukseen osallistui 37 koululaisryhmää. Opetusta annettiin kaikille 1,3,5 ja 7-luokkalaisille ja lukion 1. luokalle.</p> <p>Muut koulu- ja päiväkotiryhmät vierailivat säännöllisesti sekä pää- että lähikirjastolla. Varpaisjärven kirjastolla ryhmiä kävi 159 ja pääkirjastolla 32 kpl.</p> <p>Pääkirjastolla järjestettiin yökoulu Alapitkän 6.luokalle, jolloin oppilaat ja opettaja saivat tutustua kirjastoon vapaamuotoisesti. Nuorisotoimen kanssa järjestettiin Nuorten Yökkäri kirjastolla. Kesällä kirjasto oli mukana nuorten LappariGo-mobiilipelitapahtumassa.</p> <p>Kirjastolla kokoontui sanataideryhmä Tarinatiikerit. Joulun aikaan järjestettiin perinteinen Joululastunen ja Tato-luokan joulunäyttely.</p> <p>Satutunneille osallistui pääkirjastolla 1600 ja lähikirjastolla 488 henkilöä.</p>
<p>Kokoelmien ja muiden kirjastopalveluiden käytön edistäminen ja palveluiden saavutettavuus henkilöstöressurssien pienentyessä</p>	<p>Pääkirjaston lisäksi palveluita tarjoavat lähikirjasto ja kirjastoauto. Verkkokirjasto ja e-aineistot mahdollistavat asiakkaille palveluja myös kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella.</p> <p>Kehitetään yhteistyötä sidosryhmien kanssa</p>	<p>2017 tuli voimaan uusi kirjastolaki. Varausmaksut poistuivat ja käyttösäännöt uudistuivat. Kirjaston verkkopalvelut laajenivat, kun Rutakko-kirjastojen aineistot liitettiin valtakunnalliseen Finna-palveluun.</p> <p>Keväällä pääkirjastossa aloitettiin omatoimikokellu ma-ti klo 8-10. Lainaus, palautus ja varausten nouto toimivat itsepalveluna.</p>

		<p>AVI-hankeavustuksella hankittiin pää- ja lähikirjastolle, dokumenttikamera, info-tv, videotykki, ja tabletteja asiakaskäyttöön.</p> <p>Pääkirjaston ja Lapinlahti-Seuran yhteistyönä aloitettiin kotiseutuaiheisten valokuvien tallennus digikirjastot.fi -tietokantaan.</p> <p>Kirjastoilla vieraili neljä kirjailijaa.</p> <p>Ylä-Savon nettiverkoston atk-opastus senioreille jatkui. Verkosto järjesti kirjastolla kaksi Sähköisen viestinnän päivää 9.1. ja 9.5.2017.</p> <p>Kaskikuusen kansalaisopiston opettaja-oppilas musiikkiesitykset jatkuivat pääkirjastolla. Kirjastolla kokoontuivat myös Kaskikuusen lukupiiri ja Runo elää -ryhmät.</p> <p>Aikataika-päivänä kirjastolla tilastoitiin 1943 kävijää ja Varpaisjärvellä Toukokuu-päivänä lähes 700 kävijää.</p> <p>Varpaisjärven kirjaston Kela-yhteispalvelupisteessä tilastoitiin vuoden aikana 244 kävijää.</p> <p>Kirjastoauto vieraili n. 70 pysäkillä, mukaan lukien päiväkodit ja koulut.</p> <p>Tyytyväisyyttä kirjaston palveluihin kartoitettiin asiakaskyselyllä syksyllä 2017. Omatoimipalvelut jakoivat mielipiteitä puolesta ja vastaan. Henkilökohtainen palvelu valitaan usein automaatin sijasta. Asiakaspalvelua kiiteltiin kaikissa toimipisteissä. Tyytymättömyyttä kohdistui mm. aukioloaikoihin ja toivottiin etenkin Varpaisjärven kirjastopalvelujen säilymistä.</p>
<p>Kansalaisopisto</p> <p>Laadukkaan opetustarjonnan ylläpitäminen ja kehittäminen</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>	<p>Opetusta järjestetään 8950-9150 tuntia kalenterivuodessa</p> <p>Asiakaslähtöinen suunnittelu, joka perustuu kurssiarviointeihin, eri-ikäisiltä kuntalaisilta tuleviin toiveisiin ja opiston henkilöstön ajan ja muiden koulutuksen järjestäjien tarjonnan seuraamiseen ja Ideointiin</p> <p>Laatuun vaikutetaan henkilöstön työhyvinvointia edistämällä ja koulutuksella sekä yhteistyöllä muiden kansalaisopistojen ja yhteistyötahojen kanssa</p> <p>Luontokyljen opetustarjonnan</p>	<p>Tuntitoteuma oli 9096 tuntia.</p> <p>Opetus on suunniteltu asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kuntalaisilta tulleisiin toiveisiin on pyritty vastaamaan mahdollisuuksien ja talousarvion puitteissa.</p> <p>Päätoimiset osallistuivat KOL:n Tammiseminaariin 26.-27.1. Helsingissä. Lisäksi opettajat, rehtori ja opintosihteeri ovat osallistuneet lyhyempiin (etä)koulutuksiin. Päätoiminen kädentaitojen opettaja on työn ohella mukana pidemmässä oman alan koulutuksessa. Lukuvuoden aloittavaan, tällä kertaa työturvallisuusteemaiseen opettajailtaan osallistui 37 opettajaa.</p> <p>Luentoja osalta yhteistyötä on tehty Taidemuseo Eemiin, Lapinlahden ja Varpaisjärven seurakuntien sekä Jyväskylän kesäyliopiston</p>

	määrä säilytetään nykyisenä	<p>kanssa. Kaskikuusi oli vielä keväällä 2017 mukana DigiOsaava2-hankkeessa.</p> <p>Syrjäkylien kurssit ovat toteutuneet hyvin, vain Urimolahden kuntojumppa ja Lasten kädentaitojen kurssi Martikkalassa eivät toteutuneet.</p> <p>Kurssimaksukorotuksista lukuvuodelle 2017-2018 on tullut kielteistä palautetta.</p>
<p>Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste</p> <p>Myönteinen näkyvyys ja vaikuttavuus yli kuntarajojen</p>	<p>Esiintymistoiminnan kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa</p> <p>Varhaisiän musiikkikasvatuksen eli musiikkileikkikoulu- ja soitinkaruselli-toiminnan vakiinnuttaminen 20-30 lapseen</p> <p>Musiikin perusopetuksen laajuuden ylläpitäminen toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevällä ja suunnitellulla tasolla (sisäänotto keväällä 2017 viisi lasta)</p>	<p>Perinteisten oppilaskonserttien lisäksi Lapinlahden kirjastolla oli kuukausittain soitinkohtaisia iltasoittoja, Soitinpolulle osallistui n. 130 lasta, tehtiin soittokeikkoja kouluille, Hamnamäelle ja Jussinpihaan, osallistuttiin Toukokaan ja Aikataikaan, Lapinlahden kunnan itsenäisyyspäivän juhlaan ja joululounaalle.</p> <p>Kevätlukukaudella 2017 musiikkileikkikoulussa oli 10 lasta ja soitinkarusellissa 11 lasta, syyslukukaudella 2017 musiikkileikkikoulussa oli 18 lasta ja soitinkarusellissa 6 lasta.</p> <p>Kevätlukukaudella 2017 lapsia oli musiikin perusopetuksessa 54, syyslukukaudella 2017 oppilaita oli 51. Syyslukukauden 2017 lopuksi laadittiin Kuopion konservatorion ja Lapinlahden kunnan uusi toistaiseksi voimassa oleva sopimus .</p>
<p>Muu kulttuuritoiminta</p> <p>Vahvistetaan myönteistä kuntakuvaa, erityisesti kulttuuri- ja liikuntapitäjänä</p>	<p>Tapahtumien, toimijoiden ja käyntikohteiden tukeminen</p> <p>Viestintä, yhteismarkkinointi ja lisäresurssien hakeminen</p> <p>Yhteistoiminta ja yhteiset hankkeet Ylä-Savon muiden kuntien kulttuuritoimien kanssa kulttuuripalvelujen kehittämiseksi.</p>	<p>Taidemuseo Eemil avasi ovensa peruskorjauksen jälkeen 20.2. Eemil Halosen kipsiveistosten konservointi jatkui.</p> <p>Pappilan kivinavetassa oli Pohjois-Savon kuvataideseurojen yhteisnäyttely heinäkuussa. Galleria Kuku aloitti näyttelytoiminnan kesäkuussa.</p> <p>Asutusmuseolla kävi hieman yli tuhat vierailijaa. Varpaisjärven kotiseutumuseota pitivät avoinna 4H-nuoret ja kävijöitä siellä oli noin 170.</p> <p>Kesäteatterit vetivät hyvin väkeä. Kesän aikana teatteritoimintaa oli Alapitkällä, Korpiteatterissa sekä Teatteriryhmä Sypäköiden tuottamana eri puolilla Lapinlahtea ja Ylä-Savoaa.</p> <p>Lapinlahdella järjestettiin Ylä-Savon kansallinen veteraanipäivä 27.4.</p> <p>Jeesus Kristus Supertähti –rockoppera sai laajaa julkisuutta ja sitä kävi katsomassa noin 2000 henkeä.</p> <p>Toukokaika-tapahtumassa oli mukana laaja joukko</p>

		<p>varpaisjärveläisiä kulttuurintekijöitä.</p> <p>Juusto- ja viinjuhlat järjestettiin samana viikonloppuna Future Cup –rallikisan kanssa.</p> <p>Aikataika-tapahtuma onnistui hyvin ja väkeä oli ennätysmäärin liikkeellä. Tapahtuma oli osa Ylä-Savon Suomi 100 –tapahtuma-viikkoa.</p> <p>Aikataikaan valmistui myös Kulttuurihenkinen lenkipolku kylän keskustaan. Se tehtiin yhteistyössä Lastun, Lapinlahti-Seuran ja kunnan hyvinvointikoordinaattorin ja kulttuurikoordinaattorin voimin.</p> <p>Lokakuussa järjestettiin Lapsellisten Lapinlahti –perhemessut yhteistyössä seurakuntien kanssa.</p> <p>Yhteistyötä tehtiin tiiviisti Lapinlahti-Seuran, Halosten museosäätiön, 4H:n sekä matkailuyrittäjäryhmän kanssa. Lapinlahti-Seuran kanssa suunniteltiin bussiopastus Lapinlahdelle. Opastettavia ryhmiä oli puolenkymmentä.</p> <p>Kunta sai lahjoituksena 12 professori Olavi Lanun teosta, jotka sijoitettiin kunnan kiinteistöihin sekä puistoon Juhani Ahon tien varrella.</p> <p>Yhteismarkkinointia tehtiin Kevätmessuilla ja Elävä Ylä-Savo –messuilla lisälmassa sekä suoramarkkinoinnilla ja lehti-ilmoituksin. Kesäesite tehtiin sekä painettuna että sähköisenä versiona.</p> <p>Lapinlahti on mukana "Kuhinaa keskustaan, tapahtumamatkailua Ylä-Savoon" –hankkeessa. Varpaisjärven taajama valittiin yhdeksi "Kirkonkylät palvelukeskuksiksi" -hankkeen pilottikohteeksi.</p> <p>Kunta sai marraskuussa Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Savon rahaston Sotkottaret-kiertopalkintopatsaan aktiivisesta roolistaan Taidemuseo Eemilin peruskorjauksessa. Patsas on kolmatta kertaa Lapinlahdella.</p>
<p>Nuorisotyö</p> <p>Nuorisotila toiminta</p>	<p>Tarjota kaikille nuorille mielekästä ja turvallista tekemistä vapaa- aikana sosiaalisia taitoja vahvistaen</p> <p>Nuorisotiloilla työmuotoina käytetään mm. ryhmätoimintoja ja teemakokonaisuuksia. Nuoret saavat myös viettää aikaa kavereiden kanssa valvotussa ympäristössä aikuisen ollessa aina läsnä ja mukana nuorten vapaa-ajassa.</p>	<p>Nuorisotilat Klubi ja Lapari ovat olleet säännöllisesti auki. Nuorisotila Laparin nuorten toimikunnan nuoret tekivät aloitteen nuorisotilojen aukioloajoista. -Nuorisotila Laparin aukioloaikoja muutettiin nuorten aloitteen mukaan niin että Lapari on auki ma-to 14- 20 ja pe 14-23.</p> <p>Perjantai aukiloihin on panostettu monipuolisella ohjauksella tehden toimintaa vieläkin houkuttelevammaksi, jotta nuoret ohjautuisivat nuorisotiloille tehokkaammin ennalta ehkäisten päihteiden käyttöä.</p> <p>Ohjaaja on ollut kerran viikossa Matin ja Liisan koululla ja Varpaisjärven koululla.</p>
<p>Kerho-, leiri- ja retkitoiminta</p>	<p>Edistää ympäristö- ja kulttuurikasvatusta ryhmä- ja leiritomintojen kautta varhaisnuorille ja nuorille</p>	<p>AVI on myöntänyt Lapinlahden kunnan nuorisotoimelle 31 500€ /vuosi / kahden vuoden ajalle hankerahoitusta nuorten verkko / tiedottamistyöhön sekä sen kehittämiseen.</p>

	<p>Näiden toimintojen kautta vahvistetaan lasten ja nuorten ympäristö-, kulttuuri- ja liikuntatietoutta järjestämällä monipuolisia mahdollisuuksia osallistua leireille, retkille ja kokoperheen tapahtumiin.</p>	<p>Hanke käynnistetään 1.9.2017 alkaen ja se kestää 30.8.2018 syksyyn asti (vaihe 1). Po1nttiin on liiitytty hanke suunnitelman mukaisesti</p> <p>Tyttöryhmät Laparilla ja Klubilla ovat kokoontuneet säännöllisesti. Tälle ryhmälle on joka vuosi ollut vahva kysyntä.</p> <p>6 luokkalaisten ryhmäytyspäivä toteutettiin nuorisotila Laparilla yläkoulua varten. Luontokyltien 6 luokkalaiset tulivat tapaamiseen, jossa tutustuvat toisiinsa, jotta yläkouluun siirtyminen olisi helpompaa.</p> <p>Nuorisotalo Klubilla käynnistettiin kuvataidekerho. Kerhon taidenäyttely oli nähtävillä toukokuun ajan Varpaisjärven kirjastolla.</p> <p>NuorisoFoorumi on kokoontunut säännöllisesti kerran kuussa. Nuorisofoorumi osallistui Sonkajärvellä järjestettyyn nuorisovaltuustojen PikkuPiip – tapahtumaan.</p> <p>Kerho-, leiri-, ja retkitoiminta on toteutunut suunnitellusti.</p>
<p>Etsivä nuorisotyö / sosiaalinen vahvistaminen</p>	<p>Tavoittaa syrjäytymisvaarassa olevat nuoret etsivän nuorisotyön keinoin ehkäisten nuorten syrjäytymistä ja tukemalla elämän hallinnan taitojen kehittymistä hyödyntäen moniammatillista verkostoa.</p> <p>Sosiaalisen vahvistamisen ja ennaltaehkäisyn tavoitteessa työmuotoina ovat mm. moniammatillinen yhteistyö, yhteistyötapaamiset eri nuorten toimijoiden kanssa, suunnatut kerhot ja tukihenkilötyö.</p>	<p>Vapaaehtoistyö on toteutunut suunnitellusti. Saapas – toimintaa toteutetaan kerran kuussa.</p> <p>Nuoriso-ohjaajat ovat toimineet ammatillisina tukihenkilöinä mielenterveystyön, sosiaalitoimen sekä nuorisotyön kautta lapsille ja nuorille</p> <p>Nuorisotoimessa on ollut kuntouttavan työtoiminnan, TE-palvelujen ja koulujen kautta työkokeilijoita /harjoittelijoita.</p> <p>Etsivä nuorisotyö sai AVI:ta rahoitukseen jatkoa vuodelle 2018. Etsivä nuorisotyö tekee tiivistä yhteistyötä Ylä- Savon muiden etsivien kanssa ja kehittää yhdessä Sakkyn /YSAOn kuraattorien ja opinto-ohjaajien kanssa. Etsivä nuorisotyö ja sosiaalinen vahvistaminen on toteutunut suunnitellusti.</p> <p>Lappari go järjestettiin syksyllä. Ideana on nuorten tutustuminen Lapinlahden alueen palveluihin some pelin kautta. Peliin osallistuvat Matin Liisan koulu, Varpaisjärven yläkoulu ja lukion ykköset. Lappari go toteutettiin yhteistyössä seurakunnan, Helluntaiseurakunnan ja 4H:n kanssa.</p>

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	141	33	174	177	3
Toimintameno	-1 345	-23	-1 368	-1 313	55
Toimintakate	-1 204	10	-1 194	-1 136	58
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-128		-128	-149	-21
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-275		-275	-266	9
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 607	10	-1 597	-1 551	46

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 55 000 eurolla. Tämä johtui siitä, että ICT-palveluihin ja kirjaston kirjahankintoihin varatut määrärahat alittuivat.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kaskikuusen kansalaisopisto	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Opetustunnit	9001	8904	8950-9150	9096
Opiskelijat (netto) *	2129	2167	2000	2101
- joista lapinlahtelaisia	n. 2019	1973	1900	1878
- joista ulkopaikkakuntalaisia	n. 110	194	100	223
Opiskelijat (brutto, ml. luennot)	5214	5296	4600	6534
Pidetyt tunnit / asukasluku	0,90	0,90	0,9	0,93
Opiskelijat / asukasluku (%)	21,3	21,8	21,2	21,6
Myyntituotot (op.maksut ja op.setelitulot)	90077	96 787	111 660	105 657
Valtionosuus	347 938	342 856		316 633,3

Kuopion konservatorion toimipiste	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppilaat	72	78	80	75
- joista musiikin perusopetuksessa, klassinen	52	56	55	52
- joista musiikin perusopetuksessa, rytmimusiikki	2	2	2	1
- joista musiikkileikkikoulussa (ml. soitinkaruselli)	18	21	25	22
Viikkoluntimäärä	81,5	79,75	72	71,5
Vuosittainen tuntimäärä	2854	2791	2520	2502,5

Lapinlahden kirjaston tunnuslukuja	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kokonaislainaus	152 922	153 602	153 500	153 785
Kokonaislainaus/asukasluku	15,0	15,3	15,4	15,56
Lähikirjaston lainaus	28 562	27 740	28 500	30 903
Kirjastoautolainaus	14 820	15 261	14 800	13 432
E-lainaus: kirjat ja lehdet Verkkokäynnit: Arena, Naxos (Rutakko-osuus)		399 28032		355 27400
Hankinnat (niteitä, kpl)	4 633	5 030	4 800	4693
Fyysiset käynnit	76 296	75 089	75 500	75 881
Fyysiset käynnit/asukasluku*	7,5	7,4	8,0	7,68
Taide- ja aineistonäyttelyt	43	40	45	45
Luku- tai kirjallisuusdiplomin suorittaneita oppilaita/vuosi	193	221	190	295
Aukiolotunnit/vuosi	4057	4 278	4300	4148
Kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetukseen osallistuneita ryhmiä/vuosi	27	17	30	37

Muu kulttuuritoiminta	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Henkilöstö	1,0 ht	1,2 ht	1,2 ht	1,0 ht
Muu kulttuuritoiminta €/as (ulkoiset nettomenot)	6,55	7,06	8,98	6,99
Kotiseutumuseon kävijämäärä	250	212	250	170
Kulttuuritapahtumat	12	16	16	18

Nuorisotoimi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Nuorisotilat / yökahvila avoinna (pv)	250	258	250	290
Kävijöitä vuodessa	8430	5522	5500	8288
Ileripäivät / osallistujia vuodessa	16/220	16/347	25/400	16/300
Etsivän nuorisotyön / tukihenkilötoiminnan asiakkaat/asiakastapaamiset	242/445	347/670	350/650	357/632
Kerhot ja ryhmät /osallistujia vuodessa	35/232	34/241	60/600	44/466
Muu toiminta ja tapahtumat / osallistujat vuodessa	50/1007	48/860	40/1200	73/1746
Tilojen muut ulkopuoliset käyttäjät vuodessa	264	324	300	415
Vapaaehtoisten osallistumiskerrat vuodessa yhteensä henkilöä	22	13	40	55

2.6.13 Varhaiskasvatus (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: Perhepäivähoidon ohjaaja Riitta Nieminen

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimivuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatusstyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA
Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto	Kunnan tulee valmistella ja ottaa käyttöön Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukainen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2017.	Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelmaa valmisteltiin työryhmissä ja se hyväksyttiin palvelulautakunnassa kesäkuussa. Varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017.
Esiopetuksessa oppimisympäristön ja työtapojen uudistaminen	Oppimisympäristöjä muokataan ja työtapoja uudistetaan: lasten osallisuutta lisätään.	Oppimisympäristöjen toiminnallisuutta ja lasten osallisuutta on lisätty.
Toiminnallisten menetelmien ja liikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa	Hyödynnetään varhaiskasvatuksen uutta kansallista liikumis- ja hyvinvointiohjelmaa llo kasvaa liikkuen kasvatusstyössä.	Kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat mukana ohjelmassa. Liikkuva varhaiskasvatus – hanke käynnistyi maaliskuussa ja se päättyi marraskuussa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	458	36	492	494	2
Toimintameno	-3 908	30	-3 878	-3 818	60
Toimintakate	-3 452	66	-3 386	-3 325	61
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-64	5	-59	-59	0
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-443		-443	-494	-51
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 959	71	-3 888	-3 879	9

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMISEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion noin 60 000 eurolla. Tämä johtui siitä, että muista kunnista ei ollut tarvetta ostaa päivähoitopalveluita talousarviossa varatulla summalla ja siitä, että lasten kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki alittivat talousarvion.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
henkilöstö	79	82	75	77
lapsia päiväkodissa (sisältää esiopetuksen)	230	232	220	219
lapsia perhepäivähoidossa	155	137	130	133
kotihoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	115	134	130	115
kotihoidon tuen piirissä olevien perheiden keskimääräinen lkm/kk	65	82	80	74
yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	45	27	40	27
yksityisen hoidon tuen kuntalisän piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	27	21	25	22

2.6.14 Tukipalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Sivistystoimen tukipalveluihin kuuluu: sivistysosaston hallinto, koulutapaturmat, hankkeet ja oppilashuolto.

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Sivistystoimen tukipalvelujen tehtävänä on tukea osaston muita tulosyksiköitä näiden perustehtävän suorittamisessa. Oppilashuollolliset palvelut ovat tukipalveluiden keskeisin osa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA
Oppilaiden ja opiskelijoiden kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tukeminen koulun arjessa.	Elokuussa 2014 voimaan astuneen oppilashuoltolain mukaisten käytäntöjen vahvistaminen ja kehittäminen kunnan kaikilla kouluilla. Sosiaalisen median käyttöön ottaminen ja sen hyödyntäminen tiedonvälityksessä ja yhteydenpidossa. Työn kohdentaminen varhaiseen puuttumiseen, mm. luokkakohtaista työskentelyä lisäämällä. Panostaminen ennaltaehkäisevään toimintaan	Käytännöt ovat voimassa kaikilla kunnan kouluilla säännöllisesti. Koulukuraattorit käyttävät pikaviestipalvelua aktiivisesti yhteydenpidossa. Työtä on mahdollisuuksien mukaan painotettu luokkakohtaiseen suuntaan. Ryhmämuotoinen työskentely on ollut suunnitelman mukaista.
Osallistuminen kehittämishankkeisiin	Kehittämishankkeiden avulla tuetaan perusopetuksen laadullista kehittämistä. Mahdollisuuksien mukaan haetaan hankerahoitusta.	Perusopetuksessa on toteutettu vuoden -17 aikana seuraavia kehittämishankkeita: tasa-arvoinen perusopetus, liikkuva koulu, tutor-opettajien koulutus, tutor opettajien toiminta, koulujen kerhotoiminta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	71	58	129	149	21
Toimintameno	-258	-119	-377	-394	-17
Toimintakate	-187	-61	-248	-244	-4
Suunnitelmapoistot					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-12		-12	-13	-1
Tehtävän kokonaiskustannukset	-199	-61	-260	-258	-2

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion noin 21 000 eurolla, mikä johtui arvioitua suuremmasta hankerahoituksesta ja hanketoiminnasta. Toimintameno ylittivät talousarvion noin 17 000 eurolla vastaavasta syystä.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppilashuollon asiakkuudet psykologilla ja kuraattorilla				
yksilö asiakkaiden lkm	80	211	225	337
yksilökäyntien lkm	341	1040	1220	1505
ryhmätapaamiset	135	361	160	247

2.7 Tekninen lautakunta

2.7.1 Tekninen osasto

Toiminta-ajatus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan hallinto-organisaatiossa teknisten palveluiden- tulosalueen tehtävien hoitamisesta. Teknisiin palveluihin kuuluvat seuraavat tulosyksiköt: tekninen toimi, kiinteistökeskus sekä liikenneväylät ja yleiset alueet.

Tekniset palvelut ja ympäristöpalvelut muodostavat yhdessä kunnan organisaatiossa teknisen osaston. Yleisesti kuntien teknisiin palveluihin kuuluu myös vesihuolto. Lapinlahden kunnassa vesihuollosta huolehtii kunnan täysin omistama yhtiö, Lapinlahden Vesi Oy.

Tekninen toimi johtaa kunnan teknistä osastoa ja on vastuussa mm. investointien toteuttamisesta ja kaavoituksesta sekä mittauspalveluista.

Kiinteistökeskus vastaa kunnan ja kunnan omistamien yhtiöiden, Kaskihovi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöjen hoidosta.

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikkö vastaa mm. yleisten alueiden ja katujen kunnossapidosta.

Tekninen lautakunta päättää mm. urakoista, suunnittelijoista ja suunnittelusopimuksista kunnanhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaan. Lisäksi lautakunta toimii kunnan kaavatoimikuntana hoitaen kaavoitusprosessin eri vaiheita päätöksenteon pohjaksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Tekniseen lautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet. Lautakunta on kokoontunut vuoden 2017 aikana seitsemän (7) kertaa. Esittelijänä lautakunnan kokouksissa on ollut tekninen johtaja ja pöytäkirjanpitäjänä teknisen osaston palvelusihteeri.

2.7.2 Tekniset palvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; tekninen Johtaja Eero Mykkänen

Tekninen toimi

Tekninen toimi johtaa ja valvoo sekä teknisten palveluiden, että ympäristöpalveluiden toteuttamista Lapinlahden kunnassa. Se vastaa siitä, että molemmat palvelut ovat järjestetty ja johdettu tarkoituksenmukaisesti ja kunnanhallituksen sekä kunnanvaltuuston määrittämien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Tekninen toimi vastaa käytännössä kunnan rahoittamien investointien toteuttamisesta teknisen lautakunnan päätösten mukaan. Investointien toteuttamiseen käsittää hankkeiden suunnittelun, urakkakilpailun ja itse hankkeen käytännön toteuttamisen järjestämisen.

Tekniseen toimeen kuuluu lisäksi kaavoitus, maanmittaus ja kartoitus sekä kiinteistöjen ostoon ja myyntiin liittyvät käytännön työt.

Teknistä tointa johtaa kunnan tekninen johtaja, lisäksi henkilökuntaan kuuluvat teknisen osaston palvelusihteeri ja mittausostolla maanmittausinsinööri ja mittamies.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Katujen peruskorjausohjelman toteuttamisen aloittaminen	Peltoniementien peruskorjauksen rakennuttaminen ja valvonta	Peltoniementien peruskorjauksen urakkasopimukset allekirjoitettiin 12.4.2017 ja varsinaiset rakennustyöt alkoivat 2.5.2017. Peruskorjaustyöt ovat edenneet suunnitelmien ja aikataulun mukaisesti.

		<p>Vastaanottotarkastus pidettiin 17.11.2017. Asfalin levitys ja viimeistelytyöt sovittiin työmaakokouksessa tehtäväksi kesällä 2018, muilta osin katurakennustyöt ovat valmiit.</p> <p>Katuvalaistusurakka on täysin valmis.</p>
<p>Liikuntalaitoksen ja liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikköjen yhteistoiminnan järjestely</p>	<p>Haetaan uusi vastuhenkilö liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikölle. Selvitetään henkilöstön yhteiskäyttö molemmilla tulosyksiköillä</p>	<p>Teknisen lautakunnan valitsema uusi kunnan rakennusmestari aloitti virassaan 8.5.2017.</p> <p>Talvella 2017 kokeiltiin latujen ja kelkkareittien kunnostamista teknisen lautakunnan alaisen toimihenkilön työnjohdon alaisuudessa.</p> <p>Syksyn aikana jatkettiin samaa kokeilua ja lopullisesti asiasta sovitaan vuoden 2018 aikana, kun liikuntalaitos tulee teknisen lautakunnan alaisuuteen.</p>
<p>Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan päivittäminen</p>	<p>Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan muutoksen laatiminen saatujen selvitysten pohjalta</p>	<p>Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan luonnos on ollut nähtävillä 27.3. - 28.4.2017.</p> <p>Luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä viranomaisneuvottelun johdosta osayleiskaavasta on laadittavana lisäselvityksiä Meijerin ja Myllyn suojeluun liittyen.</p> <p>Lisäksi jouduttiin tarkentamaan rakentamista uuden pohjavesialuerajauksen sisällä.</p> <p>Uusi viranomaisneuvottelu ELY:n kanssa pidettiin marraskuussa 2017.</p> <p>Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan ehdotus viedään tekniseen lautakuntaan vuoden 2018 alkutalvella.</p>

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Tulosyksikön vastaava: rakennusmestari Kimmo Karoluoto 8.5.2017 lähtien.

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikkö huolehtii kunnan kaavateiden, katuvalaistuksen, puistojen, leikkikenttien ja uimarantojen kunnossapidosta. Teiden ja katujen kunnossapitoon kuuluu talvisin auras ja liukkauden torjunta sekä kesäisin sorastus, lanaus ja pölyn sidonta. Puistojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapitoon kuuluu vastaavasti nurmikoiden lannoitus, leikkaus ja lehtien haravointi sekä kukka-istutukset ja niiden hoito. Leikkikenttien ja uimarantojen turvallisuudesta huolehditaan uusimalla vanhentuneita leikkivälineitä ja ottamalla vesinäytteitä uimarannoilta.

Metsätiloja hoidetaan kestävän kehityksen periaatteella, metsän myynnin määrä ei ylitä metsänkasvua. Tehdään harvennuksia, raivauksia ja metsänistutuksia. Tulosyksikön alaisuuteen kuuluu kunnan yksityistieasiat. Yksityistieasiat käsitellään ympäristölautakunnan alaisessa tiejaostossa.

Tulosyksikön henkilökuntaan kuuluvat rakennusmestarin lisäksi, ulkoalueiden esimies, ulkoalueiden hoitaja (2 henk.) sekä kausityöntekijöitä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Leikkikenttien ja uimarantojen tarvekartoitus	Tehdään leikkikenttien ja uimarantojen kaluston kuntotarkastukset. Selvitetään ko. paikkojen tarpeellisuus.	Leikkikenttien ja uimarantojen tarvekartoitus valmistui loppuvuodesta 2017. Kartoituksen perusteella tehtävät jatkotoimenpiteet käynnistetään kesäkaudella 2018.
Uuden metsänhoitosuunnitelman laatiminen kymmenelle vuodelle vuosina 2016 ja 2017	Tehdään suunnitelma vuosille 2017-2027 osa 2	Suunnitelmat ovat valmistuneet tammikuussa 2017.
Taajamien puistoalueiden ja kunnan omistamien tyhjien tonttien siistiminen.	Raivataan aluskasvillisuutta ja tehdään lisäksi puuston harventamista.	Taajamien puistoalueiden ja kunnan omistamien tyhjien tonttien siistimistyöt päätettiin marraskuussa 2017. Suunnitelmien mukaiset alueet taajamissa on siistitty. Uusia kohteita siistitään havaittujen tarpeiden mukaisesti myös vuonna 2018.

Kiinteistökeskus

Tulosityksikön vastaava: kiinteistöpäällikkö Risto Tikkanen

Kiinteistökeskuksen tulosityksiköitä ovat erilaiset kiinteistökokonaisuudet, kuten koulut, julkiset rakennukset ja pientalot.

Kunnalla on eri kiinteistökokonaisuuksia yhteensä 73 kpl (rakennuksia ja rakennelmia yhteensä 105 kpl), joiden kokonaiskerrosala on 60 336 m² ja tilavuus 257 283 m³.

Kiinteistökeskuksen tehtävänä on isännöidä kunnan omistamia kiinteistöjä sekä vastata niiden ylläpidosta ja suunnitelmallisesta kunnossapito- ja korjaustoiminnasta.

Tilat ovat pääosin kunnan eri yksiköiden käytössä sisäisellä vuokrausperiaatteella. Kunnalla on lisäksi osakkuuksia asunto- ja kiinteistöyhtiöissä, jotka ovat vuokrattu kunnan omien toimintojen ulkopuolelle. Vuokralaiset maksavat tiloista ulkoista vuokraa.

Kiinteistökeskuksen henkilökuntaan kuuluvat kiinteistöpäällikkö, 7 kiinteistöhoitajaa, 1 kirvesmies, siivoustyönjohtaja ja 19 siivoojaa.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kiinteistöhoidon organisointi kunnassa Kaskihovi Oy:n, Viitostien Ykköstilat Oy:n ja kiinteistökeskuksen järjestäytyttyä yhteisen kiinteistöpäällikön alaisuuteen.	Järjestellään koko kiinteistöhoidon henkilöstön työtehtävät ja vastuut	Kiinteistökeskukseen on perustettu kiinteistöhoiton esimiehen tehtävä tukemaan mm. energiansäästötoimien jalkauttamista. Kiinteistöhuollon vastuualueet jaettiin uudelleen syyskuussa uuden laitospäällikön oltua vahvuudessa kesän yli. Energiansäästötoimet käynnistetty Siemensin kanssa, mm. laitekatselmuksia on pidetty ja kuukausiraportointi saatu kesäkuun alusta alkaen.
Kiinteistöhoidon ja ylläpidon tueksi ohjelmiston hankinta käynnistetään.	Selvitellään eri kiinteistöhoitoon liittyvien ohjelmien ominaisuudet ja esitetään sen perusteella sopivimman ohjelmiston hankkimista kiinteistökeskukselle.	Kaksi ohjelmatoimittajaa on käynyt esittelemässä ja tarjonnut ohjelmia, syksyn mittaan haetaan lisää ehdokkaita hankinnan tueksi. Siemensin kanssa otettu käyttöön Navigator-kulutusseurantaohjelmisto energiansäästötoimien tueksi. Kiinteistöhoidon ja ylläpidon ohjelmatoimittajien kartoitus käynnissä.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €) (Tekniset palvelut)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 375	415	1 790	1 761	-30
Toimintameno	-4 544		-4 544	-4 572	-29
Toimintakate	-3 169		-2 753	-2 812	-58
Poistot ja arvonalentumiset	-694	10	-684	-676	8
Sisäiset tulot	2 232		2 232	2 234	2
Sisäiset menot	-153		-153	-198	-45
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 783	425	-1 358	-1 452	-94

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 §:ssä 74 talousarviomuutoksen. Teknisten palveluiden vuoden 2017 talousarviota muutettiin toimintatuottojen osalta kunnan myytyä tontin uuden yksityisen palvelutalon rakentamista varten.

Toimintatuotot jäivät hieman alle talousarvion (n. 2 %, n. 29 600 euroa) johtuen suuremmalta osin vuokratulojen jäämisestä tavoitteesta. Kaikista kunnan omistamista vuokratiloista ei saatu vuokratuloja.

Toimintakulut ylittivät talousarvioon verrattuna n. 0,7 %, n. 28 600 euroa. Nettomenot ylittivät teknisellä osastolla n. 58 000 eurolla.

Teknisen toimen sekä liikenneväylät ja yleiset alueen tulosyksikköjen toimintakate (nettomenot) jäi alle talousarvion n. 121 000 euroa, mutta kiinteistökeskuksen toimintakate ylittyi n. 188 000 eurolla.

Kiinteistökeskuksen ylitys johtui pääosin Matin ja Liisan koulun kuntokartoituksista sekä ilmanpuhdistinlaitteiden kustannuksista, Siemensin ohjelmahankinnasta ja lämmityskustannusten noususta. Yksittäisissä kohteissa tehtiin pakollisia korjauksia/muutoksia yli budjetoidun, mm. Varpaisjärven liikuntahallin lukitusmuutos.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tulosyksikön metsänmyynnistä ja maa-alueiden myynnistä saadut tulot ovat ylittyneet.

TUNNUSLUKUJA JA MITTAREITA

	2014	2015	2016	2017
Kokouksia	6	5	5	7
Käsiteltyjä asioita	65	42	51	73
Viranhaltijapäätöksiä	90	51	40	32

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tunnuslukuja ja mittareita

Tunnuslukuja, mittareita ja suoritteita:	2014	2015	2016	2017
Kunnossapito				
kadut ja kev.liik. väylät, km	73	73	73	73
- kustannukset €/km	2577	2545	2445	2510
Tievalaistusta, km	61	61	61	61
-kustannukset €/km	1960	1357	1160	1107
Yksityistiet, - avustusta saavat kpl	255	267	267	255
- avustusta saavat km	301	559	559	410
Leikkikenttiä	71	71	71	71
Uimarantoja	20	20	19	19
Puistoja ja muita yleisiä alueita, ha	17	17	16	16
Kunnan omist. talousmetsää, ha	7	7	7	7
Kunnan omist. Puistot, puistometsät, ha	1050	1050	1030	1030
Kunnan omist. peltoa, ha	570	570	570	570

Kadut ja kev. Liikenneväylien kustannuksissa ei ole mukana henkilöstökuluja

Kiinteistökeskuksen tunnuslukuja ja mittareita.

OHJEELLISET	2014	2015	2016	2017
Kiinteistöjä, kpl	72/105	73/105	73/104	73/104
Kerrosala, m ²	64 603	64 336	65 371	64336

Kiinteistökeskuksen hallintaan siirtyivät myös Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöt. Näitä kiinteistöjä on yhteensä 8 kpl,15791 kem2. Osassa näistä kiinteistöistä käyttäjät tekevät itse huollot, joten vain osassa tekee kiinteistökeskus.

2.8 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja kullekin henkilökohtaiset varajäsenet.

Ympäristölautakunta valitsi toimikaudekseen keskuudestaan 3-jäsenisen tiejaoston henkilökohtaisine varajäsenineen. Tiejaosto toimi ympäristölautakunnan alaisuudessa 31.5.2017 saakka. Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2017 aikana kahdeksan (7) kertaa, tiejaosto ei kokoontunut 1.1- 31.5.2017 välisenä aikana kertaakaan.

Esittelijänä ympäristölautakunnan kokouksissa on toiminut rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri, pöytäkirjanpitäjänä rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri vuorotellen.

Ympäristölautakunnan tehtävänä ja toiminta-alueena on johtaa ja kehittää ympäristöpalveluja sekä toimia maankäytön, rakentamisen, ympäristönsuojelun, korjausrakentamisen sekä johtosäännössä määriteltyjen muiden em. toimintaan läheisesti liittyvien toimintojen viranomaisena Lapinlahden kunnassa.

Tiejaoston tehtävänä on päättää yksityistietoimituksista sekä päättää yksityisteiden avustukset ja niiden perusteet. Tiejaoston esittelijänä on toiminut kunnanrakennusmestari sekä korjausneuvoja. Palvelujen järjestäminen hoidetaan siten, että kuntalaisilla on asiointimahdollisuus Lapinlahdella sekä tarvittaessa Varpaisjärvellä.

2.8.1 Ympäristöpalvelut (tulosalue)

Rakennusvalvonta

Tulosyksikön vastaava: rakennustarkastaja Raimo Haverinen

Rakennusvalvonnan toiminnan määräävät pääasiassa eri muodoin maankäyttö- ja rakennuslaki ja maankäyttö- ja rakennusasetus. Valtion tukemassa maatalouden rakentamisessa on lisänä omat erityismääräykset ja ohjeet. Näiden avulla pyritään turvalliseen, terveelliseen, viihtyisään ja ympäristöön soveltuvaan rakentamiseen.

Korjausavustustoiminnalla pyritään parantamaan jo olemassa olevan asuntokannan kuntoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kiinteistöverotietojen tarkastaminen	Selvitetään verottajan kiinteistörekisterin ja rakennusvalvonnan rekisterin perusteella järjestelmästä puuttuvat rakennukset.	Kunnantietojärjestelmään lisättiin 800 puuttuvaa rakennusta, osoitteita puuttui 33 kiinteistöltä.
Selvitetään keskeneräiset rakennushankkeet ja niiden osalta loppukatselmusten pitäminen.	Lähestytään kirjeitse sekä puhelimitse niitä rakentajia joilla on loppukatselmus pitämättä.	Loppukatselmuksia pidetty vanhoille hankkeille, työ jatkuu vuonna 2018.

Omakotitaloja valmistui 17 kpl. Asuinrakennuksen laajennuksia ja muutoksia valmistui 31 kpl sekä teollisuusrakennuksia ja laajennuksia valmistui 8 kpl. Vapaa-ajan asuntoja ja saunoja valmistui 18 kpl. Maatalous - ja muita talousrakennuksia ja laajennuksia valmistui 62 kpl.

Merkittäviä rakennushankkeita vuonna 2017 olivat: As Oy Lapinlahden Puustellintie 13 rakennutti kaksi rivitaloa (10 asuntoa), Valiolla maitojauheiden pienpakkaamon laajennus, Valion lämpölaitoksen akkuvaraajan valmistuminen, Uuden karjarakennuksen valmistuminen Rastintie 80, Asunto Oy Metsämiehentie 1 rakennutti uuden rivitalon (11 asuntoa), korjaamohallin valmistuminen Liikenne Väänäselle ja Säästöpankki Optian kattoremontti.

Asiakaskäyntejä rakennustarkastajalla oli n.340.

Tulosyksikölle palkattiin kesällä neljäksi kuukaudeksi opiskelijaharjoittelija. Harjoittelijan pääasiallisena tehtävänä oli kiinteistöveroprojektiin liittyvät toimistotehtävät sekä kenttätarkastukset kiinteistöillä. Kiinteistöveroprojektin tuloksena

lisättiin kunnan tietojärjestelmään n.800 kpl puuttuvia rakennuksia sekä puuttuvia osoitteita lisättiin 33 kiinteistölle. Projektin johdosta rakennushankeilmoituksia tuli useita kymmeniä enemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Ympäristönsuojelu

Tulosyksikön vastaava: ympäristösihteeri Helena Tuklainen

Ympäristönsuojelun tulosyksikön tehtävänä on valvoa toimintoja, myöntää lupia, antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tehdä ympäristöön liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä niin, että kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2017

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tehostetaan ympäristölupien valvontaa.	Uuteen valvontaohjelmaan sisällytetyt säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat tarkastukset tehdään.	Säännöllisen valvonnan tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi 15. Tarkastuksia tehtiin 13 kpl.
Tehostetaan valvontaa; toiminnot, jotka eivät tarvitse ympäristölupaa	Toteutetaan toimialakohtainen valvontaprojekti. Kohteissa tarkastetaan mm. jätehuoltoon ja jätevesienkäsittelyyn liittyvät asiat.	Toteutettiin korjaamotoimintojen jätehuollon valvontaprojekti ja pohjavesialueella olevien polttoainesäiliöiden valvontaprojekti.

Ympäristölautakunnassa käsitellään kunnan päätettäväksi ympäristölainsäädännössä määrätyt luvat ilmoitukset ja rekisteröinnit. V. 2017 lautakunnassa käsiteltiin 2 ympäristölupahakemusta ja 4 maa-ainelupahakemusta. Viemäriverkostoon liittymisestä vapauttamiseksi jätettyjä hakemuksia käsiteltiin yksi vuonna 2017. Ympäristönsuojelulain ja nitraattiasetuksen mukaisia ilmoituksia vastaanotettiin yhteensä 27 kpl.

Ympäristönsuojelulain muutosten seurauksena ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa painotetaan jatkossa enemmän valvontaan. Lapinlahden ensimmäinen ympäristönsuojelun valvontaohjelma vahvistettiin vuosiksi 2016-2018. Säännöllisen valvonnan piirissä oli vuoden 2017 alussa kohteita (ts. luvitettuja tai rekisteröityjä toimintoja) yhteensä 84 kpl. Säännöllisen valvonnan tarkastuksia tehtiin vuonna 2017 yhteensä 13 kpl. Kaikkiaan valvontatarkastuksia vuonna 2017 tehtiin 104 kpl.

Lapinlahden alueella oli vuoden alussa voimassa 34 maa-ainelupaa. Näistä ainakin pohjavesialueilla sijaitsevat ottoalueet ja päätyvät lupa-alueet pyritään tarkastamaan vuosittain. Vuonna 2017 kohteista tarkastettiin 26 aluetta.

Tulosyksikölle palkattiin kesällä kolmeksi kuukaudeksi opiskelijaharjoittelija. Harjoittelijan pääasiallisena tehtävänä oli selvittää pohjavesialueilla olevien öljysäiliöiden tilannetta sekä suorittaa jätehuollon valvontatarkastuksia Lapinlahdella oleviin korjaamoihin. Pohjavesialueilla olevien öljysäiliöiden valvontaprojekti jatkuu tulevina vuosina.

Pelastustoimi

Alueellinen pelastuslaitos toimii Kuopion kaupungin organisaatiossa. Pelastustoimen palvelut ostetaan alueelliselta pelastuslaitokselta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	101		101	98	-4
Toimintamienot	-928		-928	-865	63
Toimintakate	-826		-826	-767	59
Suunnitelmapoistot	-1		-1	-1	0
Sisäiset tulot				1	1
Sisäiset menot	-31		-31	-24	6
Tehtävän kokonaiskustannukset	-858		-858	-791	67

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Rakennuslupien tulot jäivät alle tavoitteiden n. 10 %. Rakennuslupien määrässä oli laskua edellisten vuosien tasoon nähden, tulojen lasku johtui isojen rakennushankkeiden puutteesta sekä yleisestä rakentamisen hiljentymisestä. Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat yli suunnitellun. Lupia tuli käsittelemään enemmän kuin talousarviota tehdessä osattiin arvioida. Ympäristölupien säännöllisen valvonnan maksut olivat yhteensä n. 3600 €.

Tulosalueen menot alittuivat 63.200 €. Kesätyöntekijän palkkaukseen varatut määrärahat alittuivat noin 19.000 €, matka- ja koulutuskulut 10.000 € ja pelastustoimen maksuosuus alittui 17.000 eurolla.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Rakennustarkastuksen tunnusluvut ja mittarit

	2014	2015	2016	2017
Rakennus- ja toimenpidelupia, kpl	213	172	185	154
Rakennushankeilmoituksia, kpl	91	77	79	119
Lausuntoja, kpl	22	53	64	70
Valmistuvat uudet asunnot, kpl	18	24	15	34

Ympäristönsuojelun tunnusluvut ja mittarit

	2014	2015	2016	2017
Valvontatarkastuksia, kpl	98	93	87	104
Käsiteltyjä lupahakemuksia, kpl	12	10	7	6
Käsiteltyjä viemäriverkoston vapautushakemuksia, kpl	5	3	1	1
Ympäristövalistustapahtumia, kpl	1	-	1	2

2.9 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

2.9.1 Investoinnit

Yleistä

Vuoden 2017 investoinneissa oli kaksi aikaisemmista vuosista poikkeavaa seikkaa; investointien kokonaissumma ja investointiohjelman muutos kesken talousarviovuoden.

Lapinlahden kunnan investointien kokonaismäärä on viime vuosina ollut n. 4-6 milj. euroa vuosittain. Lapinlahden terveyskeskusta on laajennettu pari kertaa (Deme-osasto ja keittiö/poli) sekä toteutettu mittava peruskorjaus. Sen lisäksi on osallistuttu Lapinlahden Taidemuseon peruskorjaus/laajennus-hankkeeseen. Vuoden 2017 investointien yhteissumma on huomattavasti pienempi verrattuna aikaisempiin, nettomenot olivat talousarviossa 1,31 milj. euroa.

Investointiosan seuraavista kohteista saatiin säästöä; Pajuharjuntien asfaltointi ja Nerkoon koulun ikkunoiden uusiminen. Näistä säästyneillä varoilla voitiin tehdä, liikuntalaitoksen latukoneen moottorin korjaus, Nerkoon koulun valaisimien uusiminen, Paavon ja Liisan kodin piha-alueen korjaus sekä Kangaslahden tien ja Koivutien asfaltointi, lisäksi korotettiin liikuntalaitoksen varastohallin määrärahaa. Asiasta tehtiin päätös kunnanvaltuustossa 14.11.2017.

Kiinteistökeskus

Vuoden 2017 aikana ns. talonrakennuksen suuria investointeja ei toteutettu yhtään Lapinlahden kunnassa. Investointiohjelmassa oli muutamia pienempiä korjauskohteita ja varautumista suunnitelmien teettämisellä tuleviin investointeihin.

Suurin yksittäinen hanke oli Teletalon ja sen Varastorakennuksen vesikaton uusiminen. Varastorakennuksen katon uusimisen kustannuksista vastasi Lapinlahden Vesi Oy. Teletalon vesikaton uusiminen oli ollut jo muutama vuosi sitten kunnan investointiohjelmassa, mutta sen toteuttamista ei tehty liian suurien kustannusten vuoksi. Tekninen toimisto laaditti suunnitelmat vesikattojen uusimisesta ja kilpailutti hankkeen kesällä 2017. Urakasopimus allekirjoitettiin 9.8.2017 ja työt valmistuivat aikataulun mukaisesti 15.12.2017. Vesikattojen uusimisen yhteydessä korjattiin rakennusten sadevesijärjestelmä. Hanke pysyi hyväksytyssä kustannusarviossa.

Muita vuoden aikana toteutettuja pienempiä hankkeita olivat Siren'n koulun porraskäytävien ovien palo-osastointi, Nerkoon koulun ikkunoiden uusiminen ja kiinteistöautomaation uusimista.

Siren'n koulun porraskäytävien ovet olivat alkuperäisiä puuovia ja ne eivät täyttäneet sulkeutumisjärjestelmän tiiveyden suhteen nyky määräyksiä. Uusimalla ovien lasit, asentamalla automaattiset sulkeutumisjärjestelmät ja tiivisteet, saatiin ovet täyttämään nykyiset palomääräykset.

Nerkoon koululla on valitettu jo pitemmän aikaa luokkien ja muiden tilojen kylmyydestä ja ikkunoiden vetoisuudesta. Ikkunoiden rakenne ei ollut enää nykyisten standardien mukaista ja niiden sijainti ulkoseinärakenteessa oli virheellinen. Kilpailuttamalla hanke riittävän ajoissa saatiin kustannukset pienemmäksi kuin talousarviossa. Koulun kaikki ikkunat vaihdettiin syysloman aikana. Urakka kilpailutettiin ja työn teki valtakunnallinen ikkunaliike.

Kiinteistöautomaation uusimista jatkettiin aikaisemmin päätetyn toteutustavan mukaan. Vuoden aikana liitettiin Lapinlahden kunnanviraston lämmönjakokeskus automaatiojärjestelmään ja muutettiin Lapinlahden kirjaston ja Varpaisjärven koulukeskuksen iv-koneet taajuusmuuttajakäyttöisiksi. Samoihin kohteisiin lisättiin paine-eromittaukset, jolla saadaan seurantaan rakennuksen ja ulkoilman paine-ero.

Lähivuosien yksi suurimmista kunnan yksittäisistä investointihankkeista tulee olemaan Matin ja Liisan koulun peruskorjaus. Sen suunnitteluun varauduttiin vuoden 2017 investoinneissa. Aluksi teetettiin Monitoimitalon kuntotutkimus ja heti jatkoksi Siren'n ja D-talon kuntotutkimus. Samanaikaisesti aloitettiin Matin ja Liisan koulun hankesuunnitelman laatiminen. Tarkoituksena on selvittää ensin hankesuunnitelman kautta opetustilojen tilatarpeet tulevaisuudessa ja uuden opetussuunnitelman vaatimat muutokset tilajärjestelyissä. Hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen päätetään kunnassa jatkotoimenpiteistä. Hankesuunnitelman käytännön työ saatiin päätökseen juuri vuodenvaihteessa ja loppuraportin kirjoittaminen jäi vuoden 2018 puolelle.

Toinen talousarvion suunnitteluhanke oli Varpaisjärven liikuntahallin peruskorjauksen suunnittelu. Suunnittelutyö aloitettiin kuitenkin alvan vuoden 2018 lopussa ja varsinaisen suunnittelu tapahtuu talvella 2018.

Kaavatiet

Kaavateiden puolella toteutettiin kunnan investointiohjelman suurin yksittäinen hanke, Peltoniementien ja Tunnelitien peruskorjaus. Hanke tehtiin yhdessä Lapinlahden Vesi Oy:n kanssa. Kohteen suunnittelu oli tehty jo edellisen vuoden aikana. Talvella 2017 peruskorjauksen urakat (katu- ja vesihuoltourakka sekä katuvalaistusurakka) kilpailutettiin ja työt aloitettiin 2.5.2017.

Peruskorjaus käsitti katurakenteiden uusimisen, uuden kevyenliikenteen väylän rakentamisen osalle matkaa Peltoniementietä sekä uuden katuvalaistuksen rakentamisen. Työt etenivät aikataulun mukaisesti ja urakoiden vastaanottotarkastus pidettiin 15.12.2017. Työmaakokouksessa sovittiin, että jätetään kadun asfaltointi pois vuoden 2017 töistä ja tehdään se vasta kesällä 2018. Katurakenteet ehtivät painua riittävästi talven ja kevään 2018 aikana. Muilta osin kaikki suunnitellut työt tehtiin.

Toinen katuja koskeva investointi oli Pajuharjuntien asfaltointi. Pajuharjuntie on toinen 5-tieltä Lapinlahden kirkonkylän keskustaan johtava väylä ja sen asfalttipinta oli erittäin huonokuntoinen. Alun perin oli tarkoitus tehdä asfalttikorjaus lämmittämällä entistä asfalttia ja lisäämällä siihen uutta, mutta hanke toteutettiin kuitenkin laittamalla uusi asfaltti entisen päälle. Näin saatiin kustannukset pienemmäksi kuin talousarviossa oli ajateltu.

Katujen peruskorjausten toteutuksessa on ollut hyvä marssijärjestys se, että suunnitelmat laaditaan jo vähintään yhtä vuotta aikaisemmin kuin toteutus tehdään. Näin päästään jo heti vuodenvaihteen jälkeen kilpailuttamaan kaikki katurakennuksen urakat. Sitä varten investointiohjelmassa oli määräraha katujen peruskorjauksen suunnittelulle. Sillä määrärahalta aloitettiin Lapinlahden kirkonkylällä ns. kunnanrannan alueen katujen peruskorjauksen suunnittelu tarkoituksena toteuttaa hanke seuraavana vuotena.

Puistot ja yleiset alueet

Kunnalla on ollut tavoitteena toteuttaa tasaisin väliajoin yhdessä Pohjois-Savon Ely-keskuksen kanssa yksi vesistönkunnostuskohde Onkivedellä. Vuoden 2017 vesistönkunnostuskohde oli Levälahti Karvasalmen kylällä. Suunnittelu tehtiin jo vuoden 2016 puolella ja kohteen urakkalaskenta oli vuodenvaihteen jälkeen 2017.

Kohteena oli Levälahteen laskevan Leväpuron suiston kunnostus rakentamalla siihen laskeutusaltaat ja kosteikko. Työt aloitettiin helmikuussa ja saatiin suurimmaksi osaksi valmiiksi maaliskuun loppuun mennessä. Tarkoituksena oli tasoittaa läjitysmaat tasaiseksi pinnaksi peltoille ja tehdä muut viimeistelytyöt loppukesän aikana, silloin kun normaalisti maaperä on kuivimmillaan.

Kesä ja syksy 2017 oli kuitenkin erittäin poikkeuksellinen sääolosuhteiltaan ja näitä viimeistelytyöitä ei voitu tehdä. Ne jäivät vuoden 2018 kesälle tehtäväksi.

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikölle hankittiin uusi Valtra-traktori. Hankkimalla Suolahden traktoritehtaalla valmistettu traktori, tuetaan samalla kotimaista teollisuutta.

Koulutoimi ja Liikunta

Koulutoimen investointikohteena oli Varpaisjärven kirkonkylän koulun koulualueen aidan rakentaminen. Työ toteutettiin urakointi-periaatteella ja se valmistui loppukesällä 2017.

Liikuntalaitoksen investointina rakennettiin uusi kylmäkalustohalli Lapinlahden kirkonkylälle, Junamontun liikunta-alueen läheisyyteen. Sinne saadaan sijoitettua hajallaan, ulkona olevat liikuntalaitoksen työkoneet ja tarvikkeet mm. Mondo-kentän korkeus- ja seiväshyppypatjat. Työ tehtiin kunnan omana työnä.

Liikuntalaitoksen latukoneen moottori uusittiin siirtämällä määrärahoja varastohallin rakentamisesta siihen. Myöhemmin saatiin palautettua varastohalliin riittävä määräraha siirtämällä Nerkoon koulun ja Pajuharjuntien käyttämättä jättämiä määrärahoja hallin rakentamiseen.

Muut pitkävaikutteiset menot

ATK-ohjelmien lisenssejä uusittiin (Effic) ja hankittiin terveyskeskuksen ruokapalvelulle omavalvonta ohjelma. Lisäksi uusittiin ATK-verkkoa kunnan eri kiinteistöissä. Langatonta verkkoa uusittiin kunnanvirastolle, Alapitkän koululle, Lapinlahden kirjastolle ja Nerkoon koululle. Näistä kohteista vapautuvilla vanhoilla laitteilla vahvistetaan mm. Matin ja Liisan koulun langatonta oppilasverkkoa. Kokonaan uutta langatonta verkkoa tehtiin Muksulaan ja Jussinpihaan.

Verkkokytkimiä uusittiin ja UPS:ia (3kpl) lisättiin kriittisiin ATK-jakamoihin Lapinlahden TK:lle.

Lapinlahden Vesi Oy rakensi viemäriverkostoa Pajujärven kylän alueelle aikaisemmin yhteisesti sovitun osuuskunta-periaatteen mukaisesti. Siinä mallissa kunta ja valtio avustavat verkoston rakentamista tietyillä avustusosuuksilla ja loput kustannukset maksaa liittyjä. Pajujärven kylän viemäriverkostohanke valmistui vuoden lopussa 2017.

Kiinteistöjen hankinta ja myynti

Kunta myi määräalan Lapinlahden kirkonkylän keskustassa yksityiselle yritykselle hoivakodin rakentamista varten. Lisäksi myytiin 1 teollisuustontti Lapinlahden kirkonkylällä ja 1 OK-talo-tontti Heinäahossa. Uusia maa-alueita ei hankittu vuoden 2017 aikana yhtään.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2017

Sisäiset ja ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	5 538 084	30 000	5 568 084	5 867 288	299 204
Maksutulot	4 414 560	-34 080	4 380 480	4 202 834	-177 646
Tuet ja avustukset	562 980	88 240	651 220	778 866	127 646
Muut toimintatulot	<u>3 505 562</u>	<u>399 700</u>	<u>3 905 262</u>	<u>3 861 118</u>	<u>-44 144</u>
Toimintatuotot yhteensä	14 021 186	483 860	14 505 046	14 710 106	205 060
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-31 556 910	-47 000	-31 603 910	-31 407 772	196 138
Palvelujen ostot	-29 756 155	-905 000	-30 661 155	-29 876 230	784 925
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 005 931	-183 250	-4 189 181	-4 268 047	-78 866
Avustukset	-3 489 670	-188 300	-3 677 970	-3 587 065	90 905
Muut toimintakulut	<u>-3 197 660</u>	<u>100 000</u>	<u>-3 097 660</u>	<u>-3 157 336</u>	<u>-59 676</u>
Toimintakulut yhteensä	-72 006 326	-1 223 550	-73 229 876	-72 296 450	-933 426
Toimintakate	-57 985 140	-739 690	-58 724 830	-57 586 344	1 138 486
Verotulot	28 996 000		28 996 000	29 397 822	401 822
Valtionosuudet	31 393 750	-294 490	31 099 260	31 179 123	79 863
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000	37 180	482 180	483 734	1 554
Muut rahoitustuotot	670 000	158 020	828 020	843 922	15 902
Korkokulut	-265 000		-265 000	-246 354	18 646
Muut rahoituskulut	-13 000		-13 000	-2 229	10 771
Vuosikate	3 241 610	-838 980	2 402 630	4 069 674	1 667 044
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 890 000	50 000	-2 840 000	-2 808 910	31 090
Arvonalentumiset	-350 000	350 000	0	2 955	2 955
Tilikauden tulos	1 610	-438 980	-437 370	1 263 719	1 701 089
Poistoeron vähennys (+)	58 680		58 680	58 990	310
Tilikauden yll/-alijäämä	60 290	-438 980	-378 690	1 322 709	-1 701 399

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2017

Ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	1 118 720	30 000	1 148 720	1 302 776	154 056
Maksutulot	4 414 560	-34 080	4 380 480	4 202 834	-177 646
Tuet ja avustukset	562 980	88 240	651 220	778 866	127 646
Muut toimintatulot	<u>1 272 943</u>	<u>399 700</u>	<u>1 672 643</u>	<u>1 609 938</u>	<u>-62 705</u>
Toimintatuotot yhteensä	7 369 203	483 860	7 853 063	7 894 414	41 351
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-31 556 910	-47 000	-31 603 910	-31 407 772	196 138
Palvelujen ostot	-25 336 791	-905 000	-26 241 791	-25 315 472	926 319
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 005 931	-183 250	-4 189 181	-4 264 444	-75 263
Avustukset	-3 489 670	-188 300	-3 677 970	-3 587 065	90 905
Muut toimintakulut	<u>-965 041</u>	<u>100 000</u>	<u>-865 041</u>	<u>-906 004</u>	<u>-40 963</u>
Toimintakulut yhteensä	-65 354 343	-1 223 550	-66 577 893	-65 480 757	1 097 136
Toimintakate	-57 985 140	-739 690	-58 724 830	-57 586 343	1 138 487
Verotulot	28 996 000		28 996 000	29 397 822	401 822
Valtionosuudet	31 393 750	-294 490	31 099 260	31 179 123	79 863
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000	37 180	482 180	483 734	1 554
Muut rahoitustuotot	670 000	158 020	828 020	843 921	15 901
Korkokulut	-265 000		-265 000	-246 354	18 646
Muut rahoituskulut	-13 000		-13 000	-2 229	10 771
Vuosikate	3 241 610	-838 980	2 402 630	4 069 674	1 667 044
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 890 000	50 000	-2 840 000	-2 808 910	0
Arvonalentumiset	-350 000	350 000	0	2 955	2 955
Tilikauden tulos	1 610	-438 980	-437 370	1 263 719	1 701 089
Poistoeron vähennys (+)	58 680	0	58 680	58 990	
Tilikauden yli/-alijäämä	60 290	-438 980	-378 690	1 322 709	-1 701 399

VEROTULOJEN ERITTELY 2017

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousrvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	25 075 000		25 075 000	25 412 156	337 156
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 707 000		1 707 000	1 766 698	59 698
Kiinteistöverotulot	2 214 000		2 214 000	2 218 968	4 968
Yhteensä	28 996 000		28 996 000	29 397 822	401 822

VEROTETTAVA TULO JA SEN MUUTOS

Verovuosi	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos
2011	18,5	119,4	3,00
2012	18,5	122,0	2,10
2013	19,5	127,1	4,10
2014	19,5	128,1	0,80
2015	20,25	126,7	-1,30
2016	20,25	126,2	-0,40
2017	20,25		

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	yleinen	vakituinen asuinrak.	muut asuinrak.	voima-laitokset	yleis-hyödyll. yhteisöt	rakent. rakpaikka
2011	0,70	0,40	0,80	2,80	ei määr.	1,00
2012	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2013	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2014	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2015	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2016	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2017	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY 2017

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousrvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	23 765 537	-294 490	23 471 047	23 471 047	0
Verotuloihin perustuva tasaus	8 233 027		8 233 027	8 233 027	0
Opetus- ja kulttuurit. muut valtionosuudet	-604 814		-604 814	-524 951	79 863
Yhteensä	31 393 750	-294 490	31 099 260	31 179 123	79 863

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN					
Vuoden 2017 investointien toteutuminen					
HANKE	TA 2017	Ta-muutokset	Ta+muutokset	TP 2017	Poikkeama
	€	2017	2017	€	
		€	€		€
Maa- ja vesialueet					
Menot	-40000	0	-40000	0	40000
Tulot	40000	344190	384190	385600	1410
Netto	0	344190	344190	385600	41410
Atk-ohjelmien lisenssit					
Menot	-18000		-18000	-51079	-33079
Tulot	0		0	0	0
Netto	-18000		-18000	-51079	-33079
Muut pitkävaikutteiset menot					
Levälahden kunnostushanke					
Menot	-50000		-50000	-35495	14505
Tulot	25000		25000	17821	-7179
Neto	-25000		-25000	-17674	7326
Atk-verkon uusiminen kunnan kiinteistöissä					
Menot	-25000		-25000	-17866	7134
Tulot	0		0	0	0
Netto	-25000		-25000	-17866	7134
Vesihuoltoavustukset					
Menot	-80000		-80000	-121833	-41833
Tulot	0		0	0	0
Netto	-80000		-80000	-121833	-41833
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä					
Menot	-155000		-155000	-175194	-20194
Tulot	25000		25000	17821	-7179
Netto	-130000		-130000	-157373	-27373
Osakkeet ja osuudet					
Osakkeiden ostoon					
Menot	0		0	-4001	-4001
Tulot	0		0	100	100
Netto	0		0	-3901	-3901
Osakkeet ja osuudet yhteensä					
Menot	0		0	-4001	-4001
Tulot	0		0	100	100
Netto	0		0	-3901	-3901
KIINTEISTÖKESKUS					
Terveyskeskuksen peruskorjaus					
Menot	0		0	-9882	-9882
Tulot	0		0	0	0
Netto	0		0	-9882	-9882
Kiinteistöautomaation uusiminen					
Menot	-30000		-30000	-25473	4527
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000		-30000	-25473	4527
Teletalon vesikatkon korjaus					
Menot	-110000		-110000	-114147	-4147
Tulot	0		0	0	0
Netto	-110000		-110000	-114147	-4147
Monari, peruskorjauksen suunnittelu					

Menot	-50000		-50000	-38674	11326
Tulot	0		0	0	0
Netto	-50000		-50000	-38674	11326
Vj liikuntahallin peruskorjaus					
Menot	-30000		-30000	0	30000
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000		-30000	0	30000
Sirenin ovien osastointi					
Menot	-50000		-50000	-13638	36362
Tulot	0		0	0	0
Netto	-50000		-50000	-13638	0
Nerkoon koulun ikkunoiden uusiminen					
Menot	-90000	55000	-35000	-31497	3503
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-90000	55000	-35000	-31497	3503
Nerkoon koulun valaisimet					
Menot	0	-11000	-11000	-12039	-1039
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-11000	-11000	-12039	-1039
Paavon ja Liisan kodin piha-alue					
Menot	0	-21000	-21000	-23310	-2310
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-21000	-21000	-23310	-2310
Kiintelistökeskus yhteensä					
Menot	-360000	23000	-337000	-268660	68340
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-360000	23000	-337000	-268660	68340
Kaavatiet					
Katuvalaistuksen uusiminen					
Menot	0		0	-6453	-6453
Tulot	0		0	0	0
Netto	0		0	-6453	-6453
Peltoniemen- ja Tunnelitien pk					
Menot	-535000		-535000	-557592	-22592
Tulot	0		0	0	0
Netto	-535000		-535000	-557592	-22592
Pajuharjuntien asfaltointi					
Menot	-97000	47000	-50000	-48910	1090
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-97000	47000	-50000	-48910	1090
Kangaslahdent ja Koivut asfaltointi					
Menot	0	-35000	-35000	-42826	-7826
Tulot	0		0	0	0
Netto	0	-35000	-35000	-42826	-7826
Juustolantien pk					
Menot	0		0	-316	-316
Tulot	0		0	0	0
Netto	0		0	-316	-316
Katujen peruskorj suunnittelu					
Menot	-30000		-30000	-14072	15928
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000		-30000	-14072	15928
Kaavatiet yhteensä					
Menot	-662000	12000	-650000	-670169	-20169
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-662000	12000	-650000	-670169	-20169

Puistot ja yleiset alueet					
Traktori ja peräkärri tekniselle					
Menot	-70000		-70000	-79035	-9035
Tulot	0		0	0	0
Netto	-70000		-70000	-79035	-9035
Puistot ja yleiset alueet yhteensä					
Menot	-70000		-70000	-79035	-9035
Tulot	0		0	0	0
Netto	-70000		-70000	-79035	-9035
Koulutoimi ja Liikunta					
Varpaisjärven koulun alueen aitaus					
Menot	-40000		-40000	-26260	13740
Tulot	0		0	0	0
Netto	-40000		-40000	-26260	13740
Latukone					
Menot	0	-10000	-10000	-10579	-579
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-10000	-10000	-10579	-579
Kylmä kalustohalli, liikuntalaitos					
Menot	-30000	-5000	-35000	-45210	-10210
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000	-5000	-35000	-45210	-10210
Koulutoimi ja Liikunta yhteensä					
Menot	-70000	-15000	-85000	-82049	2951
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-70000	-15000	-85000	-82049	2951
YHTEENSÄ KUNTA					
Menot	-1375000	20000	-1355000	-1330187	24813
Tulot	65000	344190	409190	403521	-5669
Netto	-1310000	364190	-945810	-926666	19144

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2017

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 241 610	-838 980	2 402 630	4 069 674	1 667 044
Tulorahoituksen korjauserät		-376 761	-376 761	-492 543	-115 782
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 375 000	20 000	-1 355 000	-1 330 187	24 813
Rahoitusosuudet invest.menoihin	25 000	0	25 000	17 821	-7 179
Pys. vastaavien hyöd. luov.tulot	40 000	344 190	384 190	385 700	1 510
Toiminta ja investoinnit, netto	1 931 610	-851 551	1 080 059	2 650 465	1 570 406
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennykset				20 021	20 021
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 310 000		1 310 000	1 300 000	-10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 577 700		-2 577 700	-2 577 701	-1
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-108 941	-108 941
Vaihto-omaisuuden muutos				995	995
Saamisten muutos				-358 499	-358 499
Korottomien velkojen muutos				-776 455	-776 455
Oman pääoman muutokset					
Rahavarojen muutos	663 910	-851 551	-187 641	149 885	337 526

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutuminen 2017

	Sito- vuus*) N B	Määrärahat				Tuloarviot					
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS											
Toimielin/Tulosalue											
KESKUSVAALILAUTAKUNTA											
Vaalit	B	26		26	24	2					
TARKASTUSLAUTAKUNTA											
Täntarkastus	B	25		25	22	3					
KUNNANHALLITUS											
Yleishallinto	B	2 916	-138	2 778	2 590	188	175	175	198	21	
Kehittämispalvelut	B	287	-40	247	219	28	21	-15	6	-6	
Työllistäminen	B	1 481	50	1 531	1 485	46	202	202	220	18	
Projektit	B	175		175	138	37	33	33	31	-2	
Liikuntapalvelut	B	451		451	430	21	36	15	51	13	
PERUSPALVELULAUTAKUNTA											
Sosiaalityö	B	2 012	481	2 474	2 528	-52	76	76	57	-19	
Vammais- ja kehitysvamma-	B	3 888	340	4 228	4 362	-134	84	17	101	4	
Perusterveydenhuolto	B	9 317	160	9 477	9 401	76	1 658	-100	1 558	-8	
Erikoissairaanhoito	B	13 531	310	13 841	13 030	811					
Vanhuspalvelut	B	9 500	55	9 555	9 624	-69	2 537	-50	2 487	-9	
Ruokahuolto	B	1 937	-62	1 875	1 857	18	47	6	53	3	
Ympäristöterveydenhuolto	B	289	-5	284	289	-5					
SIVISTYSLAUTAKUNTA											
Perusopetus	B	7 208	-30	7 176	7 198	-20	258	89	327	26	
Lukio	B	1 330	10	1 340	1 326	14	98	98	106	8	
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	B	1 345	23	1 368	1 313	55	141	33	174	3	
Vanhelakasvatus	B	3 908	-30	3 878	3 818	60	458	36	492	2	
Tukipalvelut	B	258	119	377	394	-17	71	58	129	20	
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Tekniset palvelut	B	4 544		4 544	4 572	-28	1 375	415	1 790	-28	
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA											
Ympäristöpalvelut	B	928		928	865	63	101		101	-3	
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		85 354	1 223	86 578	85 481	1 097	7 369	484	7 853	41	
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						28 998		28 998	402	
Vallionosuudet	B						31 394	-294	31 099	80	
Korkotulot	B						445	37	482	2	
Muut rahoitustulot	B						670	158	828	16	
Korkomenot	B	265		265	248	19					
Muut rahoitusmenot	B	13		13	2	11					
TULOSLASKELMAOSA YHT.		278		278	248	30	61 505	-99	61 406	500	
INVESTOINTIOSA											
KUNNANHALLITUS											
Maan ja kiinteistöjen hankinta	B	40		40	0	40	40	344	384	2	
Atk-ohjelmien lisenssit	B	18		18	51	-33					
Vesiosuuskuntien avustukset	B	80		80	122	-42					
Levälahden kunnostushanke	B	50		50	35	15	25	25	18	-7	
Atk-verkon uusiminen	B	25		25	18	7					
Osakkeiden ostoon	B				4	-4					
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Terveyskeskuksen peruskorjaus	B				10	-10					
Kiinteistöautomaation uusiminen	B	30		30	26	4					
Teletalon vesikatkon korjaus	B	110		110	114	-4					

Monarin peruskorj. Suunnittelu	B	50		50	39	11					
Vj liikuntahallin peruskorjaus	B	30		30	0	30					
Sirenin ovien osastointi	B	50		50	14	36					
Nerkoon koulun ikkunoiden uusim.	B	90	-55	35	31	4					
Nerkoon koulun valaisimet	B		11	11	12	-1					
Paavon ja Liisan kodin piha-alue	B		21	21	23	-2					
Ruohonleikkuri	B										
Katuväläistuksen uusiminen	B				6	-8					
Peltoniemen- ja Turneilien pk	B	535		535	558	-23					
Pajuharjunlien asfaltointi	B	97	-47	50	49	1					
Kangaslahden- ja Koivut asfalt.	B		35	35	43	-8					
Katujen peruskorj. Suunnittelu	B	30		30	14	16					
Traktori ja peräkärrä	B	70		70	79	-9					
LIKUNTALAITOS	B										
Latukone	B		10	10	11	-1					
Kylmä kalustohalli	B	30	5	35	45	-10					
PALVELULAUTAKUNTA											
Vj koulun alueen sitaus	B	40		40	26	14					
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ		1 375	-20	1 355	1 330	26	66	344	409	404	-6
RAHOITUSOSA											
Antolainasaamisten vähennys	B									20	20
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						1 310		1 310	1 300	-10
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	2 578		2 578	2 578	0					
Muut maksuvalmiuden muutokset					1 234	-1 234					
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ		2 578		2 578	3 812	-1 234	1 310		1 310	1 320	10

*) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

LAPINLAHDEN KUNTA, TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 302 775,83		1 351 089,34	
Maksutuotot	4 202 833,83		4 345 567,16	
Tuet ja avustukset	778 866,12		1 110 068,46	
Muut toimintatuotot	<u>1 609 937,91</u>	7 894 413,69	<u>1 366 501,46</u>	8 173 226,42
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-24 697 533,37		-25 017 028,89	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 554 209,00		-6 029 897,71	
Muut henkilösivukulut	-1 156 029,71		-1 621 814,45	
Palvelujen ostot	-25 315 472,27		-25 457 114,66	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 264 444,01		-4 154 815,89	
Avustukset	-3 587 064,77		-4 770 003,54	
Muut toimintakulut	<u>-906 003,67</u>	-65 480 756,80	<u>-974 828,45</u>	-68 025 503,59
Toimintakate		-57 586 343,11		-59 852 277,17
Verotulot		29 397 821,88		29 230 063,61
Valtionosuudet		31 179 123,00		31 242 432,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	483 733,96		584 084,10	
Muut rahoitustuotot	843 921,03		414 827,36	
Korkokulut	-246 353,72		-227 074,15	
Muut rahoituskulut	<u>-2 228,60</u>	1 079 072,67	<u>-1 940,57</u>	769 896,74
Vuosikate		4 069 674,44		1 390 115,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 808 909,68		-2 605 076,88	
Arvonalentumiset	<u>2 954,98</u>	-2 805 954,70	<u>-508 021,01</u>	-3 113 097,89
Tilikauden tulos		1 263 719,74		-1 722 982,71
Poistoeron vähennys		58 989,70		58 839,48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 322 709,44		-1 664 143,23

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	4 069 674,44		1 390 115,18	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-492 542,51</u>	3 577 131,93	<u>56 365,76</u>	1 446 480,94
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 330 186,64		-5 005 189,33	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	17 820,60		49 169,40	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	<u>385 700,20</u>	-926 665,84	<u>88 293,88</u>	-4 867 726,05
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 650 466,09		-3 421 245,11
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-1 090,00	
Antolainasaamisten vähennys	<u>20 020,50</u>	20 020,50	<u>20 020,50</u>	18 930,50
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 300 000,00		3 800 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 577 701,26		-2 390 502,91	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	-1 277 701,26	<u>0,00</u>	1 409 497,09
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok:	-108 941,46		-40 573,10	
Vaihto-omaisuuden muutos	995,10		2 173,35	
Saamisten muutos	-358 498,95		535 098,45	
Korottomien velkojen muutos	<u>-776 455,02</u>	-1 242 900,33	<u>180 137,60</u>	676 836,30
Rahoituksen rahavirta		-2 500 581,09		2 105 263,89
Rahavarojen muutos		149 885,00		-1 315 981,22
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	346 013,94		196 128,94	
Rahavarat 1.1.	<u>196 128,94</u>	149 885,00	<u>1 512 110,16</u>	-1 315 981,22
TÄSMÄYTYS		0,00		0,00

Lapinlahden kunta

TASE

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmat	48 874,10	62 204,67
Muut pitkävaikutteiset menot	1 883 283,81	2 009 293,56
	<u>1 932 157,91</u>	<u>2 071 498,23</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 065 853,59	6 076 899,19
Rakennukset	33 001 991,10	34 531 694,18
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 696 620,86	3 983 461,53
Koneet ja kalusto	540 061,55	686 195,22
Muut aineelliset hyödykkeet	67 450,20	67 450,20
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	717 781,95	116 308,55
	<u>44 089 759,25</u>	<u>45 462 008,87</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	12 275 528,24	12 268 656,65
Muut lainasaamiset	11 258 704,86	11 278 725,36
Muut saamiset	25 790,00	25 790,00
	<u>23 560 023,10</u>	<u>23 573 172,01</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	375 942,77	415 205,17
Lahjoitusrahastojen varat	178 931,85	186 355,93
	<u>554 874,62</u>	<u>601 561,10</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	93 820,06	94 815,16
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	10 000,00	15 000,00
Muut saamiset	0,00	37 243,00
	<u>10 000,00</u>	<u>52 243,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	875 916,22	975 256,99
Lainasaamiset	126 436,00	4 930,00
Muut saamiset	474 547,78	398 920,86
Siirtosaamiset	1 333 625,65	1 030 675,85
	<u>2 810 525,65</u>	<u>2 409 783,70</u>
Rahat ja pankkisaamiset	346 013,94	196 128,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ	73 397 174,53	74 461 211,01

VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 192 810,53	34 192 810,53
Muut omat rahastot	1 158 626,62	1 158 626,62
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-308 025,47	1 356 117,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 322 709,44	-1 664 143,23
	<u>36 366 121,12</u>	<u>35 043 411,68</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	252 088,06	311 077,76
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	117 972,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	449 681,19	476 140,84
Lahjoitusrahastojen pääomat	171 285,85	276 907,16
Muut toimeksiantojen pääomat	233 891,79	257 438,77
	<u>854 858,83</u>	<u>1 010 486,77</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 999 678,64	25 391 205,36
Lainat julkisyhteisöiltä	2 443 547,14	2 539 772,50
Saadut ennakot	8 584,73	8 584,73
	<u>26 451 810,51</u>	<u>27 939 562,59</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 691 526,72	2 489 485,48
Lainat julkisyhteisöiltä	96 225,36	88 215,78
Saadut ennakot	8 784,85	12 537,58
Ostovelat	1 849 189,06	2 208 779,18
Muut velat	530 891,37	620 099,15
Siirtovelat	4 295 678,65	4 619 583,04
	<u>9 472 296,01</u>	<u>10 038 700,21</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	73 397 174,53	74 461 211,01
	0,00	0,00
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	49,9 %	47,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,5 %	55,3 %
Velat ja vastuut % käyttötuloista	53,2 %	56,0 %
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	1 015	-308
Kertynyt ylijäämä €/asukas	105	-31
Lainakanta 31.12., 1000 €	29 231	30 509
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 015	3 087
Lainasaamiset, 1000 €	11 259	11 279
Asukasmäärä	9 694	9 882

Lapinlahden kunta

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016	
Toimintatuotot		35 963 227,67		35 232 866,04
Toimintakulut		-91 828 299,00		-93 722 510,89
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		114 924,83		109 188,54
Toimintakate		<u>-55 750 146,50</u>		<u>-58 380 456,31</u>
Verotulot		29 275 435,29		29 107 104,43
Valtionosuudet		33 354 205,00		33 672 531,41
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	25 894,63		28 425,42	
Muut rahoitustuotot	848 626,45		417 726,68	
Korkokulut	-593 188,78		-553 812,19	
Muut rahoituskulut	-51 435,28	229 897,02	-49 732,96	-157 393,05
Vuosikate		<u>7 109 390,81</u>		<u>4 241 786,48</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 984 063,83		-5 533 524,86	
Omistuksen eliminointierot	18 589,42		0,00	
Arvonalentumiset	<u>2 954,98</u>	-5 962 519,43	<u>-31 874,37</u>	-5 565 399,23
Satunnaiset erät		<u>-2 601,46</u>		<u>43 177,54</u>
Tilikauden tulos		<u>1 144 269,92</u>		<u>-1 280 435,21</u>
Tilinpäätössiirrot		774,38		-4 438,25
Tilikauden verot		-23 543,60		-69 693,58
Laskennalliset verot		-3 098,32		16 472,16
Vähemmistöosuudet		66 348,85		29 623,11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>1 184 751,23</u>		<u>-1 308 471,77</u>

Lapinlahden kunta

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 109 390,81		4 241 786,48	
Satunnaiset erät	-2 601,46		43 177,54	
Tilikauden verot	-23 543,60		-69 693,58	
Tuorahoituksen korjaukset	<u>-493 754,22</u>	6 589 491,53	<u>-32 573,09</u>	4 182 697,35
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-8 178 837,62		-9 084 931,15	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	453 375,48		301 746,58	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>543 778,82</u>	<u>-5 181 683,32</u>	<u>854 657,03</u>	<u>-7 928 527,54</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 407 808,21		-3 745 830,19
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-12 876,69		-18 861,42	
Antolainasaamisten vähennys	<u>0,00</u>	-12 876,69	<u>3 470,00</u>	-15 391,42
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 419 238,17		7 682 693,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 505 431,33		-6 470 193,95	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>37 547,66</u>	-2 048 645,50	<u>-14 337,76</u>	1 198 161,29
Oman pääoman muutokset		9 870,30		6 318,79
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-99 317,58		-43 263,23	
Vaihto-omaisuuden muutos	-14 972,42		22 728,81	
Saamisten muutos	1 145 604,45		305 532,93	
Korottomien velkojen muutos	<u>-254 729,60</u>	<u>776 584,85</u>	<u>569 455,26</u>	<u>854 453,77</u>
Rahoituksen rahavirta		-1 275 067,04		2 043 542,43
Rahavarojen muutos		132 741,17		-1 702 287,76
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 591 422,76		3 438 446,43	
PSSHP:n yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat	-9 597,93			
Rahavarat 1.1.	<u>-3 449 083,66</u>	132 741,17	<u>-5 140 734,19</u>	-1 702 287,76
		0,00		

Lapinlahden kunta

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	403 889,38	336 969,42
Muut pitkävaikutteiset menot	2 050 513,21	2 053 248,98
Ennakkomaksut	20 293,11	39 899,36
	<u>2 474 695,70</u>	<u>2 430 117,76</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 350 509,09	7 336 922,58
Rakennukset	66 956 814,65	65 891 469,51
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 273 324,68	4 424 109,76
Koneet ja kalusto	3 680 012,25	3 933 400,01
Muut aineelliset hyödykkeet	7 239 274,47	6 977 370,10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 412 683,50	2 655 224,69
	<u>90 912 618,64</u>	<u>91 218 496,65</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	3 100 046,72	3 036 648,14
Muut osakkeet ja osuudet	1 633 587,34	1 626 285,60
Muut lainasaamiset	907 355,99	907 355,98
Muut saamiset	106 924,25	94 047,56
	<u>5 747 914,30</u>	<u>5 664 337,28</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	869 816,70	867 218,84
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	414 486,79	399 514,37
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	1 392 354,82	3 247 098,66
Lyhytaikaiset saamiset	4 825 060,88	4 112 843,08
	<u>6 217 415,70</u>	<u>7 359 941,74</u>
Rahoitusarvopaperit	22 493,65	107 528,38
Rahat ja pankkisaamiset	3 568 929,11	3 330 918,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	110 228 370,60	111 378 073,07

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 192 810,53	34 192 810,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	901,87	901,87
Arvonkorotusrahasto	173 706,32	173 706,32
Muut omat rahastot	3 057 255,56	3 038 260,83
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 058 276,48	246 916,86
Tilikauden yli-/alijäämä	1 184 751,23	-1 308 471,77
	<u>37 551 149,03</u>	<u>36 344 124,64</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	511 555,10	570 119,08
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	763 918,59	700 745,14
	<u>763 918,59</u>	<u>700 745,14</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 192 721,11	1 289 303,98
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	49 772 574,07	52 672 687,17
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	612 458,19	633 697,38
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 981 030,14	7 104 331,12
Lyhytaikainen koroton vieraspääoma	11 842 964,37	12 063 064,57
	<u>70 209 026,77</u>	<u>72 473 780,24</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	110 228 370,60	111 378 073,08
	0,00	-0,01
Oman pääoman jatkuvuus:		
Omapääoma 1.1.		36 344 124,64
Oma pääoma 31.12.		37 551 149,03
Oman pääoman muutos		1 207 024,39
Tilikauden ylijäämä		1 184 751,23
Ero		22 273,16
Rahastojen muutos		18 994,73
Keskihoivon edellisten tilikausien oikaisu		14 488,84
YSAKK, EduSavo+Etäinsairaala		-6 571,16
PSSHP:n edellisten tilikausien oikaisu		-4 618,54
Muutokset yhteensä		22 293,67
Eliminointiero		-20,71

LIITETIEDOT

Lapinlahden kunta

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen välittömään hankintamenoon. Keskusvaraston ja lääkokeskuksen arvoa on oikaistu yhteensä 362,36 euroa vastaamaan varastokirjanpidon mukaisia arvoja

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Tästä periaatteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysjankohdan mukaisesti. Pitkäaikaiset lähes saman suuruisena vuodesta toiseen toistuvat leasingvuokrat on kirjattu maksutilikauden kuluksi.

Liitetieto 2

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 3**Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin**

Ei raportoitavaa

Liitetieto 4**Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus**

Ei raportoitavaa

Liitetieto 5**Aiempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut**

Tilikauden toimintatuottoihin sisältyy arvioitua enemmän saatua korvausta yleislääketieteen erityiskoulutuksesta 3.413 €, henkilöstön työterveyshuollosta 2.160,90 € sekä rintamaveteraanien avopalveluista 1.911,34 €. Toimintakuluihin puolestaan sisältyy 29.205,14 € tapaturmavakuutuksen tasoitusmaksua erityisryhmien, kuten omaishoitajat osalta. Vakuutusyhtiön alkuperäisellä loppulaskulla nämä erät oli käsitelty virheellisesti.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kattamattoman alijäämän käsittely

Tilikauden aikana maksettiin PSSH:n alijäämän kattamiseen 107.246 €. Tähän suoritukseen oli varauduttu jo edellisessä tilinpäätöksessä tehdyllä siirtovelkakirjauksella. Pakollisena varauksena ollut vastuu 117.972 € peruutettiin tilikauden avustuksiin. PSSHP:n esityksen alijäämän kattamistoimenpiteiksi katsottiin olevan riittävän.

Käytetyt lyhenteet

PSSIIP	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
SAKKY	Savon koulutuskuntayhtymä
Y-S	Ylä-Savo
YSAKK	Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
m€	miljoonaa euroa
t€	tuhatta euroa

Lapinlahden kunta

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen väliset keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Samoin konserniyhteisöjen ja kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien vastaavat erät on vähennetty. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (PSSHP) konsernitilinpäätöksen lukuja on oikaistu poistamalla tiikeilaitos Kysterin osuudet.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä (YSAKK) ja Savon koulutuskuntayhtymä (SAKKY) on yhdistely heidän konsernitilinpäätöstensä mukaisesti. YSAKKin tytäryhteisön EduSavon ja Eläinsairaala osakuusyhteisön edellisten tilikausien osuudet on oikaistu avaavassa taseessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty olennaisilta osin sovellettua hankintamenomenetelmää vastaavalla tavalla. Aikaisemmin perustettujen tai hankittujen tytäryhteisöjen hankintatai perustamisajankohdan mukaisia oman pääoman osuuksia ei ole selvitetty takautuvasti.

Kunta on hankinut tilikauden aikana Viitostien Ykköstilojen vähemmistön osakkeita 34 eurolla ja kunnan omistusosuus yhtiöstä on noussut 99,6 %:iin (98,9 %). Lisähankinnan kertyneet oman pääoman erät on kirjattu hankintamenoa vastaan ja jäljelle jäävä osuus tuloslaskelman omistuksen eliminointierot -erään.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaiseminen

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaiseksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tuloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kuuluva osuus konsernitaseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakuusyhteisöt

Osakuusyhteisöjen yhdistelyssä konsernitilinpäätökseen on käytetty pääomaosuusmenetelmää, jossa osakkeiden arvoa oikaistaan sen mukaan, miten osuus yhteisön omasta pääomasta on muuttunut. Tällä menetelmällä yhdistellyt osakuusyhteisöjen osakkeet ja osuudet on esitetty sijoitusten osakuusyhteisöosuuksissa.

Osakuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole muutettu kunnassa noudatettavien tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi eikä sisäisiä katteita ole vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kunnan ja kuntayhtymien taseissa olleet poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseen omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli- ja alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelman tilikauden yli-/alijäämiin.

Tytäryhteisöjen taseissa olleet vastaavat erät on merkitty konsernitaseessa jaettuna omaan pääomaan ja

laskennalliseen verovelkaan. Näiden muutokset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennalliseen verovelkaan ja tilikauden yli-/ja alijäämiin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

YSAKKin ja SAKKYn yhdistelyssä on käytetty heidän ensimmäistä kertaa laatimiaan konserni-tilinpäätöksiä. SAKKYn kuntayhtymäosuusprosentti on muuttunut 1,96 %:iin (1,89 %). Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta on säilynyt entisellään. Omistusosuuden vaikutukset muihin omaisuuseriin on huomioitu itsekussakin omaisuuserässä ja oikaistu rahoituslaskelmassa.

PSSHP:n rahoituslaskelman kassavarojen muutoksessa oleva erä "Yritysjärjestelyssä siirtyneet rahavarat" on lisätty konsernin rahoituslaskelmaan omaksi rivikseen kuntayhtymäosuuden mukaisena. SAKKYn rahoituslaskelmassa saamisten muutoksena esitetyt erät 1.079.425/1.96 % on lisätty rahoituslaskelman investointimenoihin ja poistettu saamisten muutoksesta.

Lapinlahden kunta

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtävälueittain

Toimintatuotot	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	666 042	626 376	511 706	508 992
Sosiaali- ja terveystuotot	23 931 697	23 088 342	4 246 312	4 884 805
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 797 070	5 599 235	1 278 144	1 186 506
Tekniset ja ympäristöpalvelut	136 741	394 547	136 741	394 547
Muut palvelut	5 069 176	4 196 052	1 721 511	1 198 377
Vesiliiketoiminta	4 679 574	4 412 729	0	0
Eliminoinnit konsernitp:ssä	-3 283 845	-3 608 412	0	0
Toimintatuotot yhteensä	35 996 455	34 708 869	7 894 414	8 173 227

Liitetieto 7

Verotulojen erittely

Verotulot	2017	2016
Kunnan tulovero	25 412 156	25 300 343
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 766 698	1 707 108
Kiinteistövero	2 218 968	2 222 612
Muut verotulot	0	0
Verotulot yhteensä	29 397 822	29 230 064

Liitetieto 8

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	23 471 047	24 053 576	23 471 047	24 053 576
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	8 233 027	7 964 510	8 233 027	7 964 510
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	1 650 131	1 654 445	-524 951	-775 654
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0		0
Valtionosuuden yhteensä	33 354 205	33 672 531	31 179 123	31 242 432

Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetun yleisohjeen mukaisesti, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintarahoitusta, joka on esitetty toimintatiedoissa, esitetään konsernituloslaskelmassa kohdassa Valtionosuudet. Vuoden 2016 opetus- ja kulttuuritoimen muihin valtionosuuksiin sisältyy yksikköhintarahoitusta 2.430.099 ja vuoden 2017 2.175.082 euroa.

Liitetieto 9

Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	17 427 230	17 539 359
Muiden palvelujen ostot	7 888 242	7 917 756
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	25 315 472	25 457 115

Liitetieto 10

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmät eivät ole saaneet rahallista tukea. Tilat on luovutettu veloituksetta käyttöön.

Lapinlahden kunta

Liitetieto II

Selvitys suunnitelmanmukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu nimeettömien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisten käytönsä mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistomenetelmä on tasapoisto ja arvioidut poistoajat ovat

Valtuusto § 53 15.12.2015

	Suositus	Ennen 1.1.2015 hankitut	Uudet hankinnat
Poistomenetelmä		Tasapoisto	
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2 - 5	3	2
Aineettomat oikeudet	5 - 20	5	5
Lisäarvo	2 - 5	5	2
Muut pitkävaikutteiset menot			
Aik-ohjelmistot	2 - 5	3	2
Muut	2 - 5	3	2
Muut 1.1.2013 jälkeen hankitut		5	5
Vesiosuuskuntien avustukset		5	5 - 10
Vuokra-/osakehuoneistojen peruskorjaukset		10 - 20	5 - 20
Yhtershuikkeet		5	5 - 20
Khall § 39 20.2.2017 1.2016 alkaen			
Yhteishankkeina toteutettavat laajakarstahankkeet			10
Vesiosuuskuntien avustukset			10
Sairaala- ja terveydenhuololaitteet, röntgenlaitteet			10
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitusrakennukset	20 - 50	30	20 - 30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	20	20
Talousohjeet	10 - 20	15	10 - 15
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	20	20
Asumusrakennukset	30 - 50	30	30
Kiinteät rakennet ja laitteet			
Kadut, tie, torit ja puistot	15 - 20		
Torit ja puistot		15	15
Kaavatiet ja kadut		18	15
Sillat, laiturit, uumalat	10 - 30	10	10
Muut maa- ja vesirakennet	15 - 30	15	15
Vedenjakeluverkosto	30 - 40	30	30
Viemäriverkko	30 - 40	30	30
Kaukokuilpuverkko	20 - 30	20	20
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20		
Sähköjohdot, muuntoasemat		15	15
Katuvalaistusverkosto		20	15
Puhelinverkko, keskusasema ja abakukset	10 - 12	10	10
Maakaasuverkko	20 - 25	20	20
Muut putki- ja kanpeliuverkot	15 - 20	15	15
Sähkö-, vesi-, yms. laitoskoneet ja laitteet	10 - 20		
Vesi- ja viemäriuaitosten ja yyp n koneet ja kahusio		15	10
Sähköuaitosten laitoskoneet ja laitteet		10	10
Kiinteät nosto- ja siirtouaitteet	15 - 20	15	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15	10	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennet	10 - 15	10	10
Koneet ja kahusio			
Rautaiset alukset	15 - 20	15	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15	8	8
Muut kuljetuvaliineet	4 - 7	5	4
Muut liikuvat työkoneet	5 - 10	5	5
Muut raskaat koneet	10 - 15	10	10
Muut kevyet koneet	5 - 10	5	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15	5	5 - 15
Aik-laitteet	3 - 5	3	3
Muut laitteet ja kulusteet	3 - 5	3	3
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esiineet	ei poistoaikaa		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		
Perusparannusmenot			perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuuui, ellei omaan poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.
Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi.			

Lapinlahden kunta

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Varautuminen PSSHP:n alijäämän kattamiseen 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	117 972	117 972
Vähennykset tilikaudella	0	0	-117 972	0
Vastuu 31.12.	0	0	0	117 972
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	696 011	663 799	0	0
Lisäykset tilikaudella	28 682	32 212	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Vastuu 31.12.	724 693	696 011	0	0
SAKKYn pakollinen varaus 1.1.	13 086	6 331	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	8 352	0	0
Vähennykset tilikaudella	-8 183	-1 597	0	0
Vastuu 31.12.	4 903	13 086	0	0
YSAKK:n pakollinen varaus 1.1.	0	27 040	0	0
Lisäykset tilikaudella	34 323	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-27 040	0	0
Vastuu 31.12.	34 323	0	0	0

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	376 777	61 606	376 777	61 606
Muut myyntivoitot	32 757	15 095	0	0
Myyntivoitot yhteensä	409 534	76 701	376 777	61 606
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	2 207	0	2 207	0
Muut myyntitappiot	2 601	149 780	0	0
Myyntitappiot yhteensä	4 808	149 780	2 207	0

Liitetieto 14

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni	
	2017	2016
Satunnaiset kulut		
Sakky: osakkeen myynti	2 601	0

Lapinlahden kunta

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2017	2016
Osinkotuotot ja osuuskorot		
Metsäliitto	3 948	3 649
Savon Energiaholding Oy	758 023	323 136
Yhteensä	761 971	326 785
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Savon koulutuskuntayhtymä	2 244	2 244
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	36 476	36 476
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	0	3 275
Vaalijalan kuntayhtymä	0	25
Yhteensä	38 720	42 020

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	58 990	58 839

TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 17

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 18

Arvonkorotusten periaatteet ja arvostusmenetelmät

Ei raportoitavaa.

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				AINEELLISET HYÖDYKKEET						YHTEENSÄ
	AINEETTOMAT oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	YHTEENSÄ	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneneräiset hankinnat	YHTEENSÄ	
Poistamaton hankintameno 1.1.	62 204,67	2 009 293,56	2 071 498,23	6 076 899,19	34 531 694,18	3 983 461,53	686 195,22	67 450,20	116 308,55	45 462 008,87	
Lisäykset tilikauden aikana	51 079,00	23 062,09	74 141,09		242 004,75	194 469,03	105 153,09	0,00	710 417,98	1 252 044,85	
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00					0,00	17 820,60	17 820,60	
Vähennykset tilikauden aikana		91 123,98	91 123,98	11 045,60				0,00	11 045,60	11 045,60	
Siirrot erien välillä	64 409,57	240 195,82	304 605,39		1 771 707,83	481 309,70	251 286,76	0,00	-91 123,98	-91 123,98	
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Arvonlaskukset ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	48 874,10	1 883 283,81	1 932 157,91	6 065 853,59	33 001 991,10	3 696 620,86	540 061,55	67 450,20	717 781,95	44 089 759,25	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	48 874,10	1 883 283,81	1 932 157,91	6 065 853,59	33 001 991,10	3 696 620,86	540 061,55	67 450,20	717 781,95	44 089 759,25	

PYSYVIEN VASTAAVIEN Sijoitukset

	Sijoitukset				Muut lainasaamiset ja muut saamiset				
	Kuntayhtymäosuudet	Työryhitys-osaakkeet ja -osuudet	Osaikkutus-yhteisö-osaakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	YHTEENSÄ	Saamiset työryhteisä	Pääomallinat työryhteisä	Saamiset muut yhteisöt	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	4 357 796,87	6 624 630,90	178 595,46	1 107 633,42	12 268 656,65	158 314,87	10 213 054,50	933 145,99	11 304 515,36
Lisäykset	0,00	34,00	0,00	3 966,70	4 000,70	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erin välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	84,09	84,09	20 020,50	0,00	0,00	20 020,50
Hankintameno 31.12.	4 357 796,87	6 624 664,90	178 595,46	1 111 516,03	12 272 573,26	138 294,37	10 213 054,50	933 145,99	11 284 494,86
Arvonlaskukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	2 954,98	2 954,98	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 357 796,87	6 624 664,90	178 595,46	1 114 471,01	12 275 528,24	138 294,37	10 213 054,50	933 145,99	11 284 494,86

Lapinlahden kunta

Liitetieto 20 - 22

Omistukset muissa yhteisöissä 31.12.2017

Lapinlahti-konsernin rakenne ja sisältö

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tuloksesta
TYTÄRYHTEISÖT					
Lapinlahden Kaskihovi Oy	Lapinlahti	100,00	1 807	8 805	67
Lapinlahden Vesi Oy	Lapinlahti	100,00	1 124	13 616	112
Viitostien Ykköstilat Oy	Lapinlahti	99,60	2 552	7 613	-201
As Oy Lapinlahden Koivukuja	Lapinlahti	61,60	209	10	-10
Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus	Lapinlahti	61,38	1 737	50	-62
Kiinteistö Oy Varpakulma	Lapinlahti	55,80	267	1	-5
KUNTAYHTYMÄT					
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Kuopio	3,57	4 109	13 526	175
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,96	1 128	313	26
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Iisalmi	10,40	2 313	410	2
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	2,06	204	486	2
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	3,56	32	57	5
OSAKKUUSYHTEISÖT					
Lapinlahden Yritystalo Oy	Lapinlahti	46,30	167	2	1
*) Ylä-Savon Vesi Oy (osakkeet Lapinlahden Vesi Oy:llä)	Vieremä	36,04	2 753	2 348	67
Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalo	Lapinlahti	35,58	179	6	-5
YHDISTELEMÄTTÖMÄT OSAKKUUSYHTEISÖT					
As Oy Oksatie	Lapinlahti	26,86	107	0	0
As Oy Varpaisjärven Syvärinrinne	Lapinlahti	32,90	68	0	0

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän peruspääoman alennukset.

KYS:n liittovaluusto 17.6.2002	21 208,34 eur
KYS:n liittovaluusto 28.5.2001	42 556,89 eur
KYS:n liittovaluusto 17.6.2002	53 116,34 eur
KYS:n liittovaluusto 16.6.2003	13 687,82 eur
KYS:n liittovaluusto 13.5.2005	28 430,96 eur
Yhteensä	159 000,35 eur

*) Ylä-Savon Vesi eikä ole minkään omistajan tytäryhteisö ei osakkuusyhteisö, vaan kaikkien omistajien näiden yhteisö, jossa omistajalla on merkittävä omistusosuus, mutta ei kuitenkaan tytäryhteisöltä tai osakkuusyhteisöltä vaadittavaa vaikutusvaltaa. Yhtiö on käsitelty osakkuusyhteisön tavoin Lapinlahti-konsernissa.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 23

Saamisten erittely

	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	11 417	0	23 658
Lainasaamiset	10 351 349	0	10 351 349	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	476 040	0	576 000
Yhteensä	10 351 349	487 457	10 351 349	599 658
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	9 375	0	20 531
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	407 182	0	39 805
Yhteensä	0	416 557	0	60 336
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	1 980	0	2 558
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	1 980	0	2 558
Saamiset yhteensä	10 351 349	905 994	10 351 349	662 552

Lapinlahden kunta

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta
	2017	2017	2016	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		0	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	562	0	72	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	479 375	476 040	577 659	576 000
Osuuspääoman korot	36 476	36 476	36 476	36 476
Kelan korvaus työterveyshuollosta	177 613	143 000	177 364	140 000
EU-tuet ja avustukset, hankkeet	11 299	11 299	7 759	7 759
Työllistämistuet	62 498	62 498	57 985	57 985
Lääkäreiden koulutuskorvaus	17 201	17 201	12 000	12 000
KEHA-keskus, pakolaisten korvaukset	0	0	6 890	6 890
Muut tulojäämät yhteensä	858 590	587 111	396 399	193 566
Menoennakot	0	0	0	0
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	-490 994	0	-586 421	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 152 058	1 333 626	686 110	1 030 676

Lapinlahden kunta

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	901,87	901,87	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	901,87	901,87	0,00	0,00
Arvokorotusrahasto 1.1.	173 706,32	250 356,47	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-76 650,15	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	173 706,32	173 706,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	3 038 260,83	3 037 072,73	1 158 626,62	1 158 626,62
Siirrot rahastoon	20 738,63	1 188,10	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-1 743,91	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	3 057 255,55	3 038 260,83	1 158 626,62	1 158 626,62
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-1 061 554,91	231 157,90	-308 025,47	1 356 117,76
Edelliseen tilikauteen kohdistuvat oikaisut *)	3 278,44	15 758,96	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-1 058 276,47	246 916,86	-308 025,47	1 356 117,76
Tilikauden yli-/alijäämä	1 184 751,23	-1 308 471,77	1 322 709,44	-1 664 143,23
Oma pääoma yhteensä	37 551 149,03	36 344 124,64	36 366 121,12	35 043 411,68

*) Sisältää eliminointieroa

-20,70

Liitetieto 26

Erittely poistoerosta

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2017	2016
Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	15 358 519	17 722 470
Lainat julkisyhteisöiltä	2 058 646	2 067 613
Pitkäaikaiset velat yhteensä	17 417 165	19 790 083

Lapinlahden kunta

Liitetieto 28

Joukkovelkakirjalainat

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
PSSHP:n alijäämän kattaminen	0	117 972	0	117 972
Sakky	4 903	13 087	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	724 693	696 010	0	0
Y-S koulutus kuntayhtymä	34 323	0	0	0
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	0	-117 972	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	763 919	709 097	0	117 972

Liitetieto 30

Lyhyt ja pitkäaikaiset velat

	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	489	0	3 600
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	105 470	0	97 824
Yhteensä	0	105 960	0	101 424
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	121 022	0	347 799
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	107 246
Yhteensä	0	121 022	0	455 045
Velat osakkuus- sekä muille omistus-yhteisyyksille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Vieraspääoma yhteensä		9 472 296		10 037 973

Liitetieto 31

Sekkiliimitti

Pohjois-Savon Osuuspankki, liimitti 1 500 000 euroa. Ei käytössä 31.12.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely

Ei raportoitavaa

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	210 306	119 716	198 753	119 716
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	4 889 423	5 167 371	3 205 219	3 340 782
Korkojaksotukset	547 974	107 072	34 440	30 677
OH, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden palautus	0	118 276	0	85 495
Vesihuoltoavustukset Lapinlahden Vesi Oy:lle	105 470	97 824	105 470	97 824
PSSHP, alijäämän kattaminen	0	107 146	0	107 146
Muut siirtovelat	1 667 385	1 764 689	751 796	837 944
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	7 420 558	7 482 093	4 295 679	4 619 583
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	-594 983	-675 689		
Siirtovelat yhteensä	6 825 575	6 806 404	4 295 679	4 619 583

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Ei raportoitavaa

Liitetiedot 35 - 37

Vakuudet omasta sekä kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja muiden puolesta annetuista vakuuksista

Ei raportoitavaa

Lapinlahden kunta

Liitetieto 38

Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Leasingvastuut yhteensä	640 443	652 638	513 104	467 936
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	306 458	279 171	225 730	194 817
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	2 095	2 095	0	0
Vuokravastuut yhteensä	702 208	954 234	0	0
Määräaikaiset vuokravastuut	629 372	792 318	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	72 836	67 048	0	0
Toistaiseksi voimassa olevat vuokravastuut	61 218	161 916	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	41 544	36 354	0	0
Yhteensä	1 342 651	1 606 872	513 104	467 936

Liitetieto 39

Vastuusitoumukset		
	2017	2016
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	18 237 443	18 237 443
Jäljellä oleva pääoma	12 928 813	12 941 834

Liitetieto 39

Muut vastuusitoumukset		
	2017	2016
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 373 009	5 266 739
Jäljellä oleva pääoma	3 108 633	3 781 608

Liitetieto 40

Vastuut Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	55 321 016	48 132 500
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	36 562	35 928

Liitetieto 41

Rahoitusvastuuta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alijäämään ei ole kirjattu pakollisena varauksena, koska kuntayhtymän alijäämän kattamistoimenpiteiden katsotaan olevan riittävät. Edellisenä tilikautena tehty varaus on peruutettu.

Investointi- tai taloussuunnitelmaan perustuen arvonlisäveron mahdollista palautusvastuuta ei pidetä todennäköisenä.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt, konserni		
	2017	2016
Koronvaihtosopimukset, PSSHP		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	5 385 391	5 548 684
Käypä arvo	-218 069	-355 071
Koronvaihtosopimukset, joilla vaihtuva korko on muutettu kiinteäksi on tehty joko yksittäisen lainan tai lainasalkun suojaamiseksi		
Koronvaihtosopimukset, SAKKY		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	29 770	38 000
Käypä arvo	-1 339	-2 273
Koronvaihtosopimus, Kaskihovi		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	2 000 000	2 000 000
Käypä arvo	-38 199	-48 546
Koronvaihtosopimus, jolla vaihtuva korko on muutettu kiinteäksi on tehty lainasalkun osittaiseksi suojaamiseksi		
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu		
PSSHP	515 521	565 763
YSAKK	149 862	55 525
SAKKY	74 100	54 156
	739 483	675 444
Muut vastuut		
Potilasvakuutusvastuu	219 618	264 961
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit, PSSHP	37 536	38 608
Valuuttatermiinit, PSSHP	5 362	5 362
Hankkeiden omarahoitusosuudet, SAKKY	23 327	14 794

Lapinlahden kunta

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä

	2017	2016
Hallintokeskus	31	28
Sosiaali- ja terveystoimisto	338	349
Sivistystoimisto	235	248
Tekninen osasto	43	42
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	647	667
Henkilöstön lukumäärään sisältyvät: vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt. Kansalaisopiston tuntiopettajat eivät sisälly sivistystoimiston lukuihin.		

Liitetieto 43

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	31 407 772	32 668 741
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	8 668	6 639
Lahjoitusvaroilla katetut henkilöstömenot	38 435	
Henkilöstökulut yhteensä	31 454 875	32 675 380

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2017	2016
Lapinlahden Kokoomus ry	1 078	1 182
Kristillisdemokraatit	768	228
Keskustan Lapinlahden kunnallisjärjestö	2 124	2 136
Lapinlahden sos.dem. ry	443	1 708
Lapinlahden Vasemmisto ry	1 796	2 299
Ylä-Savon Vihreät ry	404	267
Perussuomalaiset, Lapinlahti	1 344	1 830
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	7 957	9 649

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2017	2016
Talvea Julkishallinnonpalvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	7 216	11 579
Tilintarkastajan lausunnot		0
Muut palkkiot		0
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 575	
Tilintarkastajan lausunnot		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	11 791	11 579

Liitetieto 46

Intressitahoihin liittyvät liiketoimet

Kaskihovi		
Hankinnat		
Asuntotoimen hoitopalkkio	19 678	
Toimitilavuokrat, sivistystoimi	66 831	86 509
Luovutukset		
Antolainat, korko 4 %	90 735	
Antolainat, korko 6 %	47 559	138 294
Toimistohuoneet ja atk-laitteet sekä yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		
Viitostien Ykköstilat		
Hankinnat		
Elinkeinotoimen hoitopalkkio	144 996	
Luovutukset		
Pääomalaina, korko 4 %	460 771	
Yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		
Vesi		
Hankinnat		
Vesihuolto, tavanomaisin ehdoin	118 513	
Luovutukset		
Yhteiskäytössä olevat sovellukset sekä palkkahallinto	33 660	
Pääomalaina, korko 4,5 %	9 752 284	
Vesihuoltoavustukset	124 582	9 910 527
Toimistohuoneet ja atk-laitteet sekä yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen lämmitysenergian käyttö 2014 - 2017

Kiinteistöt	Tilavuus m ³	Kulutus 2014 MVh/m ³	Kulutus 2015 MVh/m ³	Kulutus 2016 MVh/m ³	Kulutus 2017 MVh/m ³				
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8165	224,42	0,027	211,78	0,028	248,3	0,030	243,05	0,030
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	802,68	0,055	593,22	0,055	650,26	0,060	599,63	0,055
Lapinlahden paloaseman kiinteistö, vanha	3048	132,81	0,044	108,34	0,038	149,52	0,049	154,96	0,051
Lapinlahden paloasema	4100	214,22	0,052	191,73	0,047	219,14	0,053	220,24	0,054
Jussinpään sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	444,82	0,064	431,83	0,062	467,9	0,067	490,05	0,071
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	1681,88	0,054	1634,45	0,053	1800,69	0,061	1973,89	0,063
Rovastin ja Lukkarin kiinteistö	2590	126,45	0,049	114,38	0,044	120,73	0,047	122,02	0,047
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2480	184,95	0,075	187,31	0,076	184,09	0,075	188,56	0,077
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö ja terveysasema yhteensä	3860	465,9	0,126	445,32	0,115	459,34	0,119	483,67	0,125
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3800		0,000		0,000		0,000	0	0,000
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	729,3	0,058	724,23	0,058	723,79	0,058	752,08	0,060
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	67,01	0,072	69,07	0,098	69,88	0,108	81,42	0,088
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5400	172,16	0,032	163,28	0,030	177,05	0,033	185,82	0,034
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13150	276,14	0,021	264,18	0,020	315,18	0,024	297,83	0,023
Matin ja Lisan koulun kiinteistö	21059	1084,56	0,052	1037,84	0,049	1145,74	0,054	1113,8	0,053
Montimitalon kiinteistö	28000	652,44	0,025	641,18	0,025	739,17	0,028	785,18	0,029
Lukion kiinteistö	13475	423,47	0,031	419,4	0,031	486,45	0,038	482,75	0,034
Varpaisjärven koukukosken kiinteistö	3920	843,31	0,215	1369,16	0,349	1471,27	0,375	1453,92	0,371
Lapinlahden Meijän ja Mylly	5008	292,98	0,058	247,53	0,049	292,4	0,058	295,2	0,058
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	93,02	0,032	90,15	0,031	94,82	0,032	95,25	0,032
Umpakuja	4420	188,03	0,045	178,7	0,040	204,47	0,048	229,8	0,052
Tototalo	4521	235,81	0,052	207,28	0,046	210,14	0,046	207,06	0,046
Kaksoisvähilupa	686	54,71	0,062	55,85	0,063	63,21	0,071	58,22	0,066
Rautatieasema	1140	74,76	0,066	108,2	0,093	110,13	0,097	98,52	0,086
Suistamo	3100	178,12	0,057	157,12	0,051	170,63	0,055	165,96	0,054
Varpaisjärven kunnantupa	1512	110,4	0,073	111,05	0,073	120,8	0,080	118,35	0,078
Yhteensä	196679	9584,06	0,048	9780,88	0,050	10824,9	0,055	10857,21	0,055

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen sähkönkulutus 2014 - 2017

Kiinteistöt	Tilavuus m ³	Kulutus 2014		Kulutus 2016		Kulutus 2016		Kulutus 2017	
		Kwh/m ³	Kwh/m ³	MVh/m ³	MVh/m ³	MVh/m ³	MVh/m ³	MVh/m ³	MVh/m ³
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8165	102021	12,49	97896	11,99	104251	12,77	110283	13,51
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	203365	18,73	207875	19,14	186958	17,22	158345	14,58
Lapinlahden vanha paloaseman kiinteistö	3046	18620	6,11	57508	18,88	60458	19,85	54462	17,88
Lapinlahden paloasema	4100	57673	14,07	52829	12,89	55721	13,59	55842	13,62
Jussinpuen sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	126196	18,17	120801	17,39	119013	17,14	113249	16,31
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	1177905	37,89	1261583	40,58	1377552	44,31	1383314	44,50
Rovastilan ja Lukkanen kiinteistö	2590	64251	24,81	65308	25,22	75865	29,29	65429	25,28
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2460	36574	14,87	35057	14,25	39381	16,01	35398	14,39
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3880	59998	15,54	57596	14,92	50275	13,02	43908	11,38
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3600	112783	31,33	116790	32,44	101366	28,15	90373	25,10
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	458586	36,69	443609	35,49	446033	35,60	418804	33,33
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	25832	27,93	30732	33,22	29237	31,81	27369	29,59
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5400	79219	14,67	80542	14,92	86658	16,05	69233	12,82
Varpaisjärven muson kiinteistö	800	2613	3,27	1873	2,34	2063	2,58	1354	1,69
Alapitken koulun kiinteistö	11670	442364	37,91	427427	36,63	85825	7,35	42958	3,68
Marikkalan koulun kiinteistö	2235	16856	7,45	15247	6,82	15588	6,97	15523	6,95
Matin ja Lisan koulun kiinteistö	21059	302307	14,36	287900	13,67	281908	13,39	278370	13,22
Norkoon koulun kiinteistö	6920	104796	15,14	105976	15,31	107108	15,48	106013	15,32
Monttomitalon kiinteistö	26000	376510	14,48	352927	13,57	391294	15,05	386330	14,86
Lukion kiinteistö	13475	192329	14,27	195894	14,54	205822	15,27	224031	16,63
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö + lukunkahvila	29800	569384	19,11	570887	19,18	554033	18,59	587867	19,73
Paloisten koulun kiinteistö	3001	16389	5,46	15141	5,05	19545	6,51	17796	5,93
Lapinlahden Meijeri ja Mylly	5006	40459	8,08	40928	8,18	41413	8,27	42076	8,41
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	9561	3,24	9008	3,05	8737	2,98	8281	2,81
Umpikuja	4420	48067	10,87	47387	10,72	48027	10,87	43967	9,95
Kaksioisvahditupa	886	7883	8,90	8497	9,59	8907	10,05	8326	9,40
Rautatieasema	1140	35151	30,83	41519	36,42	39914	35,01	39396	34,58
Sustamo	3100	67931	28,36	85214	27,49	87715	28,30	84126	27,14
Varpaisjärven yhtiöjätalo	856	5933	6,93	6558	7,68	6275	7,33	5549	6,48
Varpaisjärven kunnantupa	1512	7946	5,26	7328	4,85	5581	3,69	4988	3,30
Telo-talo	4521	26638	5,89	29041	6,42	31317	6,93	28462	6,30
Paavon ja Uusankoti, Lü	1920	109389	56,97	86990	45,31	67269	35,04	105144	54,76
Makola, Lü	154	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Purorinne, Lü	189	9569	50,63	9478	50,15	12348	65,32	11839	63,17
Kangaspelto/Hyppönen, Lü	400	16830	41,58	15158	37,90	16209	40,52	15549	38,87
FK-redan huoltorakennus	409	18506	45,49	20524	50,18	15861	38,78	11655	28,50
Karjamajakahvio	385	9932	25,80	8258	21,45	7286	18,87	9021	23,43
Lusteluhuoltorakennus	650	27588	42,44	26842	41,06	32202	49,54	29208	44,94
Nelson House	265	27588	104,11	28642	108,08	32202	121,52	29208	110,22
Partiomaja	230	555	2,41	176	0,77	73	0,32	480	2,09
Vuorisen varasto	1430	27801	19,44	25493	17,83	25531	17,85	26361	18,43
Honkaharju	4500	13586	3,01	2178	0,48	28	0,01	15479	3,44
Kvinavotta	2000							1619,96	0,61
Yhteensä	247423	6 077 164	20,82	5 102 407	20,82	4 881 816	20	4804884	19,42

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS

Kiinteistöjen vedenkulutus vuonna 2014 - 2017

Kiinteistöt	Tilavuus/m ³	Vuosi 2014		Vuosi 2015		Vuosi 2016		Vuosi 2017	
		m ³ /m ³		m ³ /m ³		m ³ /m ³		m ³ /m ³	
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8185	174	0,021	178	0,022	159	0,019	144	0,018
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	389	0,036	447	0,041	403	0,037	417	0,038
Lapinlahden vanha pelosseman kiinteistö	3046	143	0,047	219	0,072	206	0,068	223	0,073
Lapinlahden Paloasema	4100	287	0,065	244	0,060	301	0,073	314	0,077
Jussinpään sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	1070	0,154	985	0,142	910	0,131	740	0,107
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	10670	0,343	8757	0,282	10056	0,323	10914	0,351
Rovastien ja Luddan kiinteistö	2590	344	0,133	319	0,123	315	0,122	363	0,140
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2450	57	0,023	108	0,044	184	0,075	200	0,081
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3880	32	0,008	111	0,029	124	0,032	84	0,022
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3600	373	0,104	295	0,082	248	0,069	157	0,044
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	3839	0,307	3885	0,311	3724	0,298	2575	0,206
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	216	0,234	220	0,238	206	0,223	238	0,257
Varpaisjärven pelosseman kiinteistö	5400	712	0,132	389	0,072	487	0,090	475	0,088
Varpaisjärven museon kiinteistö	800	0	0,000	0	0,000	0	0,000	475	0,594
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13150	371	0,028	437	0,033	357	0,027	451	0,034
Alapitkän koulun kiinteistö	11870	587	0,050	635	0,054	565	0,048	898	0,060
Merikkälän koulun kiinteistö	2235	200	0,089	181	0,072	243	0,109	228	0,102
Matin ja Lisan koulun kiinteistö	21059	504	0,024	571	0,027	539	0,030	897	0,033
Nerkoon koulun kiinteistö	6920	413	0,060	389	0,056	445	0,064	405	0,059
Montomitalon kiinteistö	26000	2417	0,093	2240	0,086	2293	0,088	2187	0,084
Lukion kiinteistö	13475	1400	0,104	1139	0,085	1126	0,084	1202	0,089
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö	3920	716	0,183	860	0,219	941	0,240	869	0,222
Paloisten koulun kiinteistö	3001	250	0,083	199	0,066	304	0,101	530	0,177
Lapinlahden Meijori	5006	481	0,096	484	0,093	387	0,077	378	0,076
Lapinlahden Mylly	3347	128	0,038	49	0,015	47	0,014	87	0,026
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	216	0,073	384	0,130	318	0,108	296	0,100
Umpukuja	4420	157	0,036	194	0,044	135	0,031	60	0,014
Kaksoisvähtitupa	886	71	0,080	82	0,093	45	0,051	70	0,079
Rautatieasema	1140	57	0,050	53	0,046	31	0,027	33	0,029
Suistamo	3100	2035	0,656	2459	0,793	1772	0,572	1426	0,460
Varpaisjärven yritysatalo	856	27	0,032	28	0,034	29	0,034	24	0,028
Varpaisjärven kunnantalo	1512	93	0,062	34	0,022	37	0,024	309	0,204
Toto-talo	4521	185	0,041	121	0,027	132	0,029	120	0,027
Paavon ja Lisenkoti, Li	1920	888	0,483	459	0,239	156	0,081	748	0,389
Mäkitä, Li	154	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Puronno, Li	189	25	0,132	25	0,132	25	0,132	18	0,095
Kangaspolto/lyppönen, Li	400	94	0,235	302	0,755	207	0,518	204	0,510
FK-radon huoltorakennus	409	24	0,059	78	0,191	0	0,000	5	0,012
Karjamajakahvio	385	427	1,109	252	0,655	528	1,371	149	0,387
Luiistolahuoltorakennus	650	86	0,102	1067	1,642	449	0,691	110	0,169
Nelson House	265	18	0,068	15	0,057	13	0,049	13	0,049
Vuonsen varasto	1512	21	0,014	19	0,013	14	0,009	18	0,012
Kävinavette	2000							2	0,001
Yhteensä	233392	30167	5,677	28874	0,124	28561	0,122		0,000

LUETTELOT JA SELVITYKSET

LAPINLAHDEN KUNTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Lapinlahden kunnat vuoden 2017 pääkirjanpito on suoritettu CGI:n Kuntamalli 2.3 taloushallinto-ohjelmistolla.

Käytetyt tilikirjat:

Pääkirjanpito	Päiväkirja Pääkirja	sähköinen arkisto
Myyntireskontra		osakirjanpito/osa pääkirjanpitoa, sähköinen arkisto
Ostoreskontra		osakirjanpito/osa pääkirjanpitoa, sähköinen arkisto
Pysyvien vastaavien kirjanpito		osakirjanpito, sähköinen arkisto
Konsernikirjanpito		osakirjanpito
Varastokirjanpito	Terveyskeskuksen keskusvarasto Terveyskeskuksen lääkkekeskus	osakirjanpito, paperitulosteena osakirjanpito, paperitulosteena
Henkilöstöhallinto- ja palkkajärjestelmä		osakirjanpito, sähköinen arkisto
Tasekirja		sidottu kirja, säilytys pysyvästi
Tase-erittelyt		paperitulosteena

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMMUI	Käyttöom muistiot
KOMTOS	Käyttöomaisuustosit
MUIRO2	Muistiotos2 Rondo
MUIRS2	Muistiotos Sis2Rondo
MUISIS	Muistio sisäinen
MUISRO	Muistiotos Rondo
MUISRS	Muistiotos Rondo sis
MUIST1	Muistiotositteet 1
MUISTP	Muistiotos tilinpäät
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISRON	Sis laskut Rondo
SISROP	Sislaskut2 Rondo
SOSTYO	Sosiaalityö, ProCons
VARASI	TKMATHA keskusvarast
VARAS2	TKMATHA lääkkekeskus
YMR11	MR Laskulaji 11
YMR12	MR Laskulaji 12
YMR14	MR Laskulaji 14
YMR15	MR Laskulaji 15

YMR16	MR Laskulaji 16
YMR17	MR Laskulaji 17
YMR18	MR Laskulaji 18
YMR19	MR Laskulaji 19
YMR21	MR Laskulaji 21
YMR53	MR Laskulaji 53
YMR54	MR Laskulaji 54
YMR64	MR Laskulaji 64
YMR71	MR Laskulaji 71
YMR72	MR Laskulaji 72
YMR73	MR Laskulaji 73
YMR74	MR Laskulaji 74
YMR75	MR Laskulaji 75
YMR76	MR Laskulaji 76
YMRHYV	MR hyvityslask kuitt
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset
ZBF	Budjetoitintositteet

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Kuntalain 113 §:n mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Lapinlahdella 3.4.2018

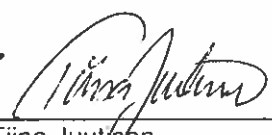
LAPINLAHDEN KUNNANHALLITUS

Ossi Martikainen
puheenjohtaja

Olavi Nissinen
varapuheenjohtaja

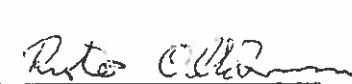
Tiina Juutinen
jäsen

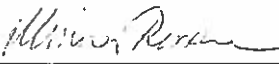
Matti Katainen
jäsen

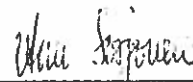
Kyrrö-Harju Pia
jäsen

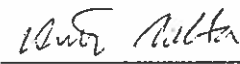
Risto Ollikainen
jäsen

Minna Rissanen
jäsen

Anu Sorjonen
jäsen

Antti Valta
jäsen

Janne Airaksinen
kunnanjohtaja

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lapinlahdella 11.6 2018

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Liija Koskelo
HT, JHT
tilintarkastaja